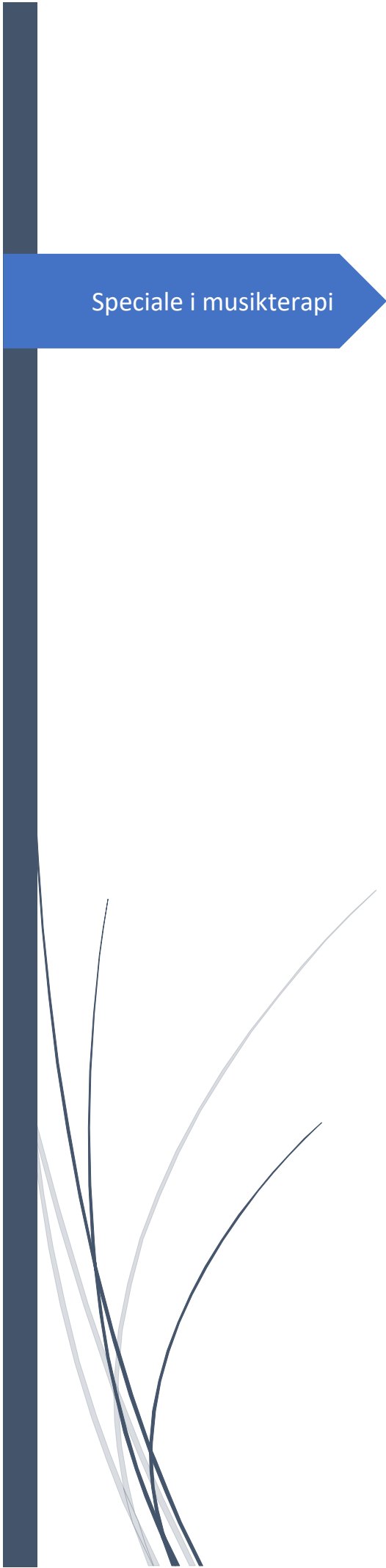

A dark blue vertical bar runs along the left edge of the page. A blue arrow-shaped banner points to the right from this bar, containing the text 'Speciale i musikterapi'. In the bottom left corner, there are several thin, curved, light grey lines that sweep upwards and to the right.

Speciale i musikterapi

Relations- og alliancedannelse med udsatte unge

Konstruktion af en målpyramide

Tobias Lindhardt Togeby
AALBORG UNIVERSITET

AALBORG UNIVERSITET

Aalborg Universitet
Institut for kommunikation og psykologi

Titel:

Relations- og alliancedannelse med udsatte unge – Konstruktion af en målpymamide

Tema:

Klinisk musikterapi og alliancedannelse

Projektperiode:

Forårssemester 2024

Forfatter:

Tobias Lindhardt Togeby

Vejleder:

Hanne Mette Ochsner Ridder

Antal tegn:

178342 tegn – 74,3 normalsider.

Dato:

31/05 - 2024

Abstract:

In this master's thesis, I investigate the formation of an alliance with at risk youth with the aim of aiding them in achieving development. An interview study was conducted with two informants, followed by a hermeneutic-phenomenological grounded theory analysis. The analysis resulted in the development of a model called the Goal Pyramid. The Goal Pyramid delineates different levels of goals that are relevant to work with when dealing with at risk youth. The goals in the pyramid include "basic needs," "closeness/relationship building," "responsibility," and "self-understanding." Additionally, music therapy interventions were identified to help strengthen relationship building and alliance formation. These methods include music communication, improvisational music therapy, receptive music therapy, and music education. One limitation of the study is that the theory used in the analysis pertains to alliance formation with adults and not youth. However, it was assessed that the context-specific knowledge produced by the thesis is reliable and valid. Finally, it was concluded that the Goal Pyramid could be a useful tool for navigating the various types of goals that can be worked on. Additionally, it was concluded that relationship building is an important element of the alliance, as it can foster progress in a developmental process.

Indhold

1	Introduktion	1
1.1	Specialets undersøgelsesdesign.....	1
1.2	Hvordan bør man referere til personerne i terapiforløbet.....	4
1.3	Praktikplads og klientbeskrivelse	4
1.4	Introduktion til musikterapitilbuddet	5
1.5	Case-vignetter	6
1.5.1	– Case V	6
1.5.2	- Case N	8
1.6	Problemformulering.....	9
1.7	Læsevejledning	10
2.	Teori	11
2.1	Tilknytningsteori og relationsdannelse.....	11
2.1.1	Relationen og alliancen.....	12
2.2	Alliance teori	13
2.2.1	Alliance i psykodynamisk terapi.....	14
2.2.2	Alliance i Mentaliseringsbaseret Terapi (MBT)	14
2.3	Alliance i musikterapi	15
2.4	Terapeutens karakteristika og effekten på alliance.....	16
2.5	Alliancen effekt på terapieresultater	17
2.6	Afrunding	17
3.	Metode.....	18
3.1	videnskabsteoretisk fundament	18
3.1.1	Hermeneutik	18
3.1.2	Fænomenologi	19
3.1.3	Kodning og Grounded Theory	19
3.1.4	Hermeneutisk fænomenologi og grounded theory	20
3.2	Interviewundersøgelsen	21
3.2.1	Det semistrukturerede interview.....	21
3.2.2	Valg af informanter	21
3.2.3	Dataindsamling	22
3.2.4	Transskription	23
3.4	reliabilitet og validitet i interviewundersøgelse	23
3.5	Etik	24
3.6	Opsamling	25

4 – Analyse	27
4.1 Fremgangsmåde af Analyse	27
4.1 – Interview pædagog	30
4.1.1 – Kategori ”Mål”	30
4.1.2 – Kategori ”Relationsdannelse”	33
4.1.3 – Kategori ”Personlige kvaliteter”	36
4.2 – Interview Psykolog	37
4.2.1 – Kategori ”Mål”	38
4.2.2 – Kategori ”Relationsdannelse”	41
4.2.3 – Kategori ”Personlige kvaliteter”	43
4.3 Syntese	46
4.3.1 Opsummering af kategorier	46
4.3.2 Sammenhæng mellem teori og analysefund	48
4.4 Målpyramiden	58
5 Diskussion	63
5.1 Undersøgelsesdesignet	63
5.2 Analysefund og teori	65
5.3 Validitet og reliabilitet	66
5.4 Implikationer og videre forskning	67
6 Konklusion	68
Problemformulering:	68
Bibliografi	69
Bilag	73
Bilag 1 - kodeskema for interview med psykolog	73
Bilag 2 – Interviewguide	73
Bilag 3 - Forforståelse	75

1 Introduktion

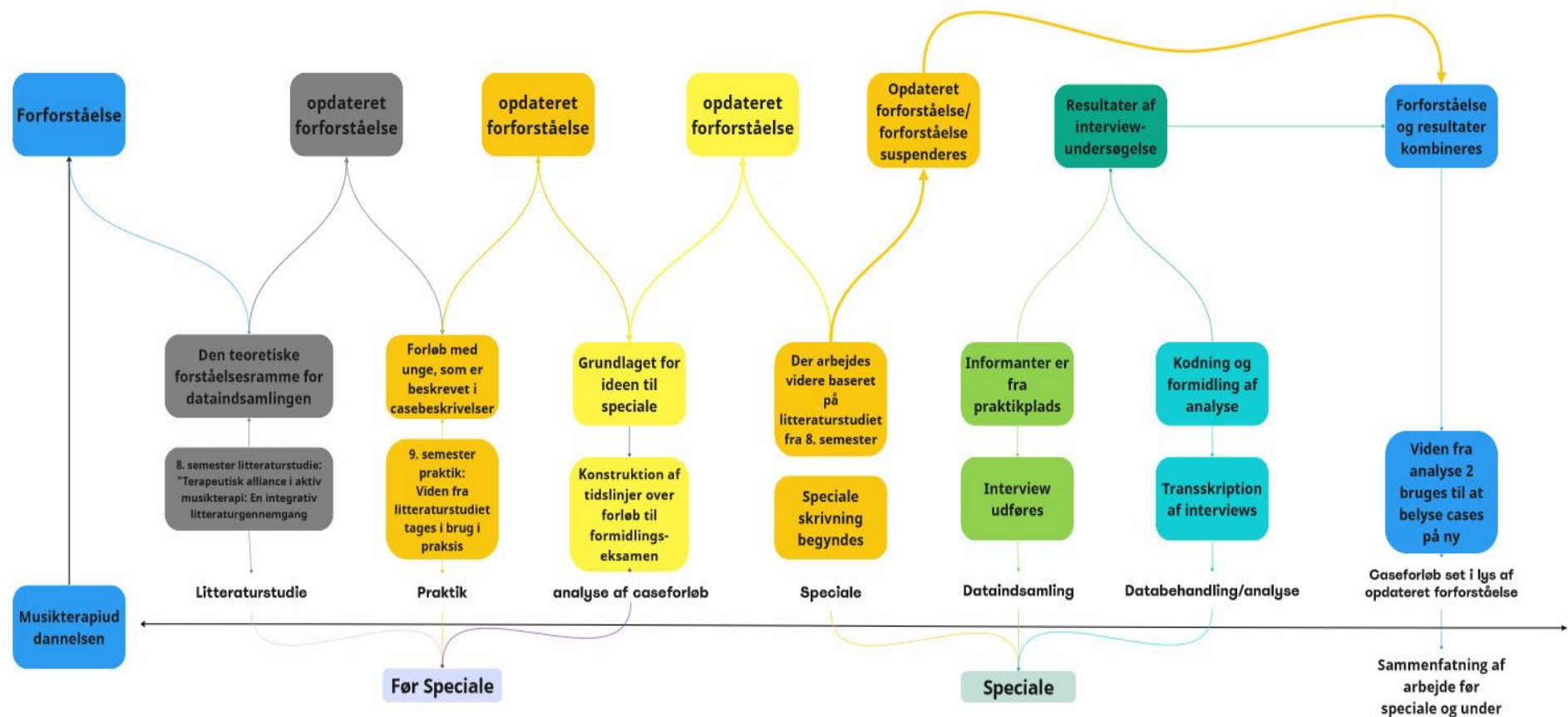
I mit praktikforløb arbejdede jeg med udsatte børn og unge med en bred vifte af diagnoser og problemstillinger. De unge jeg arbejdede med, havde alle været gennem forskellige former for omsorgssvigt, hvilket kan skabe tilknytningsproblemer for de unge (Ainsworth et al., 2015). Tilknytningsproblemstillingerne kan potentielt blive forværret på institutionen, da de unge gentagne gange kan opleve brud i deres trygge relationer med pædagoger grundet afbrudte ansættelser, barsler osv. Af den grund valgte jeg at lægge vægt på relationsarbejde og bevarelse af den unges autonomi i forhold til deltagelse og afslutning af forløb. Forhåbningen var, at jeg gennem dannelsen af trygge rammer og en tillidsfuld relation kunne skabe en terapeutisk alliance, som de unge kunne identificere sig med, og så de unge kunne forstå de mål, der var sat for behandlingen. Personligt oplevede jeg, at alliancerne, som jeg fik opbygget med de unge, var stærke, og vi var enige om målet med deres deltagelse i musikterapien. Til en eksamen, hvor jeg skulle formidle musikterapeutiske metoder fra min praktik, blev jeg opmærksom på, at visse terapeutiske og musikterapeutiske interventioner, gik igen på tværs af alle mine forløb. Og jeg mener selv, at de musikterapeutiske interventioner har været væsentlige i dannelsen af den tillidsfyldte relation, som kunne lede til en stærk terapeutisk alliance, hvor de unge havde tillid til, at jeg ønskede dem det bedste. Jeg ønsker at kunne opnå samme kvalitet af alliance med fremtidige klienter og derfor er det vigtigt at undersøge, hvordan jeg opnåede disse resultater.

1.1 Specialets undersøgelsesdesign

På 8. semester skrev jeg litteraturstudie om, hvordan den terapeutiske alliance påvirker resultater i musikterapi med børn og unge, og hvordan den terapeutiske alliance hensigtsmæssigt kan dannes. Studiet konkluderede, at styrken af den terapeutiske alliance forudsiger resultater i terapien (Christensen et al., 2023). Derudover kunne vi konkludere, at mængden af litteratur om emnet er lille. En af årsagerne kan være, at den terapeutiske alliance er svær at danne med børn og unge, da de ikke er myndige endnu og derfor ikke kan bestemme, hvad formålet med terapien bør være (Christensen et al., 2023). Ifølge Bordin, (1979) er enighed om målet med terapien essentiel for en stærk terapeutiske alliance. Hvis børn og unge ikke selv er med til at opsætte målene med terapien, vil alliancen ikke kunne være stærk, uden den er eksplicit formuleret. Ydermere kan man stille spørgsmålet, om det er muligt at opbygge en terapeutisk alliance med personer, som ikke ønsker at gå i terapi. En vigtig forudsætning for den terapeutiske alliance er båndet mellem terapeuten og klienten (Bordin, 1979). En tryk relation mellem terapeut og klient er med til at bestemme mængden af tillid, som klienten har til terapeuten, og denne tillid kan være essentiel i dannelsen af den terapeutiske alliance (Bordin, 1979). I specialet vil jeg referere til nonspecifikke faktorer og specifikke faktorer i terapien. Det nonspecifikke er beskrevet af Hougaard (2019) som *terapeut-klient forholdet, forventningsfaktorer og fælles kliniske strategier*. Det vil sige, de faktorer som går igen på tværs af terapeutiske retninger. Disse nonspecifikke faktorer beskriver den måde, som en terapeut generelt kan have indflydelse på terapieresultater, uden at benytte terapispecifikke metoder (Hougaard, 2019).

Jeg fik ideen til dette speciale i foråret 2023, da jeg skrev litteraturstudie om terapeutisk alliance. Den viden, jeg tilegnede mig gennem dette litteraturstudie, informerede min tilgang til alliancedannelse i mit praktikophold. Af den grund skal de to cases, jeg beskriver i kapitel 1.5, læses med denne forståelse i tankerne. Jeg har skrevet min forforståelse af begrebet terapeutisk alliance ned, og den kan læses i bilag 3. I december 2023 var jeg til en eksamen, hvor jeg udførte analyser af to cases fra mit praktikophold. Jeg blev opmærksom på ligheder i min tilgang til relationsdannelsesprocessen i forløbene og blev nysgerrig på at undersøge disse metoder grundigere. Efterfølgende skrev jeg min specialesynopsis og udformede følgende undersøgelsesdesign.

I specialet har jeg gennemgået teori om terapeutisk alliance på ny, og udført en interviewundersøgelse med to informanter fra min praktikplads. For at få et flerfagligt perspektiv på begrebet terapeutisk alliance har jeg inkluderet en pædagog og en psykolog i interviewundersøgelsen. Interviewundersøgelsen er baseret på livsverdensinterviews og er beskrevet yderligere i kapitel 3. Analysen af mine interviews tog udgangspunkt i grounded theory, hvor jeg udførte transskriptioner og kodninger af interviewene. Dette er uddybet yderligere i kapitel 3 og 4. Denne analyse førte til en model, som jeg kalder for *Målpyramiden*, og som er præsenteret i kapitel 5. Modellen blev brugt til at belyse to cases fra mit praktikophold for at få en bedre forståelse af, hvordan jeg brugte musikterapeutiske interventioner til at styrke relationen og derigennem alliancen. For at beskrive forløbet af specialeskrivningen har jeg lavet en tidslinje, som kan ses herunder. I figuren er der indtegnet min forforståelse, og hvordan den bliver opdateret og informerer næste del af undersøgelsen. Dette er uddybet yderligere i kapitel 3.

Figur 1 Tidslinje over specialearbejdet

1.2 Hvordan bør man referere til personerne i terapiforløbet

Jeg har længe haft en intern dialog om, hvad man bør kalde individerne i terapiforløbet. Et terapiforløb ser jeg som at have to personer: En person som skal forsøge at opnå bedring og udvikling og en person som skal forsøge at assistere og hjælpe med at opnå denne udvikling. Traditionelt ville man kalde disse to personer for "klient" og "terapeut". Terapeut er jeg selv komfortabel med at bruge, da en terapeut blot er en fagperson, der arbejder med at udøve terapi. Jeg bliver straks mere i tvivl ved "klient"-begrebet. Måske stammer det fra, at jeg ikke ønsker at pådutte andre personer en titel, som de ikke ønsker. Som terapeut tilbyder jeg andre hjælp ved at bruge sprog som et redskab til at ændre deres selvforståelse. Som terapeut skal man navigere i kampen mellem ens professionelle vurdering af hensigtsmæssige ændringer for personen, der ønsker udvikling, og deres egne ønsker for, hvilken retning de bør gå. Denne problemstilling vil man dog altid løbe ind i, når man prøver at generalisere en gruppe af mennesker med et enkelt ord. Jeg tænkte på begrebet "behandlingssøgende" som en mulig erstatning, men det begreb står desværre i kontrast til problemstillingen, jeg forsøger at undersøge. Hvad hvis de ikke selv søger behandling, men rettere er blevet tvunget i behandling? Dette udfordrer igen individernes selvforståelse og deres autonomi. Ideelt ser jeg, at individerne selv skal være med til at navngive deres rolle i to terapi-dyaden. Dette synes jeg ikke er hensigtsmæssigt, når jeg ser på forløb retrospektivt og ønsker at formidle viden om terapiforløb i en opgave som denne. Et fast udtryk for individerne i behandling synes jeg er nødvendigt. Jeg har gennem dette afsnit refereret meget til "individer" og det er igen af mangel på bedre ord. Ordet er præcist, men jeg oplever også, at det kan skabe en følelse af "os og dem", da individer ikke er personligt. Jeg vil huske, at personen jeg sidder overfor, er en person og deres egen person. Gennem opgaven kommer jeg til at referere til klientmålgruppen som *unge* eller *de unge*. Dette har jeg valgt at gøre netop for at imødekomme problemstillingen beskrevet ovenfor, men også for at tale det samme sprog, som man gør på institutionen, hvor jeg var i praktik. Her refereres der til *de unge*, når man snakker om de mennesker, som skal have hjælp.

1.3 Praktikplads og klientbeskrivelse

Følgende informationer om praktikplads fremgår på deres hjemmeside, men for at anonymisere de unge, der indgår i case-beskrivelserne, henviser jeg ikke dertil. Min fuldtidspraktik fandt sted på en døgninstitution for børn og unge i alderen 3-18 år, der har psykiske og sociale funktionsnedsættelser, som resulterer i, at de ikke kan bo hjemme. Der er ofte tale om unge, som har været udsat for fysisk og psykisk omsorgssvigt, men det er ikke et krav at have en diagnose for at blive anbragt på institutionen. De unge bor på institutionen opdelt i forskellige afdelinger med pædagoger tilknyttet hver afdeling. De unge har derved en fast gruppe af pædagoger, som de ser i hverdagen. Det primære formål er at forberede de unge på et selvstændigt liv, når de fylder 18 og skal flytte fra institutionen. Selvstændighedstræning er derved en typisk del af det pædagogiske arbejde. På institutionen er der en psykolog tilknyttet, som kan varetage samtaler og forløb af anden natur end det

arbejde, som pædagogerne typisk udfører. De unge anbragt på institutionen har vidt forskellige problemstillinger, men fælles for dem er, at de har brug for støtte fra pædagoger og at deres forældre ikke kan varetage opdragelse og omsorg hjemme. Størstedelen af de unge på institutionen lider af tilknytningsproblemer og relationelle problemer. Dette resulterer ofte i unge, som har svært ved at knytte sig til pædagoger og andre voksne i deres liv, men det giver også de unge problemer i deres daglige interaktioner med jævnaldrende. Dette kan resultere i, at de unge bruger store mængder energi på at indgå i relationer og sociale situationer. Fælles for de unge er også en mangel på motivation for at gå i skole eller deltage i andre tilbud, der skal hjælpe dem. Disse tilbud kan være at gå til psykolog, sociale klubber og lignende. De unges deltagelse varierer meget fra individ til individ, men der arbejdes med motivation i alle tilfælde. Dette arbejde med motivation bærer også over i de målsætninger, som bliver sat for de unge. Alle unge anbragt på institutionen får en række målsætninger, som pædagogerne forsøger at arbejde med. Målene bliver evalueret og tilpasset løbende. På institutionen kan der være tale om en ekstern motivationsstruktur, hvor de unge bliver belønnet monetært for udførelsen af opgaver og aktiviteter. På institutionen bor der i øjeblikket 24 unge, hvoraf jeg arbejdede med fem af dem i mit praktikforløb. Fælles for alle forløbene var, at jeg arbejdede med unge i alderen 14-17.

1.4 Introduktion til musikterapitilbuddet

På praktikpladsen præsenterede jeg musikterapitilbuddet til pædagogerne, så de kunne fortælle de unge om muligheden. Musikterapitilbuddet inkluderede fem musikterapeutiske interventioner. Den første var musikkommunikation (Bruscia, 2014)¹ med henblik på at udvikle relationen, rammedannelse og for at lære om den unges identitet og historie. Den anden var music and imagery (Bruscia, 2014)² for at regulere arousal og promovere positiv billeddannelse. Den tredje var sangskrivning for at udforske livshistorie og for at skabe et produkt de unge kan tage med fra musikterapien. Den fjerde var improvisation på instrumenter eller med stemmen for at promovere spontanitet og for at udforske følelser og sociale situationer i en ufarlig situation. Den femte var rekreativ musikterapi og musikundervisning for at bygge selvtillid i de unge og give dem en følelse af mestring. Musikterapisessionerne var 45-60 minutter lange og var struktureret efter en AOM-tilgang (Pedersen, 2014), hvor fokus for musikalsk intervention blev defineret, musikalsk intervention udført og samtale/refleksion om musikalsk intervention gennemført efterfølgende. Dette var dog en løs struktur, og jeg prioriterede at følge de unge i deres ideer og lyster fremfor for at bevare AOM-strukturen. Jeg havde fem musikterapiforløb i min praktik, og jeg vil gennemgå to af dem i næste afsnit i form af case-vignetter.

¹ Musik kommunikation er en metode, hvor klienten eller terapeuten medbringer et musikstykke, som har relevans for terapien eller klientens liv

² Music and Imagery er en metode, hvor klienterne forestiller sig de billeder eller scenarier terapeuten præsenterer, imens de lytter til musik. Billederne vil ofte være aftalte i en samtale mellem klient og musikterapeut. Metoden kan også udføres uden guidning, hvor klienten lader sin fantasi styre billeddannelsen

1.5 Case-vignetter

Jeg har udvalgt to cases fra mit praktikophold, som her vil blive beskrevet. De er blevet valgt eftersom jeg gennemgik en analyse af de to forløb til en eksamen i december 2023. Som en del af den analyse producerede jeg en tidslinje over hvert forløb, som vil blive præsenteret i slutningen af casebeskrivelserne. I diskussionen vil disse cases blive belyst på ny af mine analysefund og teorifund.

1.5.1 – Case V

V er en teenagedreng, som har boet på institutionen i over 10 år. Han har været udsat for slemt omsorgssvigt og var udadreagerende, da han først kom til institutionen. V er nu en rolig dreng som har stor interesse i musiklytning, rekreativ musik og at skabe musik. Han er specielt interesseret i rap-musik og EDM-musik. V var motiveret for at komme til musikterapi hver uge og var specielt interesseret i at snakke om musikproduktion. Sessionerne varede 45-60 minutter hver uge og inkluderede improvisation, musikkommunikation og musikundervisning som interventioner.

Terapeut ses som mesterlærer

I starten omhandlede sessionerne ofte musiklytning med fokus på musikalsk syntaks. V var interesseret i min viden og kendskab til musik og musikproduktion fremfor det terapeutiske element, jeg kunne bidrage med. Mine forsøg på at snakke om personlige ting eller de udfordringer, V døjede med, blev lukket ned. Han ønskede ikke at snakke om sin fortid, hvor han havde gjort ting, som han havde fortrudt. I denne periode bestod sessionerne primært af musik-kommunikation, hvor vi lyttede til musik, som V kunne lide, og diskuterede betydningen af sangene for ham. Snakken kunne også omhandle V's andre interesser som computerspil, podcast og tv-serier. Dette fokus på at lære V at kende gennem hans interesser var med til skabe tillid og bidrog med værdifuld information om ham.

Retningsskift, T vil noget andet

Senere i forløbet begyndte to tematikker at dukke op: Den første var en frygt for fremtiden og nervøsitet for at skulle flytte fra institutionen, og den anden var udmattelse ved sociale interaktioner og en undren over, hvordan man håndterer besværlige mennesker. I takt med at tematikkerne dukkede op, ændrede musikterapisessionerne struktur. Vi begyndte at arbejde med improvisatorisk musikterapi for at udforske disse temaer nærmere. Vi improviserede på instrumenter og var dirigeret af en simpel spilleregul som f.eks. at skiftes med at spille, eller at vi kun måtte bruge en finger til at spille med.

Forvirring

V oplevede, at han ikke kunne forstå, hvorfor vi skulle improvisere på instrumenterne, eftersom han ikke kunne finde ud af spille på dem. Han blev frustreret over ikke at kunne leve

op til de forventninger, han havde til sit niveau på instrumenterne. Af den grund aftalte vi at udføre improvisationer på en anden måde.

Afklaring – Terapeutisk arbejde

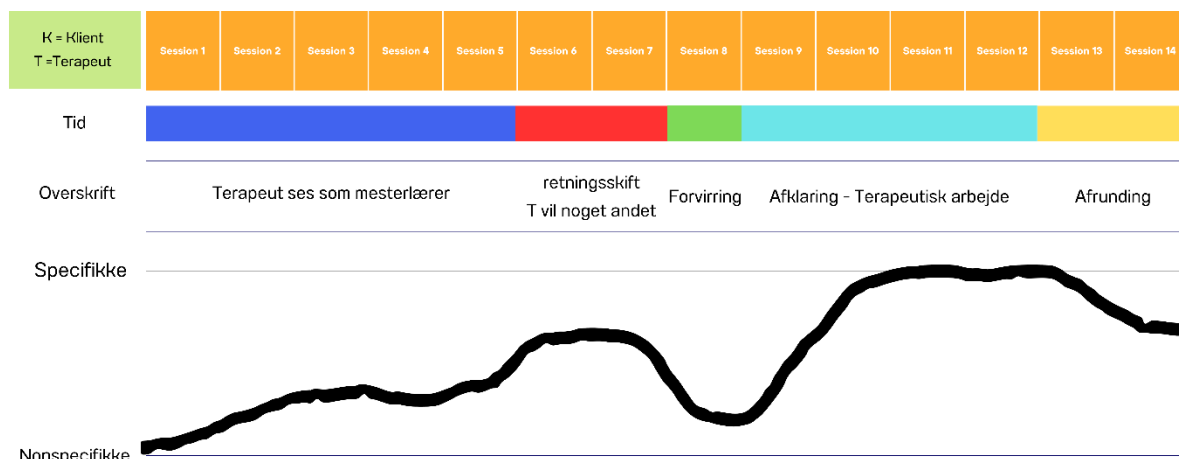
Vi begyndte at lave freestyle rap³, som var en improvisatorisk form, hvor V bedre kunne leve op til sine standarder. Dette gjorde, at han bedre kunne identificere sig selv med arbejdet, vi lavede, og så gav det i improvisationerne. Typisk bestod det af, at jeg lavede en musikalsk ramme på enten guitar eller klaver (et beat), og V freestylede henover. Den improviserede rap havde et forudbestemt tema, som han skulle forsøge at udforske med sin rap. Denne kunne f.eks. omhandle bekymringerne ved at flytte fra institutionen eller udforske situationer med besværlige mennesker. V fortrak at rappe på engelsk, men grundet spontaniteten i interventionen skiftede han ofte sprog til dansk. Efter improvisationerne havde vi en samtale om oplevelsen, hvor V skulle prøve at reflektere over hans rap. Han kunne ikke altid huske, hvad han rappede, og derfor hjalp jeg ham med at huske, hvad han havde rappet undervejs. Denne samtale bød ofte på åbenbaringer for V, specielt vedrørende de ting han ikke kunne huske han havde sagt. Jeg vurderede, at han fandt afklaring og ro i forbindelse med fraflytningen og oplevede katarsis ved at rappe om de besværlige mennesker i hans liv.

Afrunding

Det var i dette improvisatoriske arbejde, vi fortsatte resten af forløbet. Forløbet sluttede naturligt, da min praktikperiode endte, og V flyttede væk fra institutionen. Vi dedikerede specifikt sidste session til en afslutning, hvor vi lavede en "farvel-rap" og delte musik, vi godt kunne lide, med hinanden.

Herunder ses en tidslinje over forløbet. De orange firkanter markerer hver session, nedenunder vises mængden af sessioner, hver fase varede, og til sidst ses en overskrift, der beskriver faserne. Når jeg arbejder med det nonspecifikke, tager jeg fat i det, der dukker op organisk, og sessionerne behøver ikke have et specifikt tema eller problemstilling, som behandles. Det specifikke refererer til det terapeutiske arbejde, hvor et specifikt tema eller problemstilling bearbejdes og behandles med en musikterapeutisk intervention. I figuren herunder har jeg indtegnet med en tyk sort streg, hvordan jeg veksler mellem specifikke og nonspecifikke faktorer i forløbet. Når jeg arbejder med nonspecifikke faktorer, fokuserer jeg på at lade V styre sessionernes gang, og afstemmer med, hvad jeg føler han har brug for i øjeblikket. Det specifikke arbejde refererer her til de musikterapeutiske interventioner, som jeg anvender med hensigt. I dette tilfælde er det improvisatorisk musikterapi og fokuseret samtale om V's musiksmag.

³ Improvisatorisk rapmusik

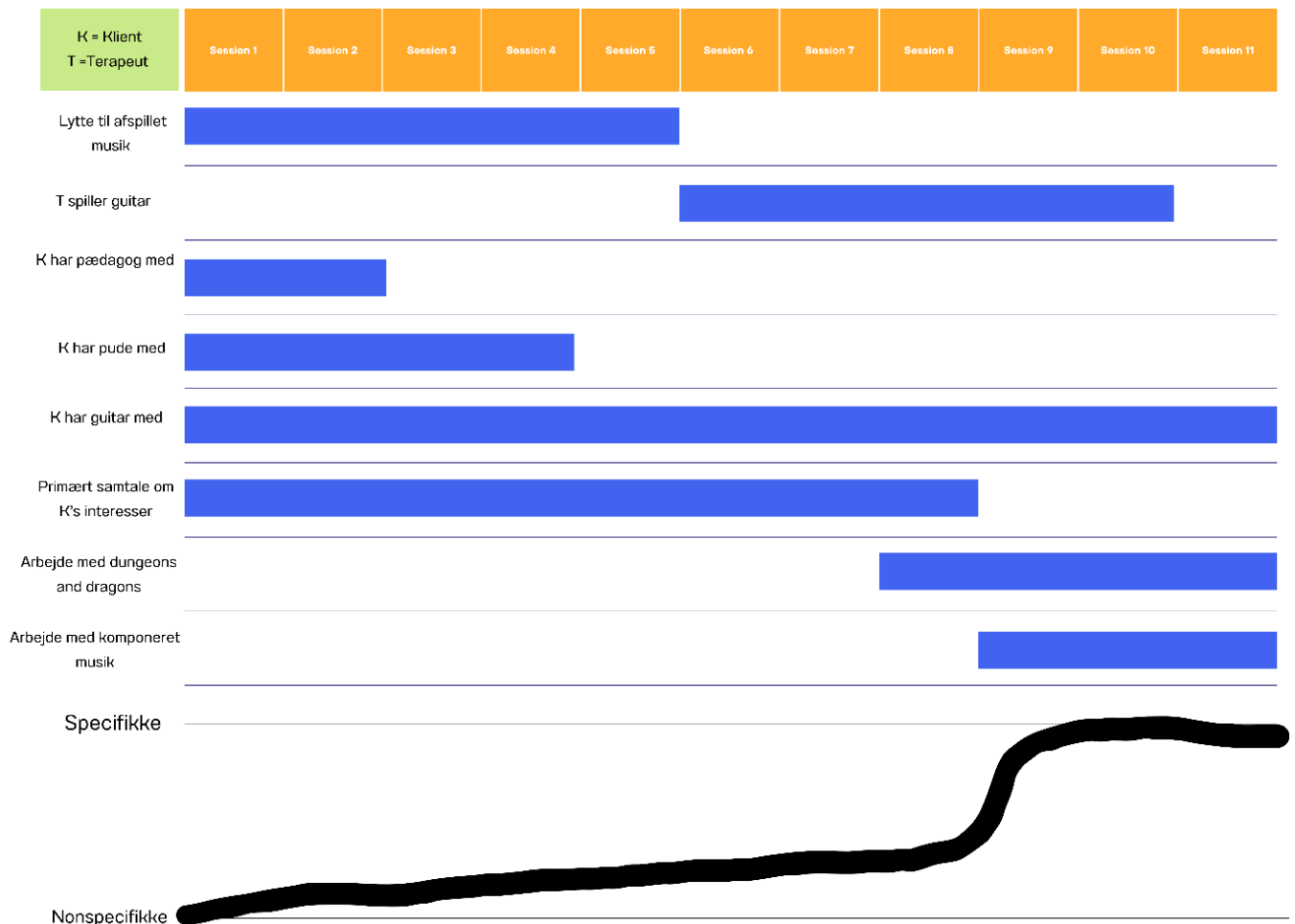
Figur 2 Tidslinje over forløb med V

1.5.2 - Case N

N er en Teenagedreng, som har boet på institutionen i tre år. Han lider af en psykiatrisk lidelse, men mener ikke, at den er korrekt. Han beskriver sig selv som bange for alt, hvilket leder til, at han ikke forlader institutionen. Af den grund arbejdede jeg meget med arousalregulering vha. musiklytning, afspænding og makroregulering vha. forudsigelig og fast sessionstruktur. Han går ikke i skole og bruger det meste af sin tid på at spille computerspil eller på at se youtube-videoer. N opsøgte selv musikterapi, da han var interesseret i at lære at spille på sin guitar og på klaver. Trods motivationen til at deltage i sessionerne spillede N ikke på sine instrumenter på noget tidspunkt i forløbet. Undervejs forsøgte vi os med at give små øveopgaver, så N kunne øve sig på sine instrumenter mellem sessionerne, men dette gjorde ikke, at N havde lyst til at deltage i aktiv musikterapi til sessionerne. Som det kan ses på tidslinjen herunder, blev tiden brugt på at lytte til afspillet musik og snakke om N's interesser. I disse samtaler lærte vi hinanden bedre at kende, og jeg fandt ud af, at vi delte mange hobbyer som computerspil og Dungeons and Dragons. Samtalen kunne også handle om den musik som N kunne lide at lytte til. Halvvejs gennem forløbet stoppede vi med at have afspillet musik i baggrunden, og i stedet sad jeg med en guitar, imens vi snakkede og spillede på den. Dette fungerede blot som baggrundsmusik til at fylde stilheden. I syvende session begyndte vi at snakke om Dungeons and Dragons⁴, og vi lavede en karakter til N. Han ville lave en karakter, som mindede om ham selv, men var større, stærkere og ondere. I forberedelse til ottende session havde N skrevet en baggrundshistorie til den karakter, vi havde lavet. Efter jeg havde læst den, besluttede vi os for at komponere et stykke musik, som skulle være en refleksion af karakterens historie. Dette lagde grundlaget for resten af forløbet, hvor i alt tre stykker musik blev komponeret. Musikstykkerne blev spillet på klaver af mig, og N var med til at bestemme, hvordan musikken skulle lyde. Jeg spillede forskellige eksempler på, hvordan musikken kunne lyde baseret på den historie, N havde skrevet, og han valgte de dele, som

⁴ Dungeons and Dragons er et rollespil, hvor man skaber karakterer og skriver dem ned på et stykke papir for efterfølgende at rollespille dem i en fantasiverden.

han bedst kunne lide. Undervejs talte vi om, hvordan man kunne drage paralleller fra karakterens baggrundshistorie til N's eget liv, og vha. musikken fik vi sat beskrevet følelser i visse situationer, som andet end angst. I denne periode åbnede N op og delte indre tanker og følelser, som ikke blev delt før, herunder mere alvorlige tanker som tanker om at slå andre ihjel. Gennem refleksion og samtale fandt vi frem til, at en del af den angst, N følte konstant, stammer fra, at han var bange for nogle af de tanker og lyster han havde. Til sidst blev alle tre klaverstykker indspillet og delt med N, via et USB-stik, så han havde et minde om det musikterapeutiske forløb og de ting, som vi opnåede undervejs.

Figur 3 Tidslinje over forløb med

1.6 Problemformulering

Efter jeg har præsenteret problemfeltet, redegjort for specialets undersøgelsesdesign og beskrevet to cases, jeg senere vil diskutere, vil jeg nu præsentere specialets problemformulering:

Med udgangspunkt i grounded theory analyse af to livsverdensinterviews og en diskussion af musikterapeutisk casemateriale vil jeg undersøge:

- Hvilken type af målsætning arbejdes der med, med udsatte børn og unge*
- Hvordan styrkes relationen med henblik på at forhandle mål med udsatte unge, og hvordan kan musikterapeutiske interventioner styrke alliancedannelsen?*

1.7 Læsevejledning

Kapitel 2 – Teori

Her vil jeg redegøre for relevant teori, herunder: Tilknytningstoeri og relationsdannelse, teori om alliance, teori om alliance i forskellige terapiformer, teori om personlige karakteristika og deres effekt på alliance og teori om alliances effekt på terapieresultater.

Kapitel 3 – Metode

Her vil jeg præsentere det videnskabsteoretiske fundament for opgaven, derudover vil jeg redegøre for metodologien ved grounded theory og interview. Til sidst vil jeg forklare, hvordan videnskabsteorien anvendes i dette speciale

Kapitel 4 – Analyse

Her præsenterer jeg fremgangsmåden for min analyse og udføre min analyse. Til sidst vil jeg udføre en syntese, og præsentere resultatet af grounded theory analysen – *Målpyramiden*.

Kapitel 5 – Diskussion

Her vil jeg diskutere relevante emner i forhold til undersøgelsen, herunder: Undersøgelsesdesignet, analysefund set i lys af teorien, validitet og reliabilitet og implikationer

Kapitel 6 – Konklusion

Her vil jeg konkludere på specialets problemformulering.

2. Teori

I det følgende kapitel vil jeg først redegøre for tilknytningsteori, eftersom tilknytninger er en gennemgående problemstilling for de unge på institutionen. Jeg mener derfor, det er vigtigt at forstå, hvordan tilknytning kan påvirke fremtidig relationsdannelse. Dernæst vil jeg redegøre for, hvordan man kan forstå ordet relation både i en terapeutisk kontekst og i en bredere forstand. I forlængelse af dette vil jeg redegøre for allianceteori, og hvordan alliancen dannes i forskellige terapiformer, og i forlængelse heraf, hvordan relationen og alliancen kan komplementere hinanden.

2.1 Tilknytningsteori og relationsdannelse

Schaffer (2006) skriver følgende om tilknytning: Når spædbørn begynder at tilknytte sig deres omsorgspersoner, er dette ikke blot en positiv følelse rettet mod f.eks. en forælder, men nærmere en oplevelse, der vil have indflydelse på resten af livet. Tilknytningssystemet er designet til at bevare omsorgspersonernes nærhed, og forskellige typer af tilknytningsadfærd aktiveres for at nå dette mål. Eksempler på sådan adfærd kan være gråd, smil eller at følge efter omsorgspersoner. Adfærden er for det meste automatisk og ubevidst aktiveret af børn og unge.

tilknytningsteori kan man tale om bånd og relationer, hvor et bånd beskriver de følelser og den tilknytning, en person føler for en anden person, som er uafhængige af den anden persons gensidige tilknytning. Tilknytningsrelationerne beskriver derimod de forhold, hvor tilknytningen er gensidig og dyadisk. For at beskrive, hvordan mennesker tilknytter sig andre, kan man beskrive tilknytningsmønstre, hvor specifik adfærd og tankegang er knyttet til et mønster (Schaffer, 2006).

Mary Ainsworth (1979) beskrev tre typer af tilknytning således:

Tryk tilknytning er karakteriseret ved, at barnet og omsorgspersonen har dannet et gensidigt, tæt og kærligt bånd. Barnet lærer, hvordan man danner sunde relationer, og hvordan man interagerer sundt med andre mennesker.

Utryk-ambivalent tilknytning er kendetegnet ved mistro og usikkerhed i forholdet mellem barn og omsorgsperson. Barnet har ikke kendt til en stabil, tryk base og frygter derfor, at omsorgspersonen forsvinder. Dette bærer over til senere i livet, hvor barnet kan blive emotionelt afhængig af folk i deres liv.

Utryk-afvigende tilknytning sker, når barnet ikke får dets emotionelle behov mødt af sine omsorgspersoner og aldrig lærer, hvordan man indgår i tætte relationer. Dette kan lede til, at de senere i livet med vilje undgår intime relationer (Ainsworth, 1979)

Desorganiseret tilknytning er en tilknytningstype, der senere blev beskrevet af Main & Solomon (1986) som en blanding af den afvigende og ambivalente tilknytning. Denne tilknytningstype er kendetegnet ved, at barnet både elsker og frygter sin omsorgsperson og ses tit hos børn, der har lidt af omsorgssvigt. Senere i livet er det omsorgssvigtede barn

udfordret af en samtidseksisterende lyst til at danne tætte relationer, men undgår dem i frygt for at blive såret eller efterladt (Main et al., 1986).

De tidlige tilknytninger, som børn danner, er altså afgørende for de tilknytningsmønstre, som barnet kommer til at udvise resten af livet (Ainsworth et al., 2015). Disse tilknytningsmønstre kan have indflydelse på et menneskes tilbøjelighed til at stole på andre, men også generelle sociale evner og emotionel intelligens (Schaffer, 2006). Disse evner spiller en vigtig rolle i de relationer, som vi danner. Derfor vil jeg nu redegøre for, hvad relationen består af, og hvorfor tilknytningsmønstre kan have indflydelse på den.

2.1.1 Relationen og alliancen

Det kan være relevant at adskille den terapeutiske relation og den terapeutiske alliance. For at gøre dette inddrages her Charles Gelso's tredelte relationsmodel (Gelso, 2014)). Modellen opdeler den terapeutiske relation i tre forskellige dele: *den ægte relation, arbejdsalliancen og overføring-modoverføring-konfigurationen*.

Den ægte relation er beskrevet som fundamentet for modellen, og den ses i alle relationer, hvor autenticitet og realistiske opfattelser af hinanden udgør den ægte relation. For at beskrive, hvor meget autenticitet og realisme der eksisterer i et forhold, bruges ordet *magnitude*, og for at beskrive, om autenticiteten og realismen er positive eller negative, bruges *valence*. Generelt er en høj magnitude og positiv valence kendetegnende for en stærk ægte relation. Hvis en person har tilknytningsproblemer, vil de påvirke valence og magnitude i relationen.

Arbejdsalliancen er anden del af modellen og er redegjort for i kapitel 2.2.

Overføring-modoverføring-konfigurationen er, hvor overføringer og modoverføringer påvirker relationen. I en terapeutisk relation vil der altid eksistere overføringer og modoverføringsreaktioner, som er grundet i relationen, og det er terapeutens opgave at lave fortolkninger og udrede disse overføringer, så de kan kontrolleres og læres fra (Gelso, 2014). Overføringer og modoverføringer er et tveægget sværd, da de skaber mulighed for udvikling, men de kan også splitte en terapeutisk relation, hvis ikke de bearbejdes korrekt (Schaeffer, 2007). Ofte ses manglen på opmærksomhed på overføringer som det største problem med dem, og dette er specielt korrekt i modoverføringsreaktioner, da de kan være svære at opdage (Schaeffer, 2007). Tidlige tilknytningsmønstre vil ofte kunne påvirke de overføringsprocesser, som kan finde sted i en terapeutisk relation, og ved at forstå den tidlige tilknytning kan man bedre forstå overføringen (Gelso, 2014).

De tre dele beskrevet udgør tilsammen den terapeutiske relation, hvor det er vigtigt at nævne, at relationen og alliancen hænger sammen i behandlingen af en klient. Den ægte relation refererer til det forhold, der eksisterer mellem personer i terapeut-klient-dyaden, hvor alliancen refererer til deres evne til at samarbejde mod et fælles mål (Gelso, 2014). Denne opfattelse er også understøttet af Hatcher, som mener, at alliancen er en måde, hvorpå man kan anskue og vurdere en relations evne til at arbejde sammen om et fælles mål (Hatcher, 2010). Ser man på Bordins tre elementer af alliancen, dukker båndet op, som også

kan ses som relationen mellem menneskerne i den terapeutiske relation (Bordin, 1979). Der kan altså ikke eksistere en alliance uden en relation, men uden en alliance vil relationen have svært ved at opnå fælles mål (Hatcher, 2010). For at forstå alliancen bedre vil jeg i det følgende afsnit uddybe alliancebegrebet, både i en mere generel forstand, men også hvordan den udfolder sig i forskellige terapiformer.

2.2 Alliance teori

Ifølge Den Danske Ordbog er alliance defineret på følgende måde: "Aftale om organiseret samarbejde mellem to eller flere parter" (Den Danske Ordbog, s.d.). F.eks. kunne dette være en terapeut og en klient, som arbejder sammen om at opnå bedring hos klienten. Følgende afsnit er skrevet med terapeut-klient-dyaden som eksempel, men Edward Bordin mente, at alliancebegrebet kunne generaliseres bredere end i psykoanalysen (Bordin, 1979). Jeg har valgt psykologen Bordin som en af hovedkilderne i dette speciale, grundet hans dybdegående arbejde med allianceteori.

Med rødder i psykoanalyse forsøger allianceteori at svare på spørgsmål om samarbejde og modstand i et klient-terapeutforhold (Hatcher, 2010). I sådan et forhold refereres der til den terapeutiske alliance, som er et resultat af klientens og terapeutens evne til at indgå i samarbejde med henblik på at opnå forandring og bedring hos klienten (Hatcher, 2010). Allianceteori dækker over flere felter end blot terapi og beskriver den proces, hvori en forandringsagent⁵ forsøger at hjælpe en person, der ønsker forandring (Bordin, 1979).

Ifølge Edward Bordin opgøres alliancen af tre elementer (1979). Det første element er *enighed om mål*, hvor autonomi hos den forandringssøgende er essentielt for arbejdet for at sikre motivation. Her er det vigtigt for forandringsagenten at bruge sin ekspertise inden for området til at hjælpe den forandringssøgende med at arbejde mod mål. I konteksten af et terapeutisk forløb, hvor ønsket om forandring ofte vil være rettet mod adfærd eller interne tankemønstre, skal man som forandringsagent være opmærksom på ekstraordinære omstændigheder, som kan underminere mål rettet mod at ændre sig selv. Problemer med basale behov som sikkerhed, søvn og næring vil skabe barrierer for at arbejde med at forandre sig selv. Målene kan have stor variation i type og natur, men kræver alle dedikeret arbejde fra den forandringssøgende for at opnå dem. Her kan forandringsagenten hjælpe ved at give *opgaver*. Disse *opgaver* er det andet element, som Bordin præsenterer, og de indebærer de *øvelser* og det arbejde, som en klient i et terapeutisk forløb skal udføre for at opnå forandring. I dette eksempel vil en terapeut have en teoretisk forståelse af, hvilke typer af opgaver der vil være optimale for klienten at arbejde på. Effektiviteten af disse opgaver vil være stærkt afhængig af, hvor relaterbare de er til klientens virkelige liv og problemstillinger. Opgaverne er mekanismen, der faciliterer forandringen, og derfor bliver klienten nødt til at udføre

⁵ Oversat fra *Change agent* og henviser til en person eller institution, der hjælper personer eller organisationer med at opnå forandring

opgaverne og indgå i samarbejde med terapeuten omkring dem. Det tredje og sidste element er *båndet* mellem forandringsagenten og den forandringsøgende. Dette bånd kan have forskellige kvaliteter baseret på typen af mål og forandring, der arbejdes med. I konteksten af et terapeutisk forhold skal båndet være bygget på tillid og respekt, som tillader, at klienten kan dele deres indre følelsesliv og blive modtaget med åbenhed og nysgerrighed fra terapeuten. At styrke dette bånd kan tage tid, og der bør være dedikeret arbejde mod at styrke båndet (Bordin, 1979). Båndet mellem klienten og terapeuten skal ses som en egenskab af alliancen, som faciliterer arbejdet og kan plejes ved at vise oprigtig nysgerrighed, empati og et ønske om at forstå klienten (Hatcher, 2010). Eftersom alliancebegrebet har sine rødder i psykoanalytisk terapi, mener jeg, at det er relevant at se, hvordan alliancebegrebet udfolder sig i psykodynamisk terapi, som er udviklet på baggrund af psykoanalysen.

2.2.1 Alliance i psykodynamisk terapi

Psykodynamisk terapi har historisk set været et redskab til at hjælpe folk med at opnå indsigt, da indsigt blev vurderet som den helbredende egenskab ved terapien (Messer & Wolitzky, 2010). Senere er man begyndt at vægte relationen mellem terapeuten og klienten højt som en helbredende faktor (Messer et al., 2010). En af måderne, hvorpå indsigt og relationen kan bruges til at opnå ændring, er gennem potentielle overføringer og modoverføringer. Safran og Muran (2000) beskriver, hvordan brister i alliancen kan være væsentlige i behandlingen. Det terapeutiske forhold er unikt i den forstand, at det giver mulighed for at udforske uenigheder og brister i en relation på en sikker og reflekteret måde. Ved at udforske relationelle problemstillinger i terapien kan lektionerne heraf overføres til andre relationer i virkeligheden. En stærk alliance er nødvendig i dette arbejde, da klienten og terapeuten skal samarbejde om at udforske bristen i relationen med henblik på at reparere den. Dette kan give klienten nye redskaber til at forhandle og udforske brister i deres relationer uden for terapilokalet (Safran et al., 2000).

Med denne forståelse af, hvordan brister i alliancen kan være en essentiel del af behandlingen, kan det også give mening at kigge på mentaliseringsbaseret terapi med henblik på at forstå, hvordan sådanne brud kan opstå.

2.2.2 Alliance i Mentaliseringsbaseret Terapi (MBT)

I MBT arbejder man med at styrke evnen til at mentalisere. Mentalisering er beskrevet af Bateman et al. (2023) som evnen til at forstå vores egne og andre menneskers følelser, tankegang og motiver ud fra den bagvedliggende mentale tilstand. Når et menneske har hæmmet mentaliseringsevne, vil det resultere i en forstyrret opfattelse af sociale og emotionelle oplevelser. Dette kan resultere i en mindsket evne til at danne og indgå i relationer med andre mennesker, grundet fejlfortolkning af sociale situationer og misforståelse af andres adfærd (Bateman et al., 2023). Ifølge Fonagy et al. (2019) er følelsen af at blive forstået og spejlet en af de vigtigste helbredende faktorer i alle terapiformer, og det er denne forståelse, som MBT forsøger at genetablere og styrke. En af kernemetoderne

for at opnå dette er validering af klientens oplevelser og følelser. Denne validering har sin optimale effekt, når klienten føler, at terapeutens viden er troværdig og relevant for dem. Dette kaldes for *epistemic trust* (fremover epistemisk tillid) og er et kernebegreb i MBT (Fonagy et al., 2019). Folmo et al. (2019) beskriver, hvordan alliancen dukker op i MBT, når man betragter epistemisk tillid og enighed om mål mellem klienten og terapeuten. Klienten skal altså have tillid til, at terapeuten kan definere relevante mål for klienten og har et ønske om at hjælpe dem. Derudover lader det til, at en stærk alliance kommer til udtryk ved, at terapeuten bevarer de terapeutiske mål og er villig til at trække klienten ud af trygge rammer med henblik på at opnå øget mentalisering (Folmo et al., 2019).

2.3 Alliance i musikterapi

I følgende afsnit vil jeg belyse, hvordan musikterapi præsenterer unikke problemstillinger ved alliancedannelse. Jeg vil præsentere fire årsager til, at musikterapi kan styrke alliancedannelsen, og komme ind på, hvordan aktiv deltagelse i musikterapi kan give indsigt i styrken af alliancen.

Hannibal (2017) beskriver, hvordan alliance i musikterapi øjeblikkeligt introducerer nye dynamikker i opbygningen af en alliance, eftersom klienten skal gøres bekendt med musik som en terapiform. Denne proces vil være anderledes baseret på det musikalske udgangspunkt, som klienten har, og hvorfor de valgte at indgå i musikterapi. Introduktionen til musikterapi skal være så tilgængelig for klienten som muligt og indebære en tilpasning af de anvendte metoder. Dette kan være en udfordring, eftersom starten af terapeutiske forløb i forvejen kan præges af, at klienten møder terapeuten med forbehold og negative erfaringer. Her kan en af musikterapiens unikke egenskaber bruges til at påbegynde alliancedannelsen, nemlig regulering af arousal. Dette kan hjælpe den initiale opbygning af alliancen, da tilliden lettere kan opbygges, når klienten er i et stadie af lav arousal (Hannibal, 2017).

Frederiksen et al. (2021) understøtter også, at arousalregulering er en essentiel del af den tidlige alliancedannelse, men tilføjer, at synkronisering mellem klient og terapeut også er lettere at opnå gennem brugen af musikalske interventioner. Derudover kan musikterapi tilbyde en unik form for rammedannelse, f.eks. ved at synge velkomstsange og farvelsange eller lytte til musik i starten og slutningen af sessioner. Dette kan være med til at styrke alliancen og hjælpe med at sætte klienten i en sindstilstand til at deltage i terapi (Christensen et al., 2023). Den sidste årsag til, at musikterapi kan være gavnligt for alliancedannelse, er fordi det er en terapiform, som ikke minder om traditionel psykoterapi og tilføjer musikalske interventioner, som kan berøre minder, kulturel baggrund, hobbyer osv. (Frederiksen et al., 2021). Musikterapi kan tilbyde nye og samlede måder for klienten at indgå i socialt samspil med terapeuten i et ufarligt og velkendt medie, samtidig med at de modtager regulering og snakker om musiksmag, interesser, minder eller andre relevante samtaleemner, der dukker op (Frederiksen et al., 2021). Musikken kan altså hjælpe klienten med at bringe det skjulte og usagte frem til overfladen, så det kan udforskes og bearbejdes i samtale eller andre musikalske interventioner (Hannibal, 2017).

Klientens lyst til at indgå i musikalske interventioner kan også være med til at give værdifuld information om tilstanden af alliancen, eftersom det kan være grænseoverskridende at bevæge sig ind i det musikalske rum og give en følelse af, at man blotter sig (Christensen et al., 2023). Man kan drage paralleller mellem den tilbageholdenhed, man kan føle, når man indgår i musikalske interventioner, og den tilbageholdenhed, man kan opleve ved at åbne op og dele sit personlige liv i samtaleterapi. Af den grund kan aktiv deltagelse i musikterapi være med til at styrke evnen til at åbne op i andre dele af terapien (Hannibal, 2008). Musikterapi bringer også egenskaber frem i klienten, såsom at være kommunikerende, afstemmende, legende og aktivt deltagende, som alle tilbyder værdifulde kvaliteter til det terapeutiske arbejde (Christensen et al., 2023).

2.4 Terapeutens karakteristika og effekten på alliance

Alliancen er ikke kun dannet gennem målrettet arbejde af terapeuten og klienten, men den er også påvirket af karakteristika hos terapeuten. Som beskrevet tidligere dukker den helbredende effekt af alliancen op i reparationer af dens brister, og i MBT er en væsentlig del af arbejdet at pleje epistemisk tillid med klienten. Et review udført af Ackerman og Hilsenroth (2003) undersøgte personlige karakteristika ved terapeuten, som havde en positiv indflydelse på alliancen. De fandt frem til, at *troværdighed*, *erfaring* og *selvtillid* faciliterede en stærk alliance. Derudover identificerede de karakteristika, som hjalp klienter med at se terapeutens involvering i det terapeutiske arbejde. Disse karakteristika var *entusiasme*, *interesse* og *udforskningslyst*. Til sidst blev der identificeret karakteristika, der beskrives som nøgleelementer i empati, og de var *bekræftende*, *hjælpende* og *varme/venlighed*. Det er værd at bemærke, at disse karakteristika muligvis styrker alliancen gennem deres virkning i reparationen af alliancer. I reparationen af et alliancebrud er det vigtigt, at terapeuten tager ansvar for deres andel af alliancebruddet, men samtidig er nysgerrig og validerende for klientens oplevelse (Ackerman et al., 2003).

Ackerman og Hilsenroth (2001) lavede et lignende review om karakteristika, der havde negativ effekt på alliancen. I dette review identificerede de *rigiditet*, *anspændthed*, *usikkerhed*, *betænkelighed* og *selvfokusering* som kilder til betydelig svækkelse af alliancen. I reviewet identificerede de også metoder, som havde negativ indflydelse på alliancen. Disse metoder var at dele upassende personlige detaljer, overforbrug af overføringsfortolkninger og manglende evne til at danne en terapeutisk ramme. Brister i alliancen stammer ofte fra klientens negative opfattelse af terapeutens proces og arbejde og hænger ofte sammen med, at terapeuten misforstår eller overser væsentlige ting, som klienten deler (Ackerman et al., 2001). Ser man dette i et mentaliseringsbaseret perspektiv, kan det forstås som, at en mangel på epistemisk tillid leder til brud på alliancen i form af inkompetence og mangel på forståelse fra terapeuten.

2.5 Alliancen effekt på terapieresultater

I følgende afsnit vil jeg inddrage tre metaanalyser for at belyse den målbare effekt af alliancen på terapieresultater. De tre metaanalyser beskæftiger sig med psykoterapi som den primære interventionsform udført på voksne.

Metaanalysen udført af Martin et al. (2000) inkluderede 79 studier, som undersøgte alliancens effekt på terapieresultater og konkluderede, at alliancen har en positiv effekt på terapieresultater, og at alliancen i sig selv kan være helbredende. Derudover konkluderede de, at klienter er bedst til at vurdere alliancen, efterfulgt af observatører og til sidst terapeuten selv (Martin et al., 2000). Horvath et al. (2011) undersøgte 201 videnskabelige rapporter, som undersøgte alliancens effekt på individuelle terapieresultater og konkluderede, at alliancen altid har indflydelse på terapieresultater. Disse resultater er på tværs af alliance-måleredskaber og hvilket perspektiv alliancen er målt ud fra (Horvath et al., 2011). I metaanalysen udført af Flückiger et al. (2012) undersøgte de effekten af *researcher-allegiance*, altså om forskerens forudindtagethed kan have en indflydelse på resultaterne, de når frem til. I analysen konkluderede de, at *researcher-allegiance* ikke havde indflydelse på måleresultaterne af alliancen både tidligt og sent i terapiforløbet. Derudover konkluderede de også, at studierne design og om studierne var diagnosespecifikke, heller ikke havde indflydelse på resultaterne (Flückiger et al., 2012).

2.6 Afrunding

I ovenstående kapitel har jeg redegjort for, hvordan tidlig tilknytning kan påvirke fremtidig relationsdannelse og derigennem terapeutiske relationer og alliancer. Jeg har beskrevet, hvordan relationsbegrebet og alliancebegrebet hænger sammen, og redegjort for alliancens virkning og udvikling generelt samt i psykodynamisk, mentaliseringsbaseret og musikterapi. Til sidst præsenterede jeg kvaliteter ved terapeuten, som kan påvirke alliancen negativt eller positivt.

3. Metode

For at besvare dette speciales problemformulering udførte jeg en interviewundersøgelse med to fagprofessionelle fra min tidligere praktikplads. Den teoretiske forståelsesramme, som jeg har brugt til at udarbejde interviewundersøgelsen, er baseret på et litteraturstudie, som jeg var med til at lave i foråret 2023. Fundene fra interviewundersøgelsen vil blive brugt til at belyse de to casevignetter beskrevet i kap 1.4 på ny med en nyfunden forståelse af fænomenet terapeutisk alliance. I følgende kapitel vil jeg redegøre for relevant metodologi og min fremgangsmåde i min dataindsamling og analyse.

3.1 videnskabsteoretisk fundament

I følgende afsnit vil der kort blive redegjort for relevant teori om hermeneutik og fænomenologi. Efterfølgende vil jeg gennemgå grounded theory med henblik på at samle det hermeneutiske og fænomenologiske perspektiv.

3.1.1 Hermeneutik

Indenfor hermeneutikken antager man en relativistisk ontologi, det vil sige, at viden genereret heraf er indlejret med forskerens værdier og derfor ikke kan overføres en til en, til en anderledes situation (Hiller, 2016).

Det følgende afsnit om Hermeneutik bygger på (Loewy et al., 2016). I hermeneutisk forskning er man interesseret i det forhold, der eksisterer mellem subjektet (den, der undersøger) og objektet (det, der bliver undersøgt). Når man undersøger et givent fænomen eller problemstilling indsamles der data, som bliver behandlet og fortolket på. En fortolkning er et forsøg på at tilskrive mening eller betydning til en oplevelse eller fænomen for at drage konklusioner baseret på det. Denne fortolkning vil være præget af subjektets forforståelse, personlige og professionelle baggrund, forudindtagethed osv. Det er af den grund, at man indenfor hermeneutikken er interesseret i det forhold, som eksisterer mellem subjektet og objektet, da den forforståelse og anden baggrund kan være med til at nuancere fortolkningerne, så man kan opnå en dybere forståelse af fænomen, der fandt sted. Som forsker skal man altså lære at udnytte og integrere forforståelsen til noget konstruktivt, fremfor at prøve og eliminere den, og i dette arbejde vil ens viden om objektet blive opdateret og fornyet. I et forskningsrelateret miljø er målet at tage den opdaterede forståelse med i næste del af den forskning man er ved at udføre. Denne nye forståelse kan have givet et nyt perspektiv eller opstillet et nyt spørgsmål, som man skal finde svar på. Denne proces kan gentages et uendeligt antal gange, da en ny forståelse af et givent fænomen fortsat kan opstille nye spørgsmål eller åbne op for nye perspektiver at undersøge (Loewy et al., 2016). En såkaldt hermeneutisk cirkel opstår i dette tilfælde, hvor ens forforståelse konstant giver brændstof til nye undersøgelser, hvilket giver en opdateret forståelse af fænomenet (Kruuse, 2007). En positiv tilbagekobling er altså opstået her, som kan fortsætte uden stop i syne. Det er denne tilbagekobling, som får nuancerne til at dukke op og grundiggør arbejdet. Her skal

man sørge for transparens og åbenhed om forforståelsen, så andre kan forstå og følge de fortolkninger og konklusioner, man drager (Kruuse, 2007).

3.1.2 Fænomenologi

I fænomenologien antager man også en relativistisk ontologi, hvor det er menneskers bevidsthed, som er med til at forme virkeligheden (Hiller, 2016). Indenfor fænomenologien er man altså interesseret i, hvordan individers oplevelser kan skabe forståelse af et fænomen (Jackson, 2016). Ved dette rejser spørgsmålet sig om, hvordan der kan opnås konsensus om forståelsen af et fænomen, når enkelte individers oplevelser af virkeligheden er unikke. En af måderne, hvorpå man kan tilnærme sig en konkret forståelse af et fænomen, er ved at gøre brug af fænomenologisk reduktion (Kvale & Brinkmann, 2015). Fænomenologisk reduktion søger at tilbageholde forskerens forforståelse og antagelser om verden med henblik på at have en mere åben tilgang til fænomenet gennem undersøgelse (Kvale et al., 2015). For at opnå dette bruges metoden "Epoché and Bracketing" som konkret betyder, at man skal klargøre sin forforståelse og den kontekst, der eksisterer omkring undersøgelsen (Jackson, 2016). Efterfølgende laves en beskrivelse af fænomenet baseret på observationer i deres umiddelbare optræden, hvor målet er at lade oplevelserne tale for sig selv (Jackson, 2016). I en interviewundersøgelse vil dette indebære et grundig fokus på at forstå informantens livsverden og perspektiv ved at give plads til informantens egen fortælling (Kvale et al., 2015). Som forsker skal man undgå at pålægge sine teoretiske antagelser og hjælpe informanten med at reflektere dybt over sine oplevelser med fænomenet. Dette kan gøres ved at stille åbne spørgsmål og skabe et rum, hvor informanten føler, at han eller hun kan udtrykke sig uden begrænsninger (Kvale et al., 2015).

3.1.3 Kodning og Grounded Theory

Grounded theory er en metode, som kan benyttes til at behandle store mængder af tekst til teoridannelse og meningskonstruktion (Williams & Moser, 2019). For at reducere den store mængde af data benytter man sig af forskellige former for kodning, som alle har deres egen funktion og egenskab i processen. Disse former for kodning beskrives herunder ud fra (Robson et al., 2016)

Kodning er en teknik, der bruges til at stifte bekendskab med sine data. Koder i deres mest simple beskrivelse er "titler", der er knyttet til stykker af tekst for at beskrive, hvad tekststykket er et eksempel på. Disse koder kan være alt fra korte sætninger til hele afsnit og variere i længde baseret på konteksten i tekststykket. "Åben kodning" er en form for kodning, som giver mulighed for at dykke ned i sit datasæt uden foruddefinerede kategorier eller rammer. Formålet med denne form for kodning er at lade datasættet definere mønstre, temaer, begreber og kategorier, som spontant opstår i teksten. Som koder genereres, opstår der muligvis kategorier, hvor en gruppe af koder alle behandler det samme subkategori. Som kategorierne får tilføjet flere koder, kan de nå et mætningspunkt, hvor yderligere kodning ikke vil producere samme mængde af resultater som det forudgående arbejde. Efter den åbne

kodning kan en anden type kodning bruges til yderligere at få overblik over sine data, nemlig axial kodning. Axial kodning fokuserer på at identificere og analysere forbindelser mellem kategorierne identificeret i den åbne kodning. I denne proces opdeles kategorierne i underkategorier, som ved at identificere nuancer og forskelle i den overordnede kategori. Dette hjælper med at opnå en dybere forståelse af kategorierne, og hvordan de internt hænger sammen. I axial kodningen arbejder man på at sammensætte de brudstykker, man har delt sin tekst op i, i den åbne kodning. Til sidst skal en selektiv kodning udføres, hvor målet er at identificere de mest betydningsfulde kategorier og vurdere, hvordan de hænger sammen. Dette kaldes en "story line", som er en form for narrativ, der hjælper med at forstå nuancerne, problemstillinger og kompleksiteterne i det undersøgte fænomen. Det er i denne fase af analysen, hvor man bringer alle fragmenter fra analysen sammen til en meningsfuld teori. Med andre ord udfører man en syntese (Williams et al., 2019). Det sidste skridt i den selektive kodning er rapportering af fundene. Denne gennemgang skal være sammenhængende og underbygges af citater og eksempler fra teksten. Denne transparens er gennemgående for alle tre typer af kodning – det skal altså være tydeligt, hvordan man er nået frem til forskellige kategorier og konklusioner baseret på de koder, man har generet (Robson et al., 2016).

3.1.4 Hermeneutisk fænomenologi og grounded theory

I deres artikel beskriver Folguerias-Bertomeu et al. (2023), at et hermeneutisk-fænomenologisk forskningsspørgsmål skal stamme fra en undren om en menneskelig oplevelse. Med dette følger spørgsmålet om, hvorvidt individets oplevelse er anderledes end, hvordan observatøren forstår den. Formålet med forskningen vil i dette tilfælde ikke være at genere teori, men nærmere at forstå individets oplevelse. Teoretisk viden kan dog muligvis opstå gennem en grundig og nuanceret forståelse af den undersøgte oplevelse. I grounded theory opstår forskningsspørgsmålet fra et problem, og derefter opstår spørgsmål om problemet, som er med til at rette teori- og dataindsamling, analysemetode osv. Man skal være åben overfor de spørgsmål, der dukker op i processen, og lade dem guide retningen af undersøgelsen. I grounded theory kan man dog gøre brug af nogle af de principper og metoder, som guider hermeneutikken og fænomenologien. Man fokuserer stadig på menneskers subjektive oplevelse, men man er mere interesseret i, hvordan de kan bruges til at forklare en oplevelse ved at gøre brug af individets eget synspunkt. Folguerias-Betomeu et al. skriver: "In essence, grounded theory studies how people react to a phenomenon and, by inquiring about human behavior or interaction in such a phenomenon, it tries to provide a new perspective (2023, pp 1466)" Man tager stadig udgangspunkt i individers verden, men målet er anderledes og mere specifikt i forhold til at danne teori og mening, hvor man i hermeneutisk fænomenologi ser denne teoridannelse som et biprodukt af streng fænomenologisk metode (Polguerias-Bertomeu et al., 2023).

3.2 Interviewundersøgelsen

Med denne interviewundersøgelse er målet at få en indblik i to fagprofessionelles livsverden og forståelse af fænomenet alliance. I livsverdensinterviewet interesserer man sig for informantens erfaringer i den kontekst, som de befinder sig i (Kvale, et al., 2015).

3.2.1 Det semistrukturerede interview

Følgende afsnit er baseret på Kvale et al. (2015). Det semistrukturerede interview har den styrke, at det er effektivt til at få en nuanceret og dybdegående forståelse af informantens forståelse af interviewemnet. Ved ikke at være bundet af en stringent liste af spørgsmål er det muligt at følge relevante tangenter i samtalen. Ny og relevant information kan dukke op, som man ikke havde forventet i forberedelse til interviewene. Det semistrukturerede interview kan også være med til at etablere tillid og rapport mellem interviewer og informant, som kan resultere i mere ærlige svar. I forbindelse med interviewundersøgelsen er udarbejdelsen af en interviewguide en vigtig subkategori. En interviewguide konstrueres før interviewene udføres og sikrer, at man får stillet de spørgsmål, som man ønsker at få svar på. Interviewguiden skal ikke ses som en stringent liste af spørgsmål, hvor rækkefølgen er vigtig, men snarere en hjælp til at holde overblik. Interviewguiden kan stilles op i to koloner med titlerne "Forskningsspørgsmål" og "Interviewspørgsmål". Under kolonnen for forskningsspørgsmål kan man notere det spørgsmål, man ønsker at besvare, f.eks. "Hvordan forhandles den terapeutiske alliance", hvor man ved siden af i kolonnen for interviewspørgsmål kan definere spørgsmål, så man kan opnå viden om dette forskningsspørgsmål. Et eksempel på dette kunne være: "Når du skal have de unge til at rydde op på værelset, hvordan foregår den samtale så?" Listen af interviewspørgsmål vil ofte være længere og være formuleret i hverdagssprog. Ved at bryde forskningsspørgsmålet op i mindre underspørgsmål kan man få et mere nuanceret blik på informantens forståelse af fænomenet, da man sikrer fælles forståelse om det, der undersøges. En af ulemperne ved det semistrukturerede interview er, at det kræver en kompetent interviewer, som kan holde flere snore i luften på samme tid og navigere samtalen på en måde, som ikke forstyrrer informantens svar, men samtidig sørger for, at irrelevante tangenter ikke udforskes for meget. I det semistrukturerede interview skal det være klart, hvad man ønsker at søge viden om, og derfor er en teoretisk forståelse af emnet nødvendig for udførelsen af interviewundersøgelsen. Hvis man udfører interview med informanter, som er eksperter eller autoriteter indenfor et specifikt felt, kan denne forståelsesramme hjælpe intervieweren med at navigere samtalen og stille relevante opfølgende spørgsmål (Kvale et al., 2015).

3.2.2 Valg af informanter

En god udvælgelse af informanter er kritisk for kvaliteten af interviewundersøgelsen, da det både påvirker typen af viden, man opnår, pålideligheden og validiteten af undersøgelsen (Kvale et al., 2015). Informantens uddannelsesmæssige baggrund, opvækst livssituation, alder, beskæftigelse og meget mere kan alt sammen være relevante faktorer, man skal tage

højde for i udvælgelsen. Disse faktorer kan også bidrage til at belyse forskningsspørgsmålet på en nuanceret måde i analysen af interviewene (Brinkmann et al., 2020). I denne udvælgelsesproces er det også vigtigt, at man ikke vælger informanter, der blot bekræfter ens forudindtagethed, men snarere skal man være åben for andre perspektiver og indfaldsvinkler på fænomenet (Kvale et al., 2015).

3.2.3 Dataindsamling

I følgende afsnit vil fremgangsmåden af interviewundersøgelsen blive beskrevet. Interviewene blev optaget vha. to optagelsesenheder for at sikre god lyd kvalitet og for at imødekomme potentielle teknikfejl. Informeret samtykke er udarbejdet og en samtykkeerklæring er underskrevet af informanterne.

3.2.3.1 Valg af informanter

Min forståelse af interviewets emne er primært informeret af musikterapeutisk litteratur. Med håbet om at generere ny og nuanceret viden om emnet, brugte jeg fagfolk med en anden baggrund end min egen som informanter. En psykolog og en specialpædagog blev udvalgt til dette formål, da jeg forventede, at de kunne bidrage med perspektiver, der tidligere har været overset. Psykologens tilgang tilfører et klinisk perspektiv, som adskiller sig fra mit eget, mens specialpædagogens perspektiv er af særlig betydning, da denne faggruppe tilbringer betydelig større mængder tid med de unge. Dette valg af perspektiver er interessant, da det kan belyse aspekter af fænomenet, som det kliniske arbejde ikke nødvendigvis er bekendt med. Jeg vil tage eventuelle forskelle og ligheder mellem faglighederne i betragtning i analysen af interviewene. Specialpædagogen, som er valgt som informant var også min vejleder på mit praktikophold, og derfor var der etableret tillid og rapport på forhånd forinden interviewet.

3.2.3.2 Interviewguide

Interviewundersøgelsen gør brug af et semistruktureret interview. For at bevare fokus i interviewene udarbejdede jeg en interviewguide, som blev løst fulgt gennem interviewene med henblik på at sikre, at alle relevante samtalepunkter blev berørt. Denne interviewguide har taget udgangspunkt i interviewguiden eksemplificeret i Kvale et al. (2015) og kan ses i bilag 2. De fire forskningsspørgsmål, som blev skrevet i interviewguiden, var følgende:

1. **Begrebsafklaring.** En kort samtale om den indbyrdes forståelse af begrebet "alliance".
2. **Hvordan vurderer du relevansen af den terapeutiske alliance i arbejdet med udsatte unge?**
3. **Hvordan forhandles den terapeutiske alliance med udsatte unge?**
4. **Hvordan vægtes (den terapeutiske) relation(en) med de unge?**

Ved hver af forskningsspørgsmålene havde jeg noteret samtlige interviewspørgsmål, som kunne bruges i interviewet.

For at huske vigtige detaljer undervejs blev interviewene udført med en udprintet version af interviewguiden, en blok papir og en kuglepen for at notere relevante temaer eller nøgleord. Dette var med til at give overblik over, hvilke spørgsmål der var blevet besvaret, og hvad der potentielt skulle vendes tilbage til for opfølgning.

3.2.4 Transskription

Før databehandlingen begynder skal interviewene transskriberes med henblik på det videre arbejde og analyse. I en transskription er det vigtigt at være nøjagtig, da målet er at bevare informantens ord så vidt muligt, og i forlængelse af dette kan det være relevant at notere tidskoder i tilfælde af, at man skal lytte til dele af interviewet igen (Kvale et al., 2015). Der findes flere forskellige typer af transskriptioner, som har forskellige formål. En ordret transskription bevarer hvert ord og udtalelse, hvor en redigeret transskription laver ændringer som at fjerne gentagelser og fylde ord for at gøre transskriptionen læsevenlig (Kvale et al., 2015). Transskription er et vigtigt skridt i analyseprocessen, da den hjælper med at orientere sig i datasættet. Temaer og mønstre kan dukke op og være med til at danne ramme for næste skridt i analyseprocessen (Robson et al., 2016).

3.4 reliabilitet og validitet i interviewundersøgelse

Reliabilitet og validitet beskriver troværdigheden og gyldigheden i de forskningsresultater, man præsenterer. De er vigtige elementer at diskutere og overveje når man indtager viden, og som forsker er der skridt, man kan tage, for at øge reliabiliteten og validiteten af den undersøgelse, man har udarbejdet (Brinkmann & Tangaard, 2020)

Reliabilitet handler mere specifikt om nøjagtigheden af den dataindsamling, der er udført. I tilfælde af en interviewundersøgelse vil valg af informanter påvirke reliabiliteten, og man kan stille spørgsmålet, om informanten er kvalificeret til at fortælle om det fænomen, som man ønsker at undersøge (Kvale, et al., 2015). Derudover kan priming og ledende spørgsmål også have en negativ effekt på reliabiliteten, da man leder samtalen i en ønsket retning og fisker efter specifikke svar (Kvale et al., 2015). For at øge reliabiliteten kan man f.eks. sikre en ensartet interviewprocedure, så informanterne får stillet samme spørgsmål undervejs. Det er nødvendigt, at interviewer er kompetent og dygtig interviewer, da interviewer kan skærpe fokus for samtalen (Kvale et al., 2015).

Der skelnes mellem intern og ekstern validitet, når dette emne diskuteres. Intern validitet handler om, hvorvidt en undersøgelses måleudstyr kan måle det, som studiet ønsker at måle (Brinkmann et al., 2020). Ved en interviewundersøgelse kan man tænke over, om spørgsmålene er formuleret på en måde, der gør, at man får svar på det, man ønsker at undersøge. Intern validitet beskriver, hvorvidt resultaterne er gyldige, når man kun ser på den undersøgelse (Brinkmann et al., 2020) Derimod fortæller ekstern validitet om, hvorvidt resultaterne er generaliserbare til andre situationer eller befolkningsgrupper, end dem studiet har undersøgt. Et studie med høj intern validitet har nødvendigvis ikke høj ekstern

validitet (Brinkmann et al., 2020). Man kan øge validiteten af en interviewundersøgelse ved at have tydelige spørgsmål og en klar sammenhæng med formålet med interviewet. Man kan også styrke validiteten ved at lave et såkaldt member-check, hvor man sender væsentlige pointer og resultater tilbage til informanterne, så de får mulighed for at være uenige eller uddybe vigtige konklusioner (Kvale et al., 2015). Derudover skal forskerens forforståelse også medtages og klargøres for at opnå transparens gennem hele undersøgelsen (Kvale, et al., 2015).

3.5 Etik

I både terapeutisk arbejde med udsatte unge og med formidlingen af dette arbejde er etik et vigtigt element. Både i rollen som musikterapeut og som specialeskriver har jeg forholdt mig og bearbejdet persondata fra udsatte unge fra praktikpladsen og fagprofessionelle fra praktikpladsen. I begge tilfælde var det vigtigt at overholde databeskyttelsesloven udstedt af EU med henblik på at beskytte de unge og informanterne. GDPR-lovgivningen sikrer, at borgere er informeret om deres rettigheder i forhold til deres persondata. Disse rettigheder er blandt andet ret til indsigt, ret til sletning, og ret til oplysning (Datatilsynet, Hvad er dine rettigheder?, u.d.). Derudover var jeg dataansvarlig og med det kom en række principper jeg skulle følge. Disse principper gør, at jeg som dataansvarlig var begrænset i, hvordan persondataene bruges og, at der var gennemsigtighed i, hvordan de bruges. Derudover var det vigtigt, at jeg opbevarede persondatene sikkert og sørgede for, de var fortrolige og anonymiserede, så de ikke kunne spores tilbage til personen, der havde delt dem (Datatilsynet, De grundlæggende principper, u.d.). I begge tilfælde krævede det, at der blev givet informeret samtykke i form af en samtykkeerklæring. I konteksten af et interview er en samtykkeerklæring lavet til at informere informanterne om, hvordan interviewet vil blive brugt, og hvilke typer af personinformationer, som vil blive inkluderet i undersøgelsen (Kvale et al., 2015). I denne undersøgelse blev informanterne informeret om, at de skulle indgå i et livsverdensinterview om fænomenet terapeutisk alliance. Informanterne fik muligheden for at indgå i specielt med navn, hvis de ønskede det. Det er dog blevet besluttet, at informanterne anonymiseres med henblik på at beskytte de unges privatliv, eftersom informanterne arbejder på institutionen, hvor de unge er tilknyttet.

I arbejdet med udsatte unge er anonymitet og respekt en essentiel del af det kvalitative arbejde. For at sikre, at arbejdet er etisk korrekt udført, bliver man nødt til at anonymisere de unges identitet. Dette indebærer ikke blot at ændre navne, men også anden relevant information, som kan føre tilbage til deltagerne. Dette er også årsagen til, at jeg ikke refererede til institutionen hjemmeside i kapitel 1.4. Institutionen er dog kendt af min praktikkoordinator, som jeg var tilknyttet forløbet, og min supervisor. Ved at tilbageholde informationer løber man den risiko, at relevant information, som er nødvendig for at forstå en case eller et fænomen bliver glemt. Denne balance beskrives i EPICURE modellen (Brynjulf et al., 2011). Modellen gennemgår syv relevante dimensioner indenfor kvalitativ forskning, som alle bidrager til grundigt og etisk arbejde heriblandt *usefulness*, *relevance* og *ethics* (Brynjulf et al., 2011). Usefulness henviser til den betydning som ny-genereret viden kan have

på den virkelige verden, og hvordan det potentielt kan have indflydelse på klinisk arbejde. Relevance fokusere på relevansen af den problemformulering, man har stillet, og hvordan den relaterer til ens forforståelse og fremtidig forskning. Og Ethics omhandler at forskning skal stræbe efter at være sandfærdig, retfærdig og nøjagtig (Brynjulf et al., 2011).

3.6 Opsamling

I min undersøgelse vil jeg trække på både en hermeneutisk og fænomenologisk tilgang og benytte mig af grounded theory som metode. Overordnet set søger jeg konstant at klargøre og opdatere min forforståelse, som igen er formet af vores litteraturstudie fra foråret 2023, hvilket betyder, at min forforståelse er blevet opdateret og udvidet flere gange. Det har været med til at give en dybere forståelse af specialets tema og bidraget til udformningen af interviewundersøgelsen. Det fænomenologiske perspektiv er specielt tydeligt i interviewundersøgelsen. Dette er tydeligt ved at jeg undersøger to fagpersoners livsverden med henblik på at undersøge essensen af fænomenet "alliancedannelse ved udsatte unge". Jeg har som forsker haft en klar forforståelse, som skulle klargøres forinden, hvilket lægger sig op ad den fænomenologiske metode Epoché og bracketing. Jeg har forsøgt at suspendere min viden om fænomenet med henblik på at forstå informanternes forståelse af fænomenet uden indflydelse fra min forforståelse. Til sidst vil jeg samle op på alle de forskellige dele og synteser for at få sammenkoblet den tilegnede viden. I denne del inddrages min forforståelse og relevant teori for at belyse analysefundene og to cases fra mit praktikophold. Det er i denne del af specialet, at grounded theory perspektivet kommer til syne. Formålet med opgaven har været at udforske teorien og danne ny teori til emnet vedrørende alliancedannelse med unge. De hermetiske og fænomenologiske perspektiver har guidet min undersøgelse og styrket gennemsigtigheden heraf, men formålet var at bruge livsverdensinterviews til at forstå alliance tydeligere. I en traditionel fænomenologisk undersøgelse skulle konklusionerne være fokuseret på individernes oplevelse, men i denne opgave har jeg taget det skridtet videre i et forsøg på at skabe kontekstspecifik teori.

I mine etiske overvejsler har jeg valgt at fokusere på usefulness, relevance og ethics, da jeg finder det væsentligt at uddybe, hvordan den nærværende undersøgelse passer ind i de tre dimensioner. Efter udførelsen af et litteraturstudie omhandlende udviklingen af den terapeutiske alliance med børn og unge, konkluderede vi, at der var begrænsede mængder viden om, hvordan musikterapeutiske interventioner kan spille en rolle. Derfor ønsker jeg at bidrage til dette videnshul, for at styrke mit eget kliniske arbejde i fremtiden. Derudover håber jeg, at dette kan bidrage til fremtidig forskning ved f.eks. at opstille nye problemformuleringer eller inspirere undren hos andre. I forlængelse af dette ville jeg mene, at arbejdet er særdeles relevant, eftersom undersøgelsen blev udarbejdet på baggrund af en forforståelse genereret i et litteraturstudie, som bearbejdede samme emne. Her vil jeg referere til figur 1, for et overblik over, hvordan undersøgelsen er informeret af min forforståelse, og hvordan undersøgelsen informerer min fremtidige forforståelse. Jeg tog samtlige skridt for at sikre anonymitet for de udsatte unge, som er beskrevet i mine casebeskrivelser. Persondata blev

ændret og anonymiseret, jeg slørede detaljer i forløbene, og informanterne holdes anonyme, så specifikke institutioner ikke ville kunne identificeres på baggrund deraf.

4 – Analyse

I dette kapitel vil jeg præsentere fundne fra analysen. I kodningen dukkede, der tre kategorier op, og samtlige sub-kategorier. Hver kategori er beskrevet i dets eget afsnit med en delkonklusion i slutningen af afsnittet.

4.1 Fremgangsmåde af Analyse

I følgende afsnit vil fremgangsmåden for analysen blive beskrevet. Der vil blive redegjort for seks trin og væsentlige overvejelser ved hvert trin.

Trin 1 - Transskription

En transskription af interviewene blev udført. De blev transskriberet ved hjælp af programmet Nvivo14, som er specialiseret i at bearbejde kvalitative data. En redigeret transskription blev udført, hvor fyldord som "hmm" og "øhm" blev fjernet, ligesom gentagelser også blev redigeret ud af transskriptionen. Dette blev gjort for at gøre transskriptionen mere læsevenlig både for mig selv i analysen og for memberchecket. Begge interviews blev transskriberet, inden næste trin i processen blev påbegyndt.

Trin 2 - Åben kodning

Den initiale kodning blev udført på interviewet med pædagogen. Kodningen blev udført som åben kodning, men der blev foretaget en vis vurdering af relevans i dette trin. For eksempel blev en udtalelse om "kaffe" ikke kodet som "drikkevarer", men hvis samtalen om kaffe involverede de unge, blev den kodet. I Nvivo14 er tekststykkerne, der udgør koderne, navngivet som "reference", så fremadrettet vil jeg også bruge denne betegnelse. En reference kan være alt fra et par ord til flere linjer. En sekundære kodning blev udført i dette trin, hvor koderne blev inddelt i tre kategorier: "Mål", "Relationsdannelse" og "Personlige kvaliteter". Disse tre kategorier blev anvendt i kodningen af begge interviews for at gøre sammenligningen lettere. På denne måde var det også muligt at se, hvad informanterne individuelt vurderede som væsentligt inden for disse kategorier.

Trin 3 – Axial kodning

I starten af det tredje trin blev alle koder og referencer gennemgået igen for at vurdere deres placering i forskellige kategorier. Efter der var opnået en vis tilfredshed med kategorierne, blev den axiale kodning udført, hvor hver kategori blev opdelt i forskellige subkategorier. I modsætning til kategorierne er subkategorierne forskellige mellem de to interviews. Dette illustrerer, hvad informanterne forskelligt vurderer væsentligt i kategorierne.

Trin 4 – Gentagelse af trin 2 og 3

I dette trin blev der udført åben kodning og axial kodning på interviewet med psykologen. Eftersom relevante kategorier og subkategorier var identificeret i kodningen af det første interview, vil kodningen af interviewet med psykologen være mindre åben end den første.

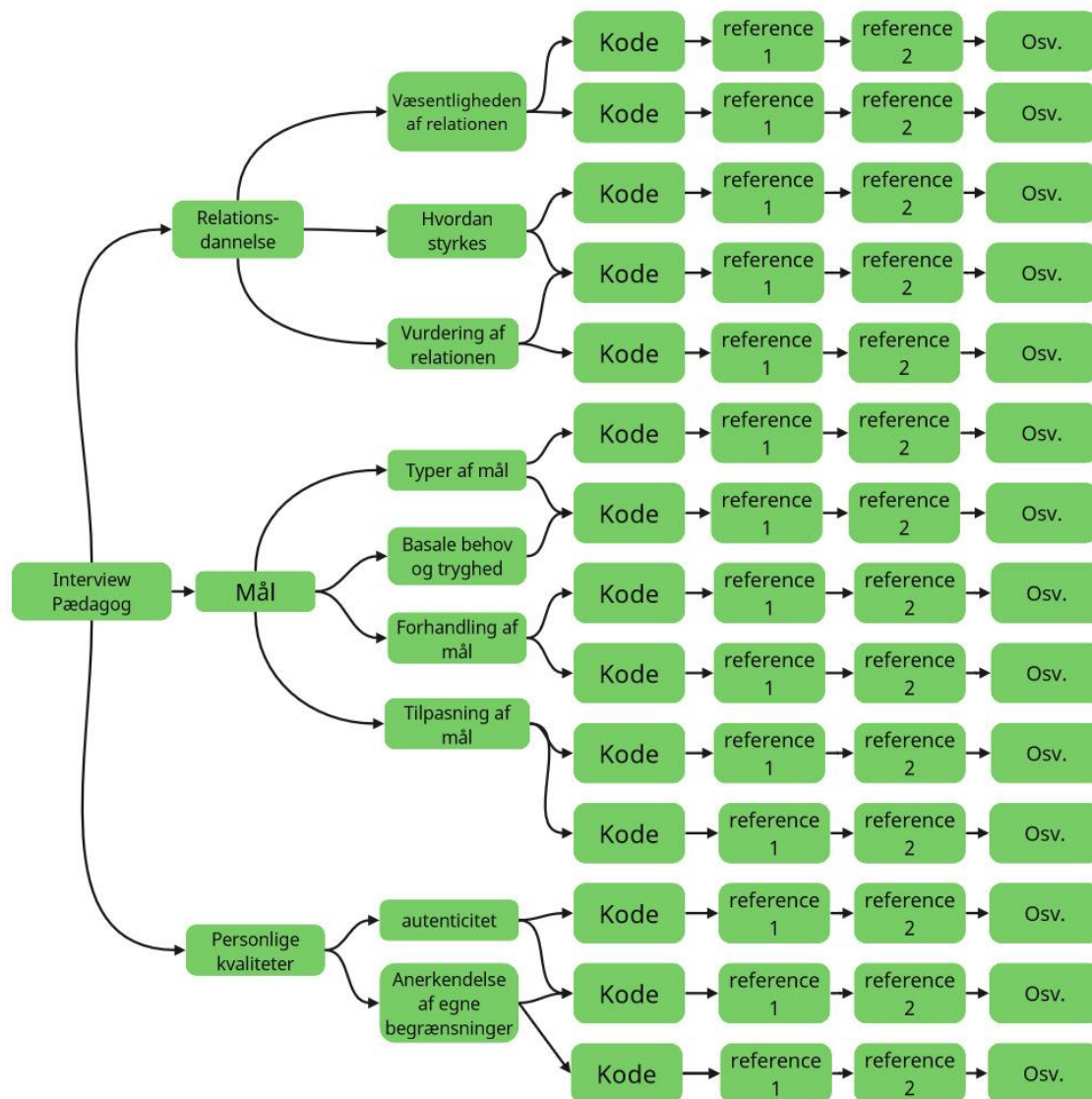
Forforståelsen, der blev genereret i kodningen af interviewet med pædagogen, vil uundgåeligt have en effekt på kodningen af det interviewet med psykologen. Dette kan selvfølgelig være både fordelagtigt og en ulempe. Den opdaterede forforståelse kan potentielt hjælpe med at nå mætning af koder hurtigere og skærpe opmærksomheden på visse relevante tematikker. Det kan dog også have den effekt, at andre vigtige elementer af interviewet bliver overset på grund af en selektionsbias.

Trin 5 – Selektiv kodning

I femte trin blev der udført en selektiv kodning på begge interviews, og fundene blev rapporteret. Hver subkategori blev præsenteret med relevante referencer for at understøtte pointer og konklusioner. I dette trin opstod der tydelige forskelle mellem interviewene, og derfor giver det mening at udføre en sammenligning af fundene. Ved at vurdere forskellene og lighederne kan en tydeligere forståelse af fænomenet dannes. For at give et overblik over hierarkiet af kategorier, subkategorier, koder og referencer, præsenterer jeg et kategoriskema herunder (Figur 4). Et lignende skema for interviewet med psykologen kan findes i bilag 1.

Trin 6 – Syntese

I sjette og sidste trin udførte jeg en syntese, hvor jeg bragte kategorier og subkategorier sammen igen. Dette var en lang og iterativ proces, hvor jeg kombinerede mine fund og belyste dem med relevant teori med henblik på at skabe en model, der kan beskrive de resultater, jeg har fundet. Processen var iterativ, eftersom jeg "byggede" modellen op del for del, hvor relevante fund blev tilføjet til modellen, som de blev diskuteret. Til sidst i analysen vil jeg præsentere modellen, som analysen producerede.

Figur 4 Oversigt over kodning

Analysen har resulteret i tre *Kategorier* som går igen mellem begge interviews. Disse *Kategorier* er *Mål*, *Personlige kvaliteter* og *relationsdannelse*. Hver *Kategori* er inddelt i *subkategorier*, som reflekterer væsentlige pointer. *subkategorierne* består af samtlige koder, og disse koder består alle af en eller flere referencer fra interviewet.

4.1 – Interview pædagog

I følgende afsnit vil fundene fra interviewet med pædagogen blive præsenteret. Pædagogen er ansat på et specialiseret døgntilbud for børn og unge. Hans primære arbejdsopgaver omfatter samarbejde med de unge, men han fungerer også som praktikvejleder for studerende, herunder mig selv.

4.1.1 – Kategori "Mål"

Den første *Kategori*, som præsenteres, er *mål*. Denne kategori beskriver, hvilke typer af mål, som de unge kan arbejde på og hvordan Pædagogen tilgår arbejdsopgaven.

4.1.1.1 – Subkategori 1: *Typer af mål*

Som det fremgår af klientbeskrivelsen i kapitel 1.3, lider de unge af problemer med tilknytning og relationsdannelse. På grund af deres baggrund og de problemer, der kan opstå i forbindelse med at bo på institutionen, kæmper mange af de unge også med identitetsproblemer. Derfor er en af Pædagogens primære mål at skabe hjemlige rammer, hvor de unge kan føle sig trygge.

"Vi er her jo for at skabe nogle hjemlige rammer for de unge mennesker, som bliver fjernet fra hjemmet" (Typer af mål, reference 1)

"Der er en lang fortid med mange forskellige traumatiske oplevelser, og der er masser af diagnoser, der spiller ind. (...), og noget der er generelt for alle de unge vi har er, at de har oplevet rigtig mange svigt igennem deres liv. Så at skabe en relation til en ny pædagog er bare hårdt for dem" (Typer af mål, reference 5)

I forlængelse af opgaven med at skabe hjemlige rammer har pædagogerne ansvaret for at opdrage de unge og forberede dem på at forlade institutionen, når de fylder 18 år - enten ved at flytte i deres egen lejlighed eller ved at blive flyttet til en anden institution. Derfor fokuserer mange af opgaverne på at træne de unges selvstændighed og lære dem om såkaldte "skal-opgaver". En "skal-opgave" er en opgave, som de unge skal udføre, selvom de ikke nødvendigvis har lyst til det, såsom støvsugning, oprydning eller tandbørstning.

" (...) De kommer ud på den anden side, hvor de skal finde ud af at støvsuge en gang imellem, og vi skal nok have nyt sengetøj på. Så det er jo nogle af de redskaber, vi prøver at bygge på de her unge mennesker, så de på et tidspunkt bliver selvstændige" (Typer af mål, reference 14-15)

Der opstår dog også en anden type mål, nemlig at de unge skal lære at mærke sig selv og sætte ord på de ting, der går dem på. Dette mål er også relevant for at forberede de unge på at forlade institutionen, da de lærer at sætte ord på, hvorfor de ikke føler sig hørt eller set. Dette mål adskiller sig fra de andre typer mål, da det ikke er lige så praktisk af natur, men læner sig mere ind i noget intra- og interpersonelt arbejde.

" (...) Der er fedt, at de kan mærke sig selv, der er jo også noget de døjer med (...) så det, at de kan mærke, at de bliver overset eller at de ikke bliver respekteret, synes jeg er fedt og især, hvis de kan sætte ord på det (...). (Typer af mål, reference 2-3)

4.1.1.2 - Subkategori 2: Tryghed og basale behov

Et andet væsentligt mål er at skabe tryghed og sikre basale behov er mødt. Denne subkategori ses som en forlængelse af målet med at skabe hjemlige rammer, men den adskilles, da den er essentiel for at forhandlingen af andre mål kan finde sted. Sikring af basale behov kommer også før relationsdannelse.

"Efter at du har skabt det basale, så kan man begynde at dykke ned i interesser og så den vej igennem åbne døre til noget, hvor du kan påvirke dem, guide dem og korrigere dem i noget mere hensigtsmæssigt (...)" (Tryghed og basale behov, reference 16-17)

Disse basale behov kan være noget så simpelt som, at de unge lærer hvornår man skal sove og hvad for noget tøj man har på når man sover. Det andet mål kunne være at lære de unge, at det er vigtigt at spise mad for at fungere i hverdagen.

"Jeg starter fra bunden med basic behov. Du skal have noget at spise, du skal have frisk luft i værelset, du skal lære hvornår du skal sove og hvornår man normalt er vågen (...)" (Tryghed og basale behov, reference 3)

Disse helt basale behov skal altså være opfyldt, før det er hensigtsmæssigt at sætte arbejde mod andre mål. Der bliver blandt andet refereret til behovspyramiden i interviewet, hvor det tydeligt fremgår, at de fysiske behov skal være taget hånd om, før man arbejder med andre behov. At arbejde med struktur og makroregulering er en vigtig opgave for pædagogerne. De unge trives i det forudsigelige og det, de kender. For at sikre trygge rammer er det derfor vigtigt at give dem en struktur i hverdagen.

"Der er nogle der hungrer efter krav. Kravsætning er jo megafedt for de unge, og når jeg sætter krav på en eller anden måde, så finder de tryghed i det" (Tryghed og basale behov, reference 4)

Strukturen ender med at have en pædagogisk indflydelse på de unge og sørger for, at det yderligere udviklende arbejde kan finde sted på en måde, hvor de unge finder sig trygge i det.

4.1.1.3 – Subkategori 3: Forhandling af mål

De unge har dog indflydelse og autonomi vedrørende de målsætninger, der sættes for dem. Det er vigtigt, at de unge skal kunne tage ejerskab i de mål, de skal arbejde mod. Derfor er det nødvendigt at forklare de unge, hvorfor netop dette mål er vigtigt at arbejde på, men også at lytte til de unges holdning til målet. De unges perspektiv er vigtigt i forhold til målsætningen, og ved at forstå deres synspunkt og anerkende deres holdning til målet, kan man derigennem finde en hensigtsmæssig måde, hvorpå man kan arbejde med

målsætningen. De unge har relevant information om, hvordan målet kan opnås, og derfor kan denne forhandling være essentiel for, at det bliver en succesfuld oplevelse.

"Det er megaspændende at have en dialog omkring det, fordi de unge skal jo høres, og det er fedt, fordi de har også perspektiver, der kommer fra et helt andet niveau" (Forhandling af mål, reference 7-8)

"Der bliver spillet bold på deres banehalvdel (...), så kan vi godt nå til rimelig enighed omkring en basic opgave" (Forhandling af mål, reference 42-43)

Når det kommer "skal-opgaver" er det nødvendigt at overveje, om der er måder, man kan gøre opgaven mere spændende på, eller om man på en måde kan belønne dem. For eksempel kan de unge være med til at bestemme, hvornår på dagen de skal rydde op på deres værelse, og man kan f.eks. sætte musik på imens for at gøre opgaven mere interessant. Derudover skal det også nævnes, at de unge belønnes med penge for visse opgaver. Dette betragter pædagogen som en acceptabel belønningsstrategi, men effektiviteten mindskes, jo ældre de unge bliver.

"Jo ældre de bliver, jo mindre er den her økonomi-ting egentlig noget der er vigtigt for dem. Får de 5 kroner om dagen for at gå ind på deres værelse, ved de godt, at det ikke er rigtig meget" (Forhandling af mål, reference 30-31)

Denne belønningsstrategi styrker ekstern motivation frem for intern motivation. Når målet er at skabe ny hensigtsmæssig adfærd, er det, som nævnt tidligere, vigtigt, at de unge kan tage ejerskab i målsætningen baseret på en intern motivation for at nå målet, frem for en ekstern motivation baseret på belønning i form af penge.

4.1.1.4 – Subkategori 4: Tilpasning af mål

Når målsætninger skal udarbejdes, skal de unges behov og ressourcer vurderes, så hensigtsmæssige mål kan blive opstillet. Dette er en flerfaglig proces, hvor tidligere journaler og personlige interaktioner med de unge inddrages. Målene bliver individualiseret, så de unge de har større chancer for at opleve succes og udvikling.

"Vi har et samarbejde med hvor de kommer fra (...) Ham vi har nu der fik vi fra en af vores andre steder hernede i byen nogle dokumenter med, for at finde ud af hvilke diagnoser ligger der, har der været udredning osv." (Tilpasning af mål, reference 1)

Grundet udviklingens natur er det uundgåeligt, at målene på et tidspunkt bliver forældede. Derfor er det vigtigt, at målene bliver genovervejet og tilpasset i takt med, at de unge udvikler sig. Her kan der f.eks. anvendes den nærmeste udviklingszone til at tilpasse målene, så de unge fortsat har udviklingspotentiale i dem.

"Vi tager normalvis fire uger ad gangen med de mål vi har sat for at finde ud af om det er kontinuerligt, eller om det er noget de gør for at please de voksne (...) Efter fire uger, så

vurderer jeg det kan han faktisk godt finde ud af, så derfor tager vi næste skridt (...)" (Tilpasning af mål, reference 18-20)

De unge kan også deltage i disse evalueringer for at have indflydelse på beslutninger, f.eks. om rengøringen skal foregå på et andet tidspunkt, hvorefter målet bliver justeret. Dette kan potentielt gøre det lettere for de unge at tage ejerskab i målsætningen og begynde at forstå det ansvar, der følger med.

4.1.1.5 Delkonklusion af "mål"

Der arbejdes typisk med mål, som skal få de unge til at udføre praktiske opgaver og forberede dem til at bo alene, når de bliver 18. Dog er det nødvendigt at sikre helt basale behov først. Dette indebærer f.eks., at de unge skal sove om natten og være vågne om dagen, de skal spise mad og drikke vand osv. De unge er altid involveret i forhandlingen af målene til en vis grad. De har "skal opgaver", men de kan have indflydelse på, hvornår de skal udføres, og hvordan de skal udføres. Målene bliver konstant evalueret og tilpasset.

4.1.2 – Kategori "Relationsdannelse"

Kategorien relationsdannelse omfatter, relationens rolle i forhandlingen af målsætningen. Derudover beskrives også, hvordan relationen styrkes, og hvad man bør holde øje med for at vurdere relationen. Pædagogen mener, at det ikke er pædagogernes mål at skabe en alliance med de unge; i stedet er det vigtigt at skabe en tæt relation til dem.

"Vi har ikke et behov for at skabe alliance. Nej det er ikke et mål vi har, men trods det, så skaber vi en meget tæt relation til de unge mennesker (...)" (Væsentligheden af relationen reference 2 & 3)

4.1.2.1 – Subkategori 1: Væsentligheden af relationen

Som nævnt i kapitel 1.3 er de unge på institutionen ofte præget af omsorgssvigt og tilknytningsproblemer. Af den grund er det vigtigt at give de unge en positiv oplevelse med relationsdannelse. Dette har dog sine udfordringer og kræver en betydelig indsats at opnå. Arbejdet er også relevant, da det kan åbne døre til andre typer af problemstillinger, som kræver en vis mængde tillid at bearbejde.

"Hvis du vil Hvis du vil danne en relation til den her megafede fyr, jamen snak ind i hans hjemmebane og når har været på hans hjemmebane i noget tid, så kan du faktisk begynde at åbne døre til nogle andre snakke." (Væsentligheden af relationen, reference 7)

Ved at arbejde med relationsdannelse først, kan det skabe fremdrift i det fremtidige arbejde og gøre det mere effektivt. Det er vigtigt at etablere en stærk relation med de unge, baseret på autenticitet og ærlighed, så de unge har tillid til, at man vil dem det bedste.

4.1.2.2 – Subkategori 2: Hvordan styrkes relationen

At styrke relationen til de unge er individuelt og kræver en speciel tilgang til hver af dem. De har alle specielle behov og individuelle problemstillinger. Af den grund er det vigtigt at give de unge deres egen chance for at præsentere sig selv og vise, hvem de er. Tidligere journaler er vigtige, da de kan indeholde væsentlig information, men det er også vigtigt at lade interaktionerne vise, hvem de unge er. *"så sparker jeg døren op og så siger hej og hvem Jeg er (...) han er egentlig velfungerende havde jeg fornemmelsen af hvert fald veltalende og formulere sig på en sådan forholdsvis normal måde. Han havde en eller anden form for ordforråd, der var måske ikke lige det alderssvarende, men rimeligt han var i kommunikation var han rar, og han sagde altid, tak."* (Hvordan styrkes relationen reference 2-3)

I citatet beskriver pædagogen sin første interaktion med en ny ung, der var blevet anbragt på institutionen. Efter at have læst tidligere journaler og hørt kollegaer fortælle om den unge, havde han et syn på den unge, som hurtigt blev modbevist, da han selv mødte vedkommende.

Når det kommer til at bygge videre på relationen, giver pædagogen et eksempel fra sit arbejde med unge på autismespektrummet. Han beskriver, at mange af dem har det, der kaldes superinteresser, og disse kan være vejen til en tryggere og stærkere relation. Her handler det specifikt om at finde ud af, hvad de unge godt kan lide, tale på vegne af deres interesser og være nysgerrig på det, som betyder noget for dem. På den måde får man bygget tilliden og får senere mulighed for at åbne døre til andre og potentielt udviklende samtaler.

"Og da Jeg har været længe nok i den her star wars/lego verden med ham, så kan jeg begynde at åbne døren for, at der er noget der hedder pubertet og der er noget seksuelt, han er begyndt at udforske lidt. Det er også noget hvilken familie han kommer fra og hvorfor får han ikke lov at være ved dem? Så på den måde, så får jeg faktisk åbnet op for alle de her ting igennem hans interesser. Det er et super redskab og især godt med autister Det er nemt at spotte deres super interesse (Hvordan styrkes relationen, reference 19-20).

Dette redskab kan også bruges på unge med andre eller ingen diagnoser, men med unge på autismespektrummet kan det være let at opdage disse interesser, som kan være så værdifulde at tale ind i. Det skal også siges, at man ikke med det samme skal tale ind i interesserne, da der er andre behov, som skal være på plads til at starte med. Som diskuteret i kapitel 4.1.1.2, er det nødvendigt at få taget hånd om det basale, før man begynder andet udviklende arbejde.

"normalt så skaber jeg et trygt rum, for efterfølgende at gå ind i den her super interesse, og så kan jeg åbne døren til det de er rigtig spændende pædagogisk." (Hvordan styrkes relationen, reference 22)

Den sidste pointe, der vil blive fremhævet i denne subkategori, er, at man skal være klar over, hvordan de unge påvirker én, og hvilken effekt de har på én. Hvis de unge udviser

modstand i relationen, kan det være hårdt at fortsætte det relationelle arbejde, men det er vigtigt, at man holder fast i relationen og fortsætter arbejdet. Dette hænger sammen med, at man skal kende de unge og deres udfordringer, da modstanden de har til relationen, kan stamme fra tidligere svigt og/eller diagnoser. Modstanden de unge kan have til relationen er vigtig at bearbejde, og en af måderne, man kan bearbejde dette svigt på, er at være den pålidelige voksen, som fortsætter med at dukke op, selvom de unge prøver at skubbe én væk.

"Det er hårdt de første mange uger, og det er der man skal ind under huden på de unge mennesker. Det kunne man ikke bare, og de kan faktisk også godt bare smide en ud til højre en gang imellem. Så må man ligesom kravle ind igen og skabe relation." (Hvordan styrkes relationen, reference 13-14)

4.1.2.3 – Subkategori 3: Vurdering af relationen

Når de unge skubber én væk, kan det være et tegn på relationens tilstand. Det er vigtigt, at man er i stand til at vurdere relationen både i øjeblikket, men også som helhed. En af måderne, som pædagogen gør dette på, er ved at kigge efter nonverbal kommunikation og erhverve information fra det. Det kan f.eks. være øjenkontakt, mængden af smil, og om de søger fysisk kontakt.

" (...) hvis de lige pludselig rører mig på armen eller benet, fordi vi har en anden sjov jokes og klaskede mig på låret, og så griner vi sammen allerede der kan jeg mærke okay, du er tættere på. (...), hvis de begynder at grine. De begynder at smile til mig. Så kan jeg også godt mærke ok vores relation, den er tættere nu end den var før, så Det er de helt små ting jeg lægger mærke til. (...) (Vurdering af relationen, reference 2-3)

Kropssproget kan ikke blot give værdifuld information om relationen, men også om de unges tilstand og humør. Ved at lægge mærke til både små og store tegn kan det guide, hvor meget man skal presse de unge. Mange af de unge, som har oplevet svært svigt eller misbrug, kan have udviklet et ekspressivt kropssprog, som de forsøger at sige nej med. Men mange af dem har også haft oplevelser, hvor deres signaler er blevet ignoreret, og deres autonomi er blevet taget fra dem. Dette giver potentielt stor indsigt i de unges mentale tilstand, men indebærer også en stor risiko for at såre de unge, hvis man forstærker de oplevelser, de tidligere har haft med at få deres autonomi fjernet.

" (...) de har jo virkelig et kropssprog udover os andre, så det er de virkelig dygtige til, fordi de har også meget igennem deres liv, brugt deres krop til at sige nej til ting og det er aldrig rigtig lykkedes for dem, fordi det det har jo været en frygtelig oplevelse de været igennem (...)" (Vurdering af relationen, reference 4)

Denne information er vigtig til at vurdere, hvor meget man kan udfordre de unge. Pædagogen beskriver også, at et skænderi med de unge kan være en positiv indikator for relationen, da det viser, at de unge tør reflektere over, hvordan de føler sig uretfærdigt behandlet. Dette kan føre til en samtale, der styrker relationen.

" (...) At de bliver kede af en samtale vi har eller en aktivitet der går galt det er ser jeg egentlig ikke som noget negativt som Sådan (...) Jamen så bliver relationen bare stærkere, for så har vi en samtale omkring det, så det er meget det her med den anerkendende tilgang til dem. (...)" (vurdering af relationen, reference 1)

4.1.2.4 – Delkonklusion "Relationsdannelse"

At bruge tid og energi på at skabe en tryk relation til de unge er vigtigt, da det kan være med til at åbne døre til pædagogiske mål, der er bredere end "skal-opgaver". For at styrke relationen er det vigtigt at validere de unge i deres oplevelser og tale ind i deres interesser. Til at vurdere relationens kvalitet kan man blandt andet lægge mærke til kropssprog, humor og andre nonverbale kommunikationsformer.

4.1.3 – Kategori "Personlige kvaliteter"

Følgende temaer omfatter hvilke kvaliteter, som er gavnlige når det kommer til at forhandle mål med de unge og skabe relationer til dem. Her vil der bl.a. berørt personlige udfordringer i arbejdet og, hvordan autenticitet kan spille en vigtig rolle i arbejdet.

4.1.3.1 – Subkategori 1: Anerkendelse af egne begrænsninger

Når man arbejder med mennesker, kan man støde på udfordringer og begrænsninger i forhold til sig selv. Det kan f.eks. opstå i arbejdet med specifikke diagnoser. I dette tilfælde drejer det sig om en personlig udfordring i arbejdet med unge, der lider af borderline. Problemet opstår på grund af den inkongruens, der eksisterer mellem pædagogen og den unge i deres livssyn. Dette kan føre til frustrationer i interaktionen, og uden bevidsthed om problemet kunne det muligvis resultere i uhensigtsmæssig pædagogisk praksis.

"Jeg synes faktisk hun er rigtig dejlig at være sammen med, men jeg kan bare ikke magte uendeligheden i forhold til anerkendelse eller i forhold til at hele verden skal gøre noget for mig og ikke omvendt." (Anerkendelse af egen grænse, reference 12)

For at undgå uhensigtsmæssigt pædagogisk arbejde er det vigtigt at være opmærksom på, hvordan denne problemstilling påvirker én, og hvornår man eventuelt bør trække sig fra en samtale. I sådanne situationer er det afgørende at kunne stole på sine kollegaer og overlade styringen til dem, når det bliver for overvældende. Dette kræver imidlertid en vis selvbevidsthed og en forståelse for, hvordan sådanne situationer kan påvirke én. I det givne eksempel manifesterer det sig som en ubehagelig fornemmelse i kroppen og en følelse af uro, der vækker trang til at forlade rummet. At være i kontakt med disse kropslige fornemmelser er afgørende for at kunne fornemme, hvornår det er nødvendigt at afbryde samtalen eller forlade rummet. Dette kan også være en måde at øve sig i at håndtere vanskelige relationer med de unge, idet man forsøger at styrke sin tolerance over for ubehaget og uroen. Det kræver naturligvis en solid kropsbevidsthed for ikke at presse sig selv for langt.

"Men jeg tvinger mig selv til at blive i det, fordi jeg skal ikke have den her følelse. Det ved jeg godt, man ikke skal som pædagog, men jeg har også en begrænsning. Det kan jo være jeg kommer på den anden side på et tidspunkt." (Anerkendelse af egen grænse, reference 20-21)

4.1.3.2 – Subkategori 2: Autenticitet

I forlængelse af Subkategori 1 giver det mening at tale om autenticitet. Her beskrives det, at man skal være ærlig over for de unge om ens egne begrænsninger. I situationer, hvor man som pædagog måske er nødt til at trække sig, er det vigtigt at forklare, at man trækker sig midlertidigt, men at samtalen kan genoptages, hvis det er nødvendigt. Det er afgørende, at man ikke afslutter en samtale, før de unge også føler, at samtalen er afsluttet.

" (...) Vi har også snakket om, at jeg har svært ved det, og det er en dialog vi har haft flere gange" (Autenticitet, reference 9)

Det kan være hensigtsmæssigt for relationen og det pædagogiske arbejde at inddrage ens personlighed og ikke blot påtage sig en facade, når man møder på arbejdet. Ens personlighed er med til at forme én som pædagog, og det er derfor, at man har forskellige styrker og svagheder i arbejdet. Der bør dog trækkes en grænse mellem det personlige og det private. Private anliggender bør helst ikke inddrages, medmindre det er nødvendigt for situationen.

" (...) Man kan ikke gøre det uden at tage sin personlighed med, fordi jeg er også en glad dreng med god energi og der er jo andre kollegaer, som er noget andet (...)" (Autenticitet, reference 17)

Ens personlighed kan spille en vigtig rolle i relationsdannelse. I kapitel 4.1.2.2 blev det beskrevet, at man skal være nysgerrig på de unges interesser, da det kan være en måde at opbygge tillid på. Dette kræver imidlertid, at man som person er nysgerrig og kan udvise interesse for de ting, de unge interesserer sig for. Oprigtig interesse kan være svær at efterligne, og derfor er det en fordel, hvis nysgerrighed er en del af ens personlighed.

4.1.3.3 – Delkonklusion "Personlige kvaliteter"

I arbejdet med de unge er det vigtigt at anerkende ens egne grænser. Det kan være, at man står over for personlige udfordringer, der gør det vanskeligt at arbejde med bestemte diagnoser. Her er det afgørende at søge støtte hos kollegaer og styrke hinanden. Derudover bør man undgå at bære en facade, men i stedet være autentisk og lade sin personlighed skinne igennem i arbejdet. Dette gør det også lettere for de unge at lære én at kende og opbygge relationer og tillid.

4.2 – Interview Psykolog

I følgende afsnit vil fundene fra interviewet med Psykologen blive præsenteret. Psykologen er psykolog på den samme institution, som Pædagogen, hvor hun arbejder på deltid.

4.2.1 – Kategori ”Mål”

I følgende Kategori vil væsentlige temaer ift. målsætning blive præsenteret. Alliance begrebet kommer til at dukke betydeligt mere gennem dette interview. Forvent at lære om alliancens relevans, retention af unge i terapiforløb, typer af mål og, hvordan udviklingspunkter udforskes sammen med de unge.

4.2.1.1 – Subkategori 1: Typer af mål

Et af de primære mål for psykologens arbejde er at hjælpe de unge med at definere personlige udviklingspunkter. Dette er en subkategori, som vil blive beskrevet senere. Men det er et af de typiske mål, nemlig at finde en fælles dagsorden og undersøge, hvordan den unge egentlig ønsker at udvikle sig. Udviklingspunkterne kan også dukke op ved at pædagogerne har observeret en udfordring for den unge, men den unge har brug for hjælp til undersøge, om de selv synes det er en udfordring, de vil arbejde på.

”Så prøver vi at snakke om, vi kan finde et fælles mål og om vi kan komme frem til noget, som de gerne vil have ændret (...)” (Typer af mål, reference 3-4).

Med denne type mål følger en form for selvforståelse og psykoedukation. Det handler om at hjælpe de unge med at forstå, hvorfor de opfører sig, som de gør, og hjælpe dem med at forstå, at deres diagnose er noget, der kan behandles, hvis de ønsker det. Et mål kan være at præsentere de unge for muligheden om fremtidig behandling, hvis de ønsker det. Det behøver ikke være en her og nu tilgang til behandlingen.

” (...) Jeg kan fortælle dem, at det de oplever, det hedder noget. Det har et navn (...). Hvis du på et tidspunkt ikke kan holde til det, så kan man faktisk få hjælp (...). (Typer af mål, reference 14)

For at imødekomme dette kræver det, at de unge får en positiv oplevelse med et terapeutisk forløb, så de er åbne for muligheden senere. Her mener psykologen, at et af de vigtigste mål, hun har, er at være pålidelig, og altid være til stede. Denne pålidelighed skal være vedvarende trods de unge forsøger at skubbe hende væk og devaluere hende. Dette kan bidrage til psykoedukation ved at bruge de unges følelsesmæssige reaktioner til at illustrere, hvordan deres adfærd kan være et resultat af deres omsorgssvigt, opvækst, diagnose osv. Med udgangspunkt i dette kan der opbygges en selvforståelse hos dem, så de kan begynde at ændre deres adfærdsmønstre.

” (...) men der kommer noget forståelse af, at grunden til at du er på den måde du er i dag, der fordi der er sket noget, som ikke burde være sket (...)” (Typer af mål, reference 7)

Målene fokuserer på at hjælpe de unge med at opnå en selvforståelse, som kan være afgørende for adfærdsændringer. Ved at forstå de omstændigheder, der kan være skyld i adfærden, kan man begynde at ændre den.

4.2.1.2 – Subkategori 2: Udforskning af udviklingspunkter

Som nævnt i kapitel 4.2.1.1 er det relevant at belyse udforskningen af udviklingspunkter, da det er essentielt i udviklingen af en alliance. I situationer, hvor de unge ønsker at få det bedre, men ikke ved, hvor de skal starte, kan det være yderst nødvendigt at begynde med at udforske, hvad der kunne være hensigtsmæssigt at arbejde med.

" (...) Det er at finde et fælles mål, der hedder: Kunne du have lyst til at prøve at komme 5 gange? og så snakker vi om det der fylder fra gang til gang og ser om vi på den måde kan finde et fælles mål" (Udforskning af udviklingspunkter, reference 5).

Det handler om at være åben over for det, som de unge kommer med, og hjælpe dem med at udforske det, der opstår. udviklingspunkterne identificeres, ved at have en validerende tilgang til de problemer, som de unge præsenterer. Når de unge er faldet til ro, ville man kunne udforske problemet på en mere nuanceret måde, fra flere perspektiver.

"Sådan har du det, og så næste gang, så lige vende tilbage og sige, hov det der skete sidste gang, kan vi lige snakke om det." (Udforskning af udviklingspunkter, reference 10)

Det er i denne proces, at man skal bruge sin viden om psykologi og diagnoser til at hjælpe med at identificere udviklingspunkterne. Disse vil være individuelle, men typisk kan to personernes udviklingspunkter ligne hinanden. Derfor skal man være kompetent og ikke være bange for at anvende sin teoretiske viden og erfaring til at vurdere mulige udviklingspunkter.

"For nogle når vi måske aldrig frem til et konkret fælles mål, men jeg har jo hele tiden som psykolog nogle behandlingsmål" (Udforskning af udviklingspunkter, reference 9).

At hjælpe med at udforske udviklingspunkter kræver en naturlig nysgerrighed og tålmodighed. Når man taler om det, der fylder i øjeblikket, kan samtalen blive hverdagspræget, men det kan være vigtigt, da det er hverdagen og adfærdsmønstrene i den, man ønsker at påvirke. Så selvom det kun er 30 sekunder af en 45 minutters samtale, hvor det giver mening at intervenere, så er samtalen om det vigtig, da det kan være afgørende for at udføre interventionen. Samtalen kan give værdifuld information om potentielle udviklingspunkter.

" (...) Jeg stiller spørgsmål, fordi jeg vil gerne vide hvem der og, og hvad der fylder for dem (...), og så nogle gange så rammer vi noget, som de faktisk selv bliver optaget af" (Udforskning af udviklingspunkter, reference 15)

4.2.1.3 – Subkategori 3: Retention

Retention er et andet vigtigt mål at belyse og vil blive beskrevet separat, da det er essentielt for terapiforløbet. Med retention menes, at man kan fastholde de unges interesse i terapiforløbet, så de fortsat deltager. De unge er ikke forpligtet til et langt terapiforløb, og psykologen nægter at arbejde med unge, der ikke ønsker terapi. Hun mener, at det ikke giver mening for hende, da det ikke er muligt at etablere fælles mål for forløbet.

" (...) og fagligt giver det ikke mening at sidde som psykolog med mennesker, som ikke har lyst til at være her" (Retention, reference 14)

Det skal dog nævnes, at de unge kan blive henvist til at tale med en psykolog af f.eks. en socialrådgiver. I så fald er målet ikke nødvendigvis at fastholde den unge i terapien, men snarere at give dem muligheden for at prøve at gå til psykolog. Hvis de efter en tid ikke ønsker at fortsætte, kan psykologen hjælpe med at formidle til pædagogerne eller socialrådgiveren, hvorfor det ikke giver mening for den unge at fortsætte terapien i øjeblikket. Dog skal der stadig arbejdes på at fastholde den unge, og de unge skal motiveres til at deltage i deres terapiforløb. Retentionen kan være en måde at vurdere alliancen og den unges motivation for at deltage i terapien.

" (...) man kan sige, hun bliver ved med at stå her uge efter uge, men samtidig kommer hun ikke i skole og kan ikke holde andre aftaler, så det må jo være bevis for, at der var noget af det rum som var betydningsfuldt" (Retention, reference 13)

Til sidst er det værd at nævne, at de unges deltagelse i terapien sker i bølger. Der er perioder, hvor de deltager mere end andre perioder, og det er en naturlig del af forløbet. Det er i disse situationer, at man skal passe på med ikke at presse for meget eller være for insisterende på, at de skal deltage, da det kan føre til, at de helt stopper forløbet.

" Hvis jeg bliver for insisterende (...), så risikere jeg faktisk også, at de vælger mig fuldstændig fra (...). Du sagde nej, det er jeg nødt til at respektere, så står jeg her næste gang og så håber jeg, at du har lyst næste gang." (Retention, reference 12)

Hyppige aflysninger er en udfordring med denne målgruppe, og man bliver nødt til at arbejde med det og respektere de unges beslutninger vedrørende deres terapiforløb.

4.2.1.4 – Subkategori 4: Hvorfor alliancen er vigtig

En vigtig del af terapien er det arbejde, der foregår uden for terapirummet. Hvis de unge kun dukker op en halv time om ugen, men ikke selv arbejder på at ændre deres adfærdsmønstre, kan terapien faktisk gå hen og være skadelig. Derfor er alliancen vigtig, da der skal etableres fælles samarbejdspunkter, så de unge kan lære at forstå, at deres arbejde udenfor terapirummet er vigtigere, end det der foregår i terapirummet.

" (...) Hvis man går til psykolog og får en masse erkendelser, men går ud og gør præcis det samme, så kan man komme til at føle sig enormt forkert" (Hvorfor alliancen er vigtig, reference 16)

Ved at tvinge de unge til at gå i terapi kan det ikke kun være skadeligt for deres mentale sundhed, men det kan også være ødelæggende for det arbejde, som pædagogerne udfører, og den udvikling, de unge selv har gennemgået. De unge har været udsat for svigt og misbrug gennem deres liv og har været vant til ikke at blive hørt, når de siger fra. Af den grund kan deres adfærd blive mere stædig og mere destruktiv, hvis man fortsætter med ikke at lytte og

påtvinger dem omstændigheder, de ikke ønsker. Alliancen ender altså ikke med at være et spørgsmål om effektiviteten af terapien, men også om hvorvidt terapien egentlig kan være skadelig.

"I værste fald risikerer vi, at vi har en ung, som bliver mere oppositionel, som bliver mere ekstrem i sin adfærd for at blive hørt (...)" (Hvorfor alliancen er vigtig, reference 18)

Alliancen er vigtig med denne målgruppe netop for at motivere dem til at deltage i terapiforløbet og hjælpe dem med at få motivation til at fortsætte arbejde udenfor terapirummet.

4.2.1.5 – delkonklusion "Mål"

Målene handler primært om at hjælpe de unge med at forstå sig selv og give forklaringer på, hvorfor de opfører sig og føler, som de gør. Det er også vigtigt at sikre, at de unge ikke føler sig forkerte. Målene for samarbejdet er ikke altid klare for de unge, derfor kan det være nødvendigt at hjælpe dem med at udforske relevante udviklingspunkter. Dette er især vigtigt, da motivation er afgørende for at terapien overhovedet kan finde sted. Motivation kan opnås ved, at de unge tager ejerskab i målene. Hvis der ikke er motivation for at deltage i terapi, kan det ende med at være skadeligt for de unge.

4.2.2 – Kategori "Relationsdannelse"

Denne Kategori kommer til at berøre, hvordan validering bruges i etableringen af alliancen, væsentligheden af tillid og pålidelighed som omsorgsperson, og respekt for de unge.

4.2.2.1 – Subkategori 1: De unge skal behandles ligeværdigt

Som nævnt i kapitel 4.2.1 er det vigtigt, at de unge forstår, hvorfor de skal gå i terapien, men også at det er deres eget valg. Det er allerede blevet diskuteret, at de unge skal respekteres, når de siger fra og ikke ønsker at deltage i terapien eller ikke ønsker at møde op til en session. Dette gøres med henblik på at bevare alliancen og sikre, at de får en positiv oplevelse med terapiforløbet. Det respektfulde forhold til de unge kan dog også bruges til at lære dem, hvordan deres handlinger har konsekvenser. Så i situationer, hvor de unge melder afbud eller aflyser, skal man respektere deres beslutning, men samtidig forklare dem, hvordan deres aflysning påvirker terapiforløbet.

" (...) Det er jo også en del af at prøve og holde hende op på vores aftale og faktisk taget noget ansvar. Jeg sidder og venter på dig og bliver i tvivl om, hvor du er henne, men det er også okay at sige nej. Men der kommer selvfølgelig konsekvenser med det (...)." (De unge skal behandles ligeværdigt, reference 18-19)

Denne respekt for de unges beslutninger ses også i terapirummet ved at spørge om tilladelse, før man deler sine tanker og udfordrer de unges opfattelse af en situation. Det terapeutiske rum er et sted, hvor man skal udvikle sig, men for at denne udvikling kan finde sted, er det også vigtigt, at de unge føler sig hørt, før de bliver rettet eller udfordret i deres

livssyn. Som terapeut ved man, at man bliver nødt til at udfordre, men timingen er afgørende. Måske er det senere i sessionen, eller måske er det til næste session.

" (...) Okay, det er så din oplevelse. Jeg kan mærke, at jeg sidder og får en anden tanke om hvordan det hænger sammen. Gad vide om du har lyst til at høre den?" (De unge skal behandles ligeværdigt, reference 10)

Dette beskriver psykologen som at udfordre de oplevelser og følelser, de unge deler. Måske skal man respektere de unges ytringer i øjeblikket og blot validere dem, men det er vigtigt at vende tilbage til dem på et senere tidspunkt, hvor de unge er bedre rustet til at blive udfordret. Man skal ikke slippe situationerne, blot fordi de unge ikke virker klar til at høre terapeutens tanker om en situation, men man kan udsætte det og afslutte det senere.

4.2.2.2 – Subkategori 2: Validering

Som præsenteret i kapitel 4.2.2.1 er validering en vigtig del af alliancedannelsen og terapiforløbet i sig selv. Dette stammer også fra, at der arbejdes med en mentaliseringsbaseret behandlingstilgang på institutionen. Det ses også som en af grundstenene for, hvordan psykologen opbygger tillid sammen med de unge. Pædagogerne har en rolle som både opdrager og omsorgsperson, og det betyder, at en af deres opgaver er at rettesætte. Psykologen forsøger at bruge validering frem for rettesættelse til at skabe et trygt rum, hvor de unge tør fortælle om deres indre følelsesliv uden frygt for at blive fortalt, at de er forkerte, eller at deres følelser ikke er rigtige.

"Fordi de oplever mange gange, at pædagogerne siger, det var ikke det jeg oplevede, eller det var ikke det der skete, eller nu må du også lige tænke på, men hernede, der er der plads til deres perspektiv" (Validering, reference 7).

Dette er ikke kun vigtigt for at etablere tillid og et trygt rum, men hvis de unge ikke bliver valideret i deres følelser, bliver det en udfordring for dem senere at dele deres tanker og følelser. Validering er altså det første skridt, før man introducerer en ny intervention eller lignende.

" (...) Jeg starter altid med at valideres deres perspektiv før jeg gør noget som helst andet (...)" (validering, reference 16-17)

4.2.2.3 – Subkategori 3: Tillid gennem pålidelighed

Pålidelighed er blevet nævnt et par gange som værende vigtigt. Det skyldes, at det er med til at skabe tillid mellem den unge og terapeuten. Tillid er vigtig, da der ikke kan opstå et samarbejde uden den. Størstedelen af de unge på institutionen vil have svært ved at danne relationer til nye omsorgspersoner. Det første skridt, som psykologen tager for at opbygge denne tillid og påbegynde en tilknytning, er ved at være den pålidelige voksen, som troligt dukker op hver uge. Denne pålidelighed og stædighed for at overholde aftalerne eksisterer

stadig, selv når de unge aflyser. Det er i de situationer, hvor man har mulighed for at vise, at man som omsorgsperson ikke forsvinder ud af deres liv, selv hvis de unge skubber en væk.

" (...) Og vi har en aftale, og jeg er faktisk klar selv hvis de aflyser. Så jeg viser dem, at jeg gerne vil det og også prøver at vise dem, at det fylder." (Tillid gennem pålidelighed, reference 14-15).

Denne rolle som den pålidelige voksen kan ende med at blive et mål for behandlingen. Ved at dukke op fra uge til uge kan man give de unge nye samspilserfaringer, som bryder med de oplevelser, de tidligere har haft med omsorgspersoner. Det kan ses som en form for makroregulering, hvor de unge stille og roligt indser, at man ikke forsvinder, og de kan få en tryk base, de kan søge hen til. Det kan dog være vigtigt at italesætte, hvis en ung fortsætter med at aflyse sessioner, at de eventuelt kunne afslutte forløbet eller holde en pause. Det kan vise, at deres fravær har en indflydelse på relationen, og hvis de ønsker, at den skal fortsætte, må de ændre deres adfærdsmønstre og lægge mere energi i relationen selv.

4.2.2.4 – delkonklusion "Relationsdannelse"

For at skabe tætte relationer til de unge er det nødvendigt at respektere deres beslutninger. Det kan være, ved at respektere når de siger fra, men også i de emner, de har lyst til at tale om. I forlængelse af dette er det vigtigt at tale om de unges interesser og være nysgerrig på deres liv. Derudover er det vigtigt at validere de unge først og fremmest. Ved at fortælle de unge, at de er forkerte, skubber man dem blot væk. Givet konteksten af de fleste unges erfaringer med svigt skal man sikre sig at være en pålidelig voksen for de unge, og man skal være pålidelig, selvom de afviser én og skubber én væk.

4.2.3 – Kategori "Personlige kvaliteter"

I følgende afsnit vil det blive beskrevet, hvordan bevidsthed om de unges kontekst og bevidsthed om en selv, kan bruges til at give information om alliancen.

4.2.3.1 – subkategori 1: Bevidsthed om de unges kontekst

De unge har alle været igennem omsorgssvigt og døjer med tilknytningsproblematikker. Derudover kan de også have haft dårlige samspilserfaringer med pædagogerne på institutionen. Det er vigtigt at være bevidst om dette, når det kommer til at opbygge relationer og etablere en alliance. Man skal være opmærksom på, hvordan de unge kan reagere kraftigt på ens handlinger og det, man siger. Små overtrædelser kan have store konsekvenser.

"Det er nogle børn, som har en særlig måde at være i verden på, og som har været udsat for de ting, de har været igennem i deres barndom (...)" (Bevidsthed om de unges kontekst, reference 6-7).

De unges omstændigheder gør også, at de kan være nedladende og nedgøre dem, der prøver at hjælpe dem. Dette kan være udfordrende som behandler og svært at tage afstand

til de ting, som de siger. Her hjælper det at være opmærksomt på deres omstændigheder, da det kan hjælpe med at eksternalisere deres udbrud, så man ikke tager det personligt.

" (...) det er at deres forsvarsmekanismer placerer alt herude i verden. Det er ikke mit problem, det er dig fordi du er en dårlig psykolog eller en dårlig pædagog (...) (Bevidsthed om de unges kontekst, reference 19).

Ved at kunne tage afstand til disse devalueringer og negative udbrud kan man få gavnlig information om alliancen. Dette bliver illustreret med følgende samtaleeksempel givet af Psykologen under interviewet:

"Psykologen: Er du ved at være klar til vi skal videre?"

Ung: Hvorfor?"

Psykologen: Det er fordi vores tid er gået, jeg har en ny aftale

Ung: Det er fandme også en god måde at få mig til at føle som om det er en personlig relation, og jeg er noget værd"

(Bevidsthed om de unges kontekst, reference 22)

Dette eksempel illustrerer, hvordan den unges udbrud kan virke konfronterende, men ved at tage afstand til det kan udbruddet også tolkes som, at den unge ikke var klar til at afslutte sessionen endnu. Udbruddet kan være et resultat af, at den unge føler, hun har misforstået relationen og at den ikke var lige så stærk, som hun ønskede. Efter samtalen blev det aftalt, at deres sessioner fremadrettet skulle være 15 minutter længere. Så udover at udbruddet gav information om tilstanden af relationen, blev det også brugt som et udgangspunkt for at forhandle alliancen på ny. Dette kræver dog ikke kun en bevidsthed om de unges kontekst og hvorfor de agerer, som de gør, men også en bevidsthed om en selv og hvordan man bliver påvirket af dem.

4.2.3.2 – Subkategori 2: Bevidst om en selv

Arbejdet med de unge kan være udfordrende, hvis man ikke er klar over de potentielle modoverføringsprocesser og overføringsprocesser, der kan være til stede. Hvis man konstant møder modstand mod terapien, aflysninger og devalueringer fra de unge, kunne det tolkes som om, at man gør noget forkert og ikke arbejder korrekt med målgruppen. Det er i dette øjeblik, at det kan være til hjælp at have bevidsthed om de unge og derefter reflektere over, hvor den hjælpeløshed stammer fra.

" (...) Jeg brugte det første halvandet år på at tænke det må være fordi jeg skal gøre noget andet, eller fordi jeg er en dårlig psykolog eller noget med den her målgruppe jeg skal lure. (...) (Bevidsthed om en selv, reference 17-18).

Tager man et skridt tilbage og reflekterer over målgruppen og spejler sig selv i sine kollegaer, vil man dog opdage, at det er disse relationsmønstre, som de unge har med størstedelen af folk, de interagerer med. Kun med bevidsthed om dette kan man påbegynde processen med at give de unge nye relationsmønstre og give dem en følelse af, at de ikke er hjælpeløse i verden, men med lidt arbejde kan få det bedre. Arbejdet med selvforståelse gælder også for pædagogerne og for, hvordan de interagerer med de unge. Det er her supervision med pædagogerne er vigtig, for at blive opmærksom på, hvad de unge kan vække i én, og hvilke følelser og reaktionsmønstre, som de får til at dukke op.

" (...) Hvad er det i oplever i jeres arbejde? Jeg kan mærke, når jeg sidder med vedkommende, så kommer jeg i kontakt med det her. Gad vide om det også er på spil for jer en gang imellem? (...)" (Bevidsthed om en selv, reference 38-43).

Psykologen fortæller, at hun betragter supervisionen som en af de vigtigste opgaver, hun udfører. Dette skyldes, at pædagogerne er dem, der bruger længst tid med de unge, og derfor har størst mulighed for at tilbyde dem nye samspilsmønstre. Det er dog kun muligt, hvis pædagogerne er bevidste om sig selv og hvordan de unge kan påvirke dem. De negative følelser, som kan opstå i arbejdet, er ikke nødvendigvis dårlige, men man skal være bevidst om dem, så man kan arbejde hensigtsmæssigt med dem. Ved at modstå en "invitation" til en konflikt, er det her, man kan give de unge nye samspilsmønstre og derigennem nye adfærdsmønstre.

" Det er bare megavigtigt, at man så også kan mærke hvad der kommer nu. Så jeg kan faktisk godt ende i en situation, hvor jeg får lyst til at reagere på en måde og så sige nej tal ordentligt, og så kan jeg bruge den information, hvis jeg skælder ud nu, så træder jeg ind i den invitation der er kommet, så går jeg lige ind i det relationelle mønstre, som de er vant til- Jeg skal bare gøre noget andet, så giv dem en anden erfaring" (Bevidsthed om en selv, reference 33-35)

Man skal også passe på med blive "forført" ind i relationen med de unge og få en følelse af at have en dybere forbindelse med dem end andre. Dette kan skabe konflikt mellem kollegaer, hvis der er visse pædagoger, som mener, at de har en dybere eller stærkere forbindelse med en af de unge. Igen er bevidstheden om, hvorfor man føler sådan en stærk forbindelse til denne unge, vigtig for at forstå, hvordan man skal navigere relationen fremadrettet.

4.2.3.3 – Delkonklusion "Personlige kvaliteter"

For at kunne skabe en hensigtsmæssig alliance og relation til de unge, er det nødvendigt at være bevidst om deres kontekst. Man skal forstå, at deres devalueringer blot er forsvarsmekanismer, og i den rette situation kan det give værdifuld information om alliancen eller relationen. I disse situationer er det vigtigt, at man er bevidst om sit eget følelsesliv og forstår, hvordan de unge påvirker en. Her kan potentielle modoverføringer spille ind i forståelsen af relationen.

4.3 Syntese

For at opsummere vil jeg fremhæve ligheder og forskelle mellem de to interviews. Hver kategori vil blive gennemgået separat med fokus på ligheder og forskelle. I arbejdet med de unge fremhæver både pædagogen og psykologen vigtigheden af mål, relationsdannelse og personlige kvaliteter. Jeg ser alliancerne der dannes som en kombination af disse tre kategorier.

4.3.1 Opsummering af kategorier

Mål

For pædagogen handler målene primært om at forberede de unge på praktiske opgaver og selvstændig livsførelse såsom at sikre basale behov som søvn, mad og vand. De unge involveres i målsætningsprocessen og har indflydelse på udførelsen af opgaver, hvilket styrker deres engagement og motivation. Der foretages løbende evalueringer og justeringer af målene for at sikre deres relevans. Psykologen fokuserer på at hjælpe de unge med at forstå sig selv og deres følelser og på at ændre følelsen af at være forkert. Klarhed og motivation er afgørende for, at terapien kan være effektiv, og i værste fald kan mangel på disse gøre terapien skadelig.

En anden forskel er informanternes egen forståelse af deres arbejde. Pædagogen mener ikke, at det er nødvendigt at indgå i en formel alliance med de unge; han ser relationen som det vigtigste element i arbejdet. Psykologen, derimod, mener, at alliancen er essentiel for arbejdet, da man uden samarbejde med de unge aldrig vil nå målene. Psykologen ser også relationen som vigtig og mener, at den dannes sideløbende med alliancen.

Desuden er der forskelle i, hvordan informanterne ser på struktur og krav. Pædagogen mener, at struktur og krav er essentielle, da de skaber et forudsigeligt miljø, som giver de unge tryghed. Psykologen er enig i, at struktur er vigtig af samme årsag, men hun stiller ikke krav til de unge. Hun mener, at et kravløst miljø bidrager til trygge rammer, hvor de unge kan være mere åbne og ærlige.

Der er generel enighed om at bevare de unges autonomi i formuleringen af mål for både terapi-forløbet og det pædagogiske arbejde. De unge skal kunne tage ejerskab over målsætningen for at fremme motivationen for bedring. Hvis de unge ikke kan identificere sig med målene, bliver arbejdet mindre effektivt og kan i værste fald føre til modstand og konflikter i relationen. Autonomien viser sig dog på forskellige måder: Pædagogerne fastsætter mål for de unge, hvorefter de kan forhandle om udførelsen af dem, mens psykologen hjælper de unge med at udforske og identificere relevante målsætninger. På baggrund af analysen vil jeg præsentere fire kategorier af mål. 1. Basale behov, 2. Nærhed, 3. Ansvar, 4. Selvforståelse. Kategorierne vil blive uddybet yderligere i diskussionen.

Relationsdannelse

Pædagogen understreger, at en tryk relation er essentiel for at kunne nå bredere pædagogiske mål. Validering af de unges oplevelser og interesser samt opmærksomhed på nonverbal kommunikation er nøgleelementer i at opbygge en stærk relation. Psykologen påpeger vigtigheden af respekt for de unges beslutninger og nysgerrighed over for deres liv. Validering og pålidelighed er afgørende, især fordi mange af de unge har oplevet svigt. At være en pålidelig voksen, der respekterer og validerer de unge, er grundlaget for at opbygge tillid, selv når de unge afviser eller skubber en væk. Ydermere er der uenighed om ligeværdighed i relationen. Psykologen ser relationen som ligeværdig og fokuserer på at illustrere, hvordan de unges handlinger påvirker relationen. For pædagogen kan rollerne være mindre balancerede, sandsynligvis fordi en pædagog ofte må have en opdragende tilgang, hvor de fungerer som en autoritet, der ved bedst.

Der er generel enighed om vigtigheden af relationen til de unge, og at tillid og en positiv relation skal være til stede, før man begynder at arbejde på andre mål. De unge skal føle sig trygge nok til at stole på en voksen og tro på, at de voksne vil dem det bedste. En måde, hvorpå informanterne styrker relationen, er ved at vise oprigtig interesse for de unges interesser. Gennem ægte nysgerrighed kan de opbygge tillid i relationen. Desuden ser begge informanter validering som et vigtigt redskab til at opbygge tillid. Ved at validere de unges følelser og oplevelser hjælper de dem med at undgå at føle sig forkerte. De unge lider ofte af tilknytningsforstyrrelser, hvilket kan gøre dette arbejde mere udfordrende. En måde, begge informanter forsøger at imødekomme denne problemstilling på, er ved at være pålidelige i deres fremmøde. Ved konsekvent at møde op og vise interesse for de unge kan de opbygge tillid til, at de voksne ikke forsvinder. Begge informanter understreger vigtigheden af at være den pålidelige voksen, selv når de unge prøver at skubbe dem væk. Ved at gøre dette kan konflikter og følelsesmæssige udbrud bruges til at styrke relationen på lang sigt.

Personlige kvaliteter

Pædagogen mener, at det er vigtigt at anerkende egne grænser og være autentisk i arbejdet. Dette indebærer at bringe sin personlighed ind i relationen og arbejde tæt sammen med kollegaer for at styrke hinanden. Psykologen betoner betydningen af at være bevidst om de unges kontekst og egne følelsesmæssige reaktioner. At forstå de unges forsvarsmekanismer og modoverføringer kan give værdifuld indsigt i relationen og hjælpe med at skabe en hensigtsmæssig terapeutisk alliance. Der er generelt ikke stor uenighed om subkategorierne i denne kategori, men informanterne vælger at fokusere på forskellige aspekter af personlige kvaliteter. Dog er der enighed om, at man skal have indsigt i sig selv og forstå, hvordan relationen til de unge kan påvirke en. Denne selvbevidsthed er værdifuld for at få indsigt i relationen og for at vide, hvornår man måske har brug for hjælp fra kollegaer. Arbejdet med de unge er tværfagligt og involverer samarbejde med andre fagprofessionelle. Hvis man står

i en situation, man ikke kan håndtere, er det vigtigt at erkende dette og søge hjælp hos kollegaer. Væsentlige personlige kvaliteter i alliancedannelse er altså pålidelighed, autenticitet, selvbevidsthed, nysgerrighed, åbenhed og samarbejdsvillighed.

Sammenfattende viser analysen, at en effektiv terapeutisk alliance med udsatte unge kræver en målrettet og individualiseret tilgang, stærke og trygge relationer samt en bevidsthed om egne og de unges følelsesmæssige behov og reaktioner. Gennem løbende evaluering, respekt, validering og autenticitet kan de psykologen og pædagoger sammen støtte de unge i deres udvikling og skabe et støttende og udviklende miljø.

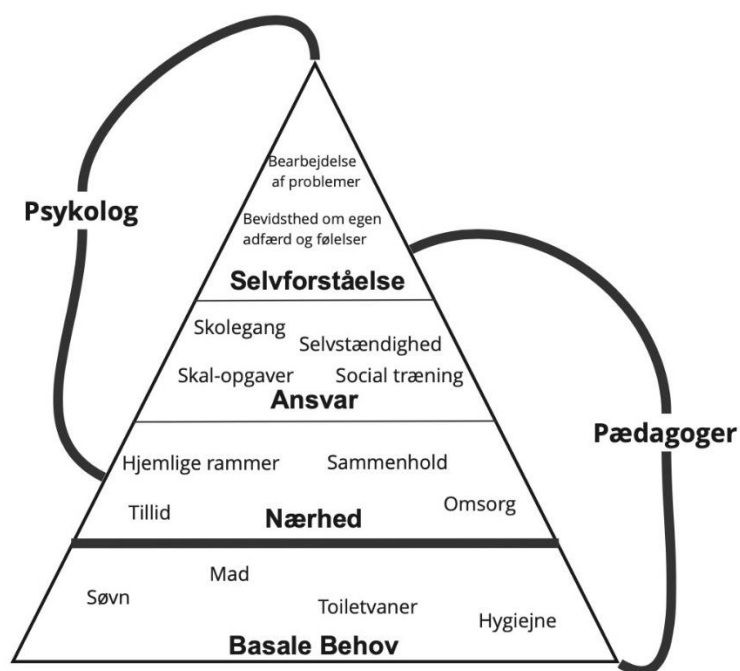
4.3.2 Sammenhæng mellem teori og analysefund

Jeg beskrev tidligere, at jeg fandt den musikterapeutiske litteratur om alliancedannelse med unge mangelfuld, hvilket jeg forsøger at imødekomme ved at bidrage med dette speciale. Et af de primære kritikpunkter ved teorien, jeg valgte at inddrage, er populationen, som den beskæftiger sig med. Hvor den nærværende undersøgelse er baseret på udsatte unge, har teoriens fokus været voksne. I følgende afsnit vil jeg forsøge at kombinere mine analysefund med relevant teori, for at producere noget kontekstspecifikt, men relevant ny teori.

4.3.2.1. *Den hierarkiske struktur af mål*

Jeg vil argumentere for, at essensen af en alliance stammer fra enigheden om mål. Dette er afspejlet i litteraturen og i mine analysefund. Begge informanter beskriver væsentligheden ved at definere mål, som de unge kan identificere sig med. Jeg har tidligere beskrevet forskellen i den type af mål, som pædagogerne definerer for de unge, og de mål som psykologen definerer for de unge. Jeg finder denne forskel interessant og vil nu udforske en potentiel årsag og relevante konklusioner, man kan drage fra den. Forskellen i de definerede mål mener jeg stammer fra fagligheden hos informanterne. Psykologen har en rolle som behandler, og hun bruger sin teoretiske viden og erfaring til at definere meningsfulde mål for de unge. Målene er fokuseret på at hjælpe de unge med at forstå sig selv, så de bedre kan indgå i sociale situationer. Målene er relevante for den langsigtede udvikling, men ikke altid akut nødvendige for de unges dagligdag. Pædagogerne bruger på samme måde deres formelle uddannelse og erfaring til at definere mål for de unge, men konteksten er anderledes, eftersom de har rollen som opdrager og omsorgsperson. Målene, som pædagogerne definerer, er ofte praktiske af natur og er rettet mod at forberede de unge på at leve selvstændigt. Målene kan til tider være akut nødvendige, f.eks. hvis den unge ikke ved, hvordan man tager sig af sine basale behov som søvn, spise, hygiejne og sikkerhed. Målene kan derfor ofte være akutte og samtidig højst nødvendige. Ser man på disse mål kan man hurtigt drage paralleller til Abraham Maslows behovspyramide (Maslow, 1943), som beskriver en hierarkisk opdeling af de menneskelige behov. Pyramidens fundament er opbygget af de fysiske behov som mad, søvn åndedræt osv. Ovenpå ligger sikkerhed, kærlighed og påskønnelse i denne rækkefølge og selvrealisering i toppen. Ideen var, at man skulle opfylde behovene i laget under, før man kunne opnå gavn af opfyldelse af behovene højere i pyramiden (Maslow, 1943). Senere udførte Tay et al., (2011) en spørgeskemaundersøgelse på tværs af 123 lande med knap 61.000 mennesker for at vurdere, hvordan menneskers

behov hænger sammen med subjektivt velvære. De konkluderede, at universelle menneskelige behov eksisterer, og definerede dem som følgende: Basale behov (mad og husly), sikkerhed, sociale behov (støtte og kærlighed), respekt, beherskelse og autonomi. Disse behov minder meget om behovene fremstillet af Maslow, men Tay et al. vurderede, at behovene ikke skulle opfyldes i en hierarkisk tilgang. Man kunne altså godt få gavn af at opfylde flere typer af behov på en gang (Tay et al., 2011). Med det sagt vil jeg mene, at der eksisterer et behovshierarki, hvor mere presserende problemer skal udredes før andre. Dette er også afspejlet af Bordin, som mente, at psykologisk selvrealisering ikke kunne finde sted, hvis klientens sikkerhed eller fysiologiske behov var udsatte. Baseret på dette vil jeg her præsentere en mål-pyramide, som beskriver typen af mål, som de unge arbejder med på institutionen.

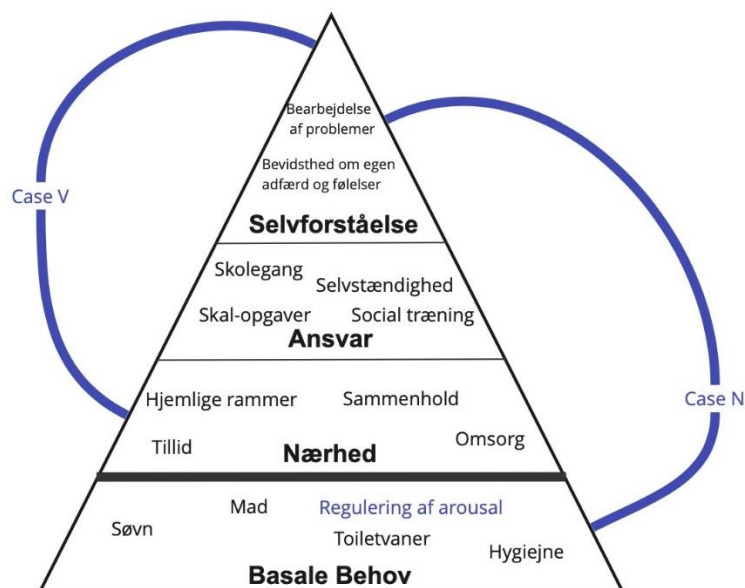

Figur 5 Målpyramide arbejdsfordeling indtegnet

Jeg kalder opdelinger for "mål-niveauer". Jeg vil pointere tre ting ved figuren, hvor den første er den hårdt optegnede linje mellem basale behov og nærhed. Dette er gjort for at illustrere, at der er visse mål, man skal arbejde mod først, før det giver mening at tage hånd om de andre. Efter man har passeret denne linje, er der dog mere bevægelighed mellem de forskellige typer. Den anden er, at det kan give mening at arbejde med flere af måltyperne ad gangen, eftersom udvikling i f.eks. selvforståelse også kan understøtte udvikling i ansvar. Og det sidste er opdelingen af områder, hvor pædagogerne og psykologen primært arbejder. Dette er selvfølgelig blot en repræsentation, og der vil være tider, hvor de vil bevæge sig mere eller mindre ind i andre typer af mål.

4.3.2.1.1 Musikterapi og mål

I kapitel 1 beskrev jeg to cases fra min praktikophold. De to forløb havde to forskellige metodiske tilgange og agerede forskellige steder indenfor målpyramiden.

Figur 6 Målpyramide musikterapeutiske cases indtegnet

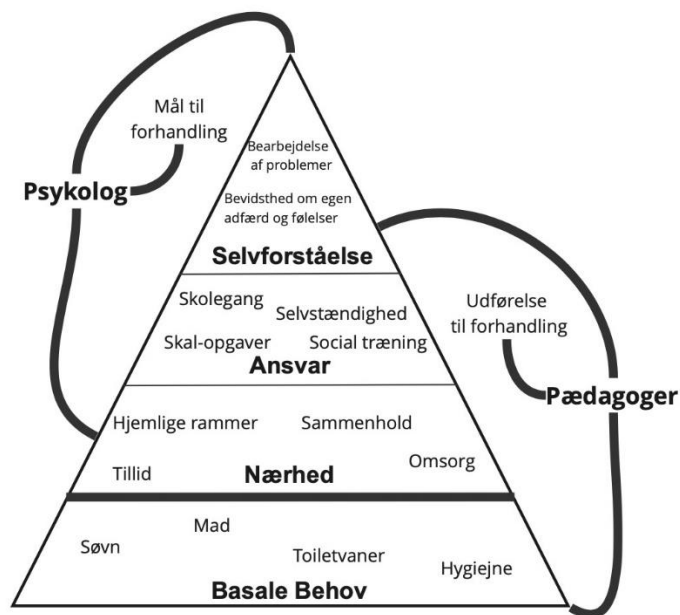
Jeg har i denne figur indtegnet, hvor jeg som musikterapeut arbejdede indenfor målpyramiden. Jeg har tilføjet *regulering af arousal* i de basale behov, eftersom det var en stor del af mit arbejde i case N. Derudover berørte jeg også nærhed med N ved at tage aktiv interesse i hans interesser og mere specifikt i hans musikvaner. Dette ser jeg som et eksempel på, at nærheden understøtter udviklingen med andre mål. Det var nemlig dette, som byggede tillid mellem os, så vi kunne bevæge os op og arbejde med selvforståelse. Uden det dedikerede arbejde med at forstå N's interesser, havde jeg aldrig kendt til hans kærlighed for Dungeons & Dragons, som endte med at være et kerneelement i behandlingen. Vi arbejdede med ansvar ved at give N små øveopgaver for, som "lektier" mellem sessionerne. Dette har muligvis været med til at styrke N's initiativ til at arbejde med sin egen udvikling mellem sessionerne, hvilket er essentielt i terapeutisk arbejde. Opgaverne ledte til, at han skrev baggrundshistorien til sin karakter, som gav afsæt til den musikterapeutiske intervention, der til sidst hjalp N med at forstå sig selv bedre. Vi arbejdede os altså langsomt op gennem målpyramiden, hvor arbejdet i hvert niveau var med til at styrke arbejdet i det næste niveau.

Arbejdet med V befandt sig primært i de tre øverste niveauer. V havde stor motivation for at indgå i musikterapi grundet hans kærlighed for musik. Første del af forløbet fandt arbejdet primært sted i niveau 2. Interventionen bestod primært af musikkomunikation. Efterfølgende bevægede vi os op i selvforståelsniveauet. Her udnyttede vi V's interesse for rapmusik og arbejdede med improviseret freestyle. Spontaniteten i improvisationen rap hjalp V med at opnå indsigt i sig selv og forstå sit indre følelsesliv bedre. Igen var det nødvendigt at arbejde i nærhedsniveauet, før vi kunne bevæge os videre.

4.3.2.2 Forhandling af mål

Nu, hvor typerne af mål er blevet illustreret, vil jeg komme ind på, hvordan målene forhandles med de unge. Forhandlingen af mål kan hjælpe de unge med at tage ejerskab over målene,

der er sat for dem, og gøre, at de er mere tilbøjelige til at samarbejde. Her er der en tydelig forskel i, hvordan psykologen og pædagogerne bearbejder dette. Psykologens tilgang var at udforske mulige udviklingspunkter med de unge, så de selv kunne vælge, hvor de havde lyst til at arbejde. Psykologen kan altså bruge sin viden og erfaring til at vurdere, hvad væsentlige udviklingspunkter er, og ved at få de unge til at vælge, hvor de helst vil bruge deres tid, kan deres aktive deltagelse bedre garanteres. Pædagogerne derimod definerer målene for de unge og skal finde en måde at få dem til at deltage i de læringsmål. Beslutninger om målene bliver taget med afsæt i teoretisk viden og en vurdering af, hvad de unge er klar til. Her er målene ikke op til forhandling, men udførelsen og konteksten omkring dem er. Så autonomi bliver bevaret i forskellige niveauer i begge tilfælde. Pædagogernes rolle som opdrager har en stor indflydelse på dette, og det er nok årsagen til forskellen i forhandlingen af målene. Der er visse ting, som børnene skal lære, og pædagogerne bliver nødt til at finde måder, hvorpå de unge kan opnå denne læring. Det kan indebære eksternt motiverende faktorer som belønning med penge, eller teknikker til at gøre skal-opgaver mere interessante at udføre, som f.eks. at sætte musik på.

Figur 7 Forhandlinger indtegnet

I figuren har jeg nu også forsøgt at illustrere forskellige måder, at mål kan være til forhandling. Det behøver ikke kun være defineringen af mål, som skal forhandles, men også, hvordan de forhandles. Hvis man i forhandlingen om udførelsen af mål bliver uvenner med en af de unge, behøver dette ikke være en dårlig ting. Hvis det lykkes at udrede uenigheden, kan dette have en positiv effekt på alliancen og det fremtidige arbejde mod målet. Dette stemmer overens med teorien om alliancens effekt i psykodynamisk terapi, hvor brister og reparationer af alliancen er den primære helbredende drivkraft.

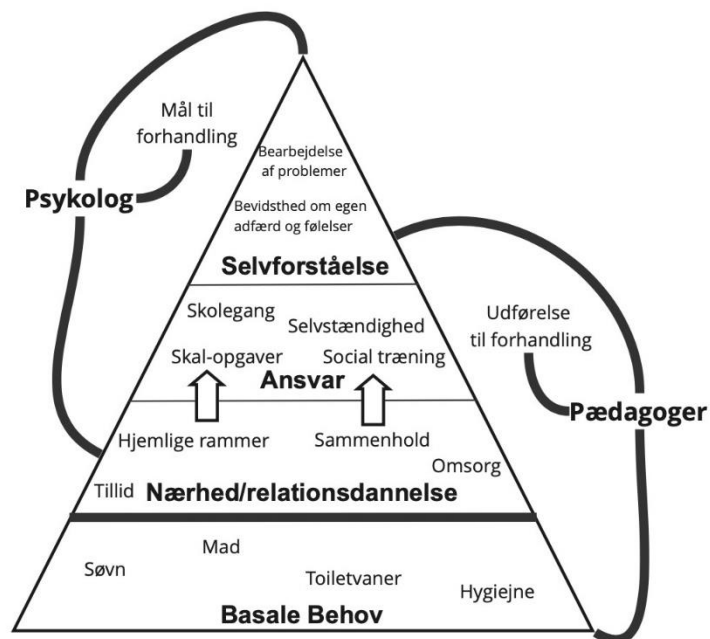
4.3.2.2.1 Musikterapi og forhandling

I mit musikterapeutiske arbejde havde jeg en blandet tilgang, hvor jeg brugte min viden og observationer til at definere relevante udviklingspunkter for de unge. Derefter havde jeg en samtale med dem om, hvad jeg syntes, vi skulle arbejde på, og gik i dialog med dem om at specificere målene, så de bedst kunne identificere sig med dem. Forhandlingen om udførelsen af målene vil jeg vurdere som den mest vigtige af disse to typer af forhandling, eftersom det kan være sårbart at indgå i musikterapeutiske interventioner. Ydermere kan der opstå frustration, hvis man har forventninger til sit musikalske niveau mm. Derfor vil jeg sige, at det er vigtigt som musikterapeut at gå i dybden med forhandlingen af udførelsen. Det vil sige, hvilke typer musikterapeutiske interventioner, vil de unge være komfortable med at arbejde med, men stadig blive udfordret af den. En musikterapeutisk intervention skal ikke nødvendigvis skal være bekvem at udføre, for at den kan være udviklende. Tværtimod kan en udfordrende intervention være ret lærerig. Ser vi f.eks. på case V, arbejdede vi tidligt i forløbet med instrumental improvisatorisk musikterapi. Dette ledte til forvirring hos V, eftersom han ikke forstod, hvorfor vi skulle gøre det, og frustration som følge af, han ikke kunne spille efter de standarder han ønskede. Dette fik V til at sige fra overfor interventionen, og han viste, at han kunne sætte en grænse. Efterfølgende havde vi en snak om problematikken og fik udredt frustrationen. Her kan man lave en tolkning om, at der var en overføring i gang. V har lidt af omsorgssvigt, og derfor har han fået overtrådt sine grænser ofte, og her fik han muligheden for at sætte en grænse på en sund måde. Senere i forløbet vendte vi tilbage til improvisatorisk musikterapi, men i dette tilfælde med freestyle rap, som fungerede godt for os begge. Dette er et eksempel på et brud i alliancen, som blev repareret, og som et resultat heraf blev alliancen styrket. Et andet eksempel på, hvordan musikterapi kan styrke forhandlingen af den terapeutiske alliance, er gennem improvisatorisk musikterapi eller music and imagery. Ser man igen på Case V som et eksempel, var freestyle rap med til at give ham dybere indsigt i sig selv, hans følelser og tanker. I dette tilfælde kunne improvisationen bruges til at udforske, hvad vi ønskede at arbejde hen imod. Music and imagery og receptiv musikterapi som helhed kan bruges til at udforske tanker og ideer, fremkalde følelsesmæssige stadier og oplevelser og forbinde lytteren til et fællesskab (Bruscia, 2014). Jeg vil mene, at music and imagery derfor kan bruges til at udforske ideer om udvikling på samme måde som improvisation eller samtale kan. Som musikterapeut kan jeg udvælge musik, der kan promovere billeddannelse, specifikke fantasier, minder, følelser og ideer, som kan være gavnlige for den unge at udforske. Dette vil dog være meget individuelt og vil kræve en dyb forståelse af den unges musikalske identitet og musiksmag. Hvordan dette opnås, vil blive diskuteret i kapitel 5.1.3.1.

4.3.2.3 Relationens rolle i alliancedannelse

Både psykologen og pædagogen vurderede relation som en vigtig del af deres arbejde med de unge. Eftersom de unge alle har udfordringer med tilknytning, er det vigtigt at bruge tid og energi på at opbygge en positiv relation, så de unge kan stole på pædagogerne og psykologen. Dette arbejde kan være langvarigt og kræve dedikeret arbejde for at styrke relationen. Her kan man drage paralleller til båndet i Bordin's alliance model. Dette bånd er styrket ved tillid og oprigtig nysgerrighed, hvilket også afspejles i interviewene. Der er primært beskrevet tre

metoder, som kan bruges til at styrke relationen og modarbejde de negative tilknytningsformer hos de unge. Den første er pålidelighed, at man er pålidelig og dukker op hver gang, man har en aftale. Den anden er, at man er oprigtig nysgerrig på de unge. En måde, man kan udvise denne nysgerrighed, er ved at dyrke de unges interesser og tale sig ind i deres verden. Den sidste er validering af de unges følelser og tanker for at sikre sig, at de unge ikke føler sig forkerte. De unge kæmper i forvejen med de identitetsproblemer, som stammer fra omsorgssvigt og det at bo på institutionen, så det er vigtigt ikke at fremmedgøre dem yderligere ved at afvise deres følelser og tanker. Dette har psykologen udtalt sig specifikt om, nemlig at det kan gøre terapien skadelig, hvis man ikke er dygtig til at validere. Relationsdannelsen tillader det videre arbejde med andre væsentlige mål. Jeg vil mene, at relationsdannelsen også finder sted et specifikt sted i min målpyramide. Jeg har placeret den i nærhedsniveauet, og jeg har indtegnet pile for at symbolisere den fremdrift, som relationsarbejdet kan have for det videre arbejde.

Figur 8 Målpyramide relationsdannelsen indtegnet

I modellen har jeg her tilføjet relationsdannelsen til niveau 2. Altså det bevidste arbejde, man udfører med henblik på at pleje relationen. Jeg laver dog en adskillelse af relation og relationsdannelsen. Jeg vil sige, at alliancen er en del af relationen, og relationsdannelsen er en del af alliancendannelsen. Pædagogen siger, at han ikke synes de laver alliancer med de unge, men blot har relationer. Jeg er uenig i dette synspunkt, eftersom, pædagogerne tager konkrete skridt for at forhandle udførelsen af mål. Som beskrevet i kapitel to kan alliancen ses som et element, der beskriver relationens evne til at samarbejde mod et fælles mål. Af den grund vil jeg mene, at pædagogerne danner alliancer med de unge, men blot på et mere

ubevidst plan. Denne konklusion drager jeg, da jeg mener, man godt kan danne relationer uden at danne en alliance, men man kan ikke danne en alliance, uden at danne en relation.

For at opsummere er relationen et overordnet koncept, som kan indeholde en alliance, og relationsdannelse er en intervention/metode man kan gøre brug af i dannelsen af en alliance med henblik på at styrke den.

4.3.2.3.1 Musikterapi og relationsdannelse

En af de unikke egenskaber ved musikterapi er, at den tilbyder mennesker følgende måder at indgå i et socialt samspil uden sprog: Man kan synge sammen, spille på instrumenter sammen, lytte sammen, skabe sammen osv. Dette giver et velkendt medie, der kan bruges som fælles tredje i en relation. Dette fælles tredje gør, at man kan tage afstand til den mere intime forbindelse, der kan opstå i samtaler, og fokusere på at være sammen om musikken i stedet for. Det er dette koncept, som jeg har benyttet mig af i de to cases, jeg har beskrevet. Even Ruud (2013) beskriver, hvordan musik er med til at definere vores identitet og de livshistorier, vi fortæller om os selv. Han beskriver, hvordan ens musikalske identitet er defineret af tidlige identitetsoplevelser i barndommen og ungdommen, og hvordan visse musikstykker følger os gennem livet og gentagne gange har indflydelse og relevans for vores livshistorie. Musik kan være med til at definere livsfaser og overgange mellem livsfaser (Ruud, 2013). Alt i alt er det relevant at diskutere og udforske de unges musikidentitet, for bedre at forstå de historier, som de fortæller om sig selv. Dette afspejles i begge cases eftersom musikkommunikation (se kapitel 1.4.) udgjorde en stor del af det tidlige arbejde.

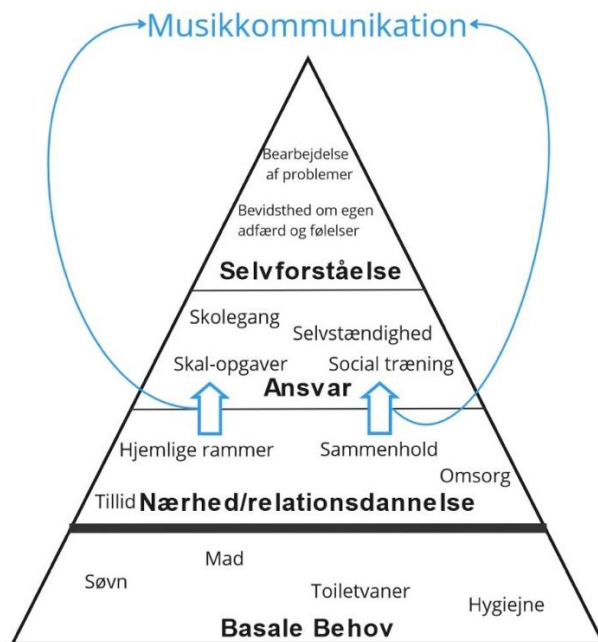
Figur 9 Udsnit af tidslinje over forløb med V

Figur 10 Udsnit over tidslinje med N

Ovenfor ses et udklip af begge cases. I begge tilfælde var det de første fem sessioner, som primært gik på denne musikkommunikation, hvorefter terapiforløbet gik ind i næste fase (i figur 9 og 10 er musik-kommunikation markeret med den blå bar). Dette er ikke for at sige, at det tager fem sessioner at opnå mætning på viden om musikidentitet. Jeg vil blot illustrere, at det kræver dedikeret arbejde over samtlige sessioner. I begge cases gav denne intervention information, der var med til at definere resten af forløbet. I case V lærte jeg om hans interesse for rap, som blev den primære improvisationsform vi arbejdede med senere. Og i Case N

stiftede jeg kendskab til hans interesse for Dungeons & Dragons, som blev den primære terapeutiske intervention i slutningen af forløbet.

Figur 11 Målpåpyramide musikkommunikation indtegnet

Jeg har her inddraget musikkommunikation i min figur som en specifik teknik, jeg brugte til at skabe tillid og for at skabe indsigt. Dette skabte fremdrift i det terapeutiske arbejde og tillod mig at bevæge mig fra relationsarbejdet til det temaspesifikke terapeutiske arbejde. Da jeg benyttede mig af metoden, stillede jeg spørgsmål som:

"Hvad er det ved den sang du godt kan lide?"

"Hvordan begyndte du at lytte til den sang?"

"Var der et specielt tidspunkt i livet, at du lyttede til sangen?"

"Hvorfor tror du, at den sang betyder noget for dig?"

"Har du nogle minder forbundet med sangen?"

"Lytter du stadig meget til sangen?"

"Er der en speciel person du tænker på, når du hører denne sang?"

"Hvad får sangen dig til at føle lige nu?"

Alle disse spørgsmål fungerede som en dør videre til andre samtaleemner. Og ved at følge de veje, som samtalen ledte til, blev jeg belønnet med information om den unges musiksmag eller andre relevante dele af deres liv, som relationer, minder, følelser osv.

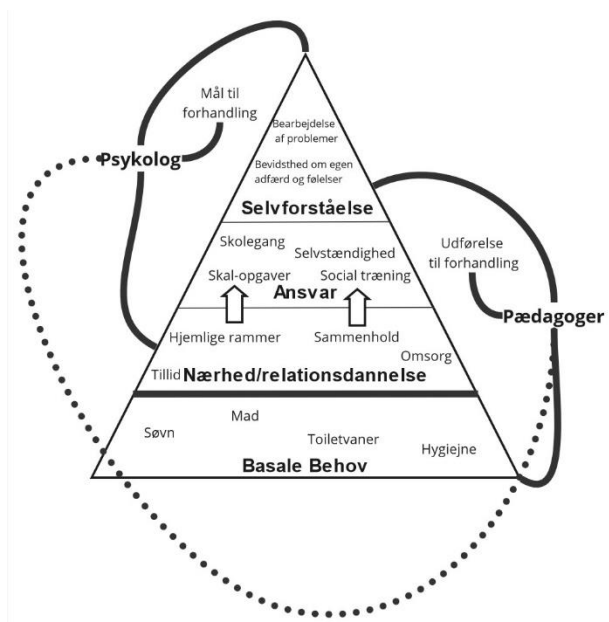
Til sidst vil jeg nævne undervisningsaspektet i musikterapi. I begge cases startede de unge i terapiforløbet på baggrund af et ønske om at lære noget om musik. Enten at spille instrumenter eller lære om musikproduktion og sangskrivning. Ved at imødekomme ønskerne om læring kunne vi opbygge epistemisk tillid. De unge fandt ud af, at jeg kunne undervise dem i musik, og de så mig som en autoritet indenfor feltet. Dette vil jeg mene kunne overføres til det terapeutiske arbejde, der fandt sted senere. Hvis de stoler på, at jeg kan undervise dem i musik, er de mere tilbøjelige til at stole på, at jeg kan lave effektivt terapeutisk arbejde med dem. Dette har også den positive bivirkning, at de kan bygge selvtillid og opnå mestring gennem deres læring, hvilket kan give dem en følelse af, at de også kan opnå mestring over andre elementer af deres liv.

4.3.2.3.2 - Vurdering af relationen/alliancen

Jeg vil her kort beskrive tre ting, man kan være opmærksom på, når man skal vurdere kvaliteten af relationen eller allianceen med en af de unge. Den første er nonverbal kommunikation og tegn som latter, berøring, ansigtsmimik osv. Her kan vittigheder og humor også inddrages, hvor latter og humor ofte er en indikation af en relation, der er positiv af valence. Den anden er, hvor meget de unge deltager i terapi eller andre tilbud. Når de unge har konstant fremmøde og viser interesse i terapien, ved at dele deres tanker og oplevelser, viser det, at allianceen er stærk. Den sidste er deltagelse i musikaktiviteter. Selvom, de unge kan være positivt anlagt overfor musik, kan det stadig være sårbart at deltage i musikaktiviteter, og en stigning i deltagelse i aktiviteterne, kan være tegn på, at de føler sig mere trygge i relationen og derigennem er villig til at arbejde mod mål gennem musikken.

4.3.2.4 - Personlige kvaliteter og alliance

I analysens trin 5 kom jeg frem til, at de personlige kvaliteter pålidelighed, autenticitet, selvbevidsthed, nysgerrighed, åbenhed, samarbejdsvillighed og en stærk valideringsevne alle spiller en vigtig rolle i alliancedannelsen. Ser man på hvad litteraturen siger om emnet stemmer teori og analyse overens med hinanden. Pålidelighed, autenticitet og selvbevidsthed kan kobles til *troværdighed*. Nysgerrighed og åbenhed passer til *interesse* og *udforskningslyst*. Stærk valideringsevne kan kobles til at være *bekræftende* og *hjælpende*. Alle karakteristikaene har et specifikt formål og hjælper i forskellige dele af alliancedannelsen. Men til fælles har de, at de alle er gavnlige i at styrke tillid og relationen, og hjælper med at forhandle relevante mål. Jeg vil dog fokusere på rollen, som selvbevidsthed spiller. Når man arbejder med mennesker, som er udfordret mentalt, socialt og fysisk, er det uundgåeligt, at man selv bliver påvirket af det. Hver gang vi rummer en emotion eller spejler følelse, giver vi en del af os selv, og vi hjælper personen overfor os med at bære byrden, de går med. Vi bliver nødt til at være bevidste om, hvordan det påvirker os, og det kræver en stærk selvbevidsthed og evne til at kigge indad. Dette kan dog være svært, og derfor hjælper det ofte at have supervision. Supervision er en af de primære opgaver, psykologen varetager, og det er netop derfor. Pædagogerne bruger længst tid med de unge, og derfor kan de have brug for hjælp til at bære noget af byrden. Supervision af pædagogerne kan styrke dette ved at hjælpe med at styrke deres selvbevidsthed og resiliens.

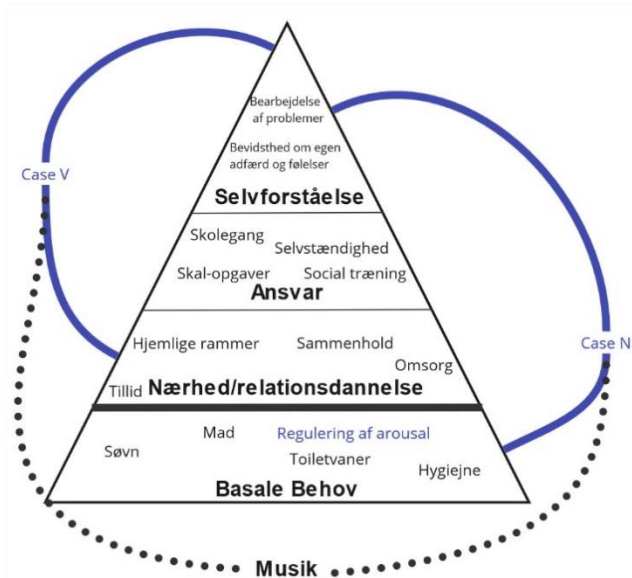
Figur 12 Målpåpyramide supervision indtegnet

Jeg har i figuren indtegnet et led mellem psykologen og pædagogerne for at illustrere denne supervision og støtte, som er essentiel for det fortsatte pædagogiske arbejde. Selvbevidstheden kan også være vigtig for at bevidstgøre eventuelle modoverføringsprocesser, som er til stede. En modoverføring behøver ikke være en negativ ting, så længe man er bevidst om den. Den kan derimod være positiv og hjælpe med at give indsigt i personen, man sidder overfor. En modoverføring vil dog næsten altid kunne være skadelig, hvis man ikke er bevidst om den. Af den grund er det utroligt vigtigt at være bevidst om dem, når de dukker op.

4.3.2.4.1 - Personlige kvaliteter og musikterapi

Som musikterapeut vil de samme personlige kvaliteter som nævnt ovenfor være relevante for alliancedannelsen. Det er også tydeligt, hvordan nysgerrighed og åbenhed spiller en vigtig rolle i musik-kommunikation, og et højt musikalsk niveau kan styrke evnen til at undervise en anden i instrumenter, så dette vil jeg ikke udforske yderligere. Jeg vil dog dykke lidt dybere ned i selvbevidstheden. Som musikterapeut bliver vi trænet til at have bevidsthed om os selv, imens vi har bevidsthed om dem, vi ønsker at hjælpe. Dette er en del af musikterapiuddannelsen på Aalborg universitet og bliver øvet i samtlige fag som "interterapi", "musik, krop og følelser", læreterapi, supervision osv. (Pedersen et al 2023). Primært bliver det trænet i grupper eller dyader, hvor man konstant bevæger sig ind og ud af rollen som terapeut for at blive bevidst om, hvordan det påvirker en. Når man sidder alene, har man dog ikke altid adgang til en kollega eller terapeut, som kan hjælpe med dette. Her kan det være

relevant at bruge improvisation eller musiklytning til at udforske og bearbejde følelserne, der opstår i en.

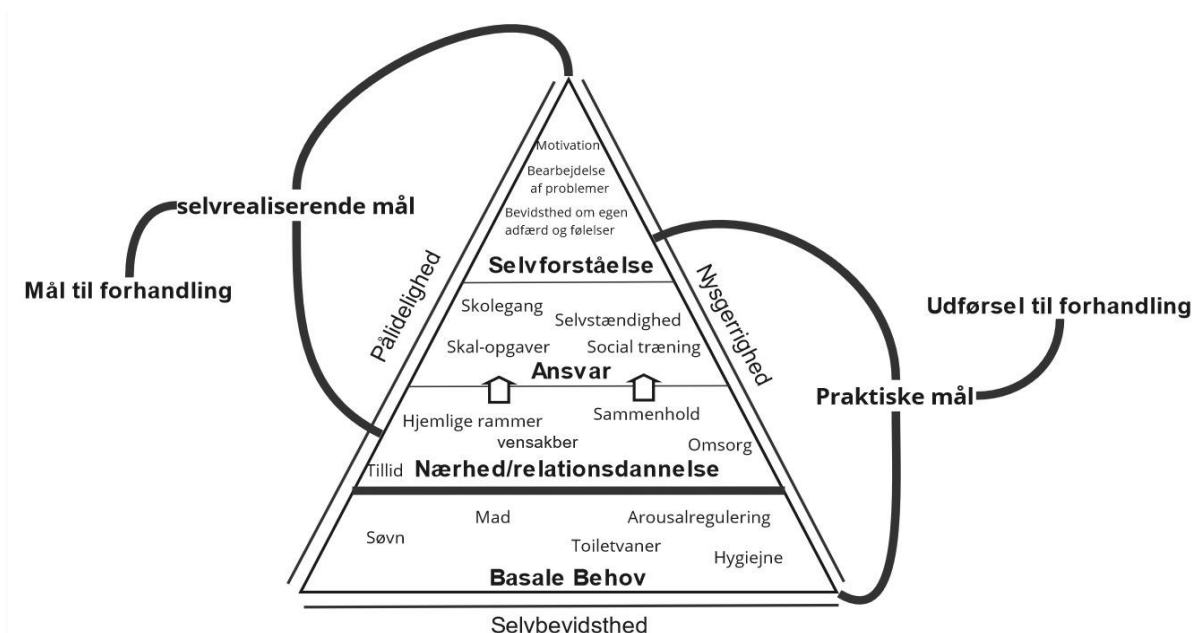
Figur 13 Målpyramide musik som støtte indtegnet

Supervision vil altid være gavnlige, men som musikterapeuter skal vi huske, at vi har et redskab mere til at reflektere over følelserne og forvirringerne, der kan opstå i et terapiforløb, nemlig musik. Vi er trænet til at bruge musik til at reflektere og afklare, og vi kan også bruge musikken til at hjælpe os selv med at afklare og reflektere.

4.4 Målpyramiden

I følgende afsnit vil jeg samle de mange versioner af min målpyramide for at lave en samlet model og give mine sidste tanker om diskussionen mellem alliance og relation. Til sidst vil jeg forsøge at udvide min forståelse af udviklingen af alliancer over tid med den nye viden fra diskussionen i de foregående afsnit.

Jeg vil starte med at præsentere en samlet version af min model *Målpyramiden*:

Figur 14 Målpyramide optegnet som samlet model

Målpyramiden er delt op i fire niveauer, som jeg nu kort vil redegøre for. I modellen indgår der to personer: en forandringssøgende, som er den, der skal forsøge at opnå forandring, og en forandringsagent, som skal hjælpe den forandringssøgende med at opnå forandring.

Niveau 1 - Basale Behov: På dette niveau handler målene primært om at mestre sin adfærd i forhold til sin fysiologi og krop. Her vil der være "optimale mål" som f.eks. at sove om natten, spise mad og gå på toilettet på et toilet.

Niveau 2 – Nærhed/relationsdannelse: På dette niveau arbejder forandringsagenten med at skabe tillid, relationer, omsorg osv. Målene på dette niveau er mere flydende og til fortolkning. De kan f.eks. handle om at dukke op på aftalte tidspunkter eller blive bedre til at give plads til andre.

Niveau 3 – Ansvar: På dette niveau arbejder forandringsagenten med selvstændighedstræning og hjælper med at forberede den forandringssøgende på at bo alene og tage ansvar. Her kan målene være meget tydelige, som f.eks. at den forandringssøgende skal gå i skole hver dag eller gøre rent på værelset.

Niveau 4 – Selvforståelse: På dette niveau handler målene om den forandringssøgendes selvrealisering og selvindsigt. Forandringsagenten arbejder ikke på at ændre adfærd, men snarere på at forstå, hvorfor det kan være svært at ændre adfærd. Der er mange måder at opnå selvindsigt på, og der er ikke nogen "optimale mål". Arbejdet kan være abstrakt og foregår primært i terapi.

Bemærk, at man ikke behøver at arbejde sig fra bunden til toppen af pyramiden, men arbejde på flere niveauer ad gangen kan være hensigtsmæssigt. F.eks. kan arbejde på motivation i niveau 4 hjælpe med arbejdet i de resterende niveauer. Jeg vurderer, at niveau 1 skal være på plads, før det giver mening at arbejde på de resterende niveauer. Derudover

vil jeg også rette fokus mod siderne af pyramiden, som jeg vil mene er de mest relevante personlige kvaliteter, når det kommer til arbejdet med målpiramiden. Disse kvaliteter behøver ikke nødvendigvis være til stede i personen, der arbejder i pyramiden, men de tillader, at man lettere kan bevæge sig mellem niveauerne:

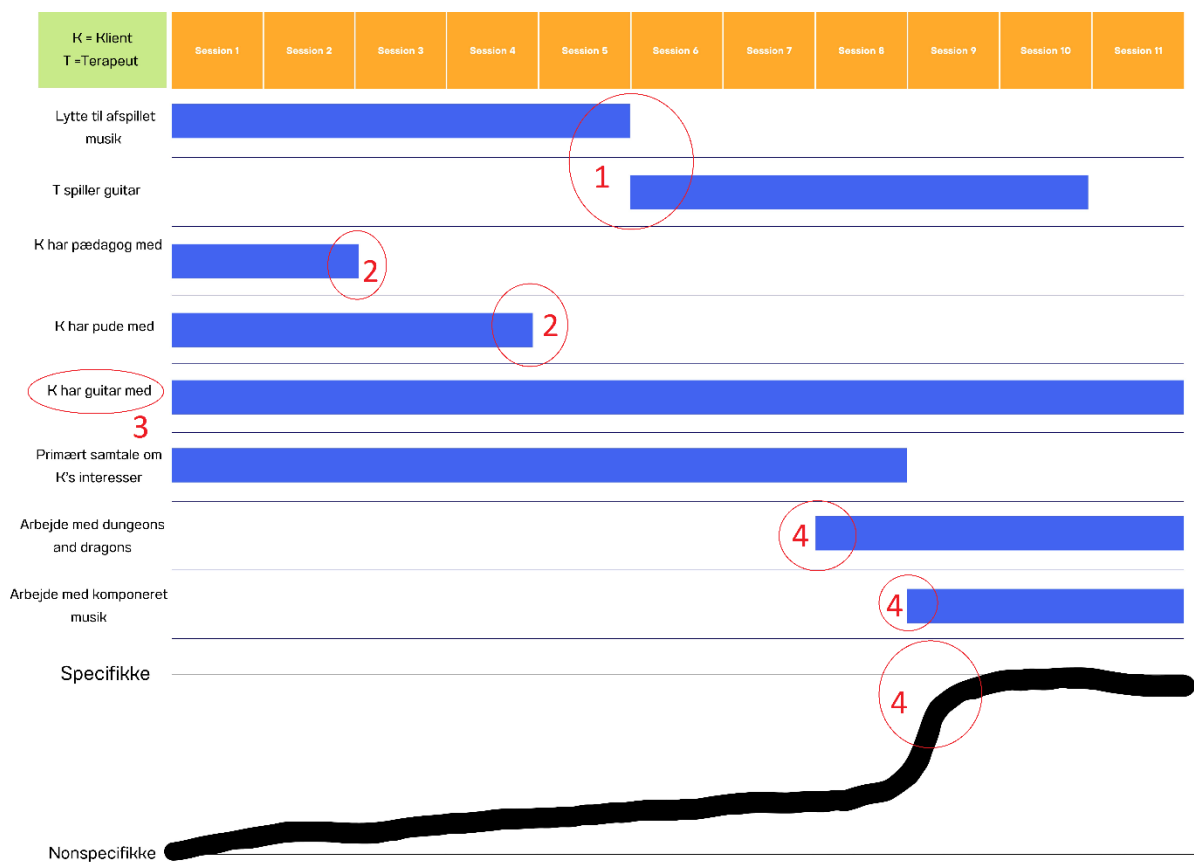
Selvbevidsthed for at bemærke potentielle modoverføringsprocesser og bevare sin egen mentale sundhed.

Nysgerrighed for at stifte en stærk relation og for at varetage de unges perspektiv i forhandlingen af mål.

Pålidelighed for at styrke tilliden i relationen og tilliden til, at man ønsker det bedste for de unge.

Til sidst vil jeg drage fokus til niveau 2 og de pile deri. Jeg vil ikke mene, at niveauet er det vigtigste, men grundigt arbejde i niveau 2 kan stærkt fremme progressionen til de højere niveauer.

Jeg vil nu bruge målpiramiden til at belyse casematerialet fra kapitel 1.5. Jeg vil starte med case N og præsentere tidslinjen igen. Jeg har markeret fire områder på tidslinjen, som jeg nu vil uddybe og forklare, hvordan de kan kobles til målpiramiden.

Figur 15 Tidslinje over forløb med N med fokuspunkter indtegnet

1. I forløbet var der konstant musik, der spillede i baggrunden for at regulere arousal og fylde stilheden. I de første fem sessioner var dette afspillet musik, som primært jeg valgte, medmindre vi lyttede til musik, som N gerne ville præsentere for mig. Når han delte et stykke musik med mig, havde vi en samtale om stykket med henblik på at forstå hans livshistorie og musikidentitet. Ved sjette session besluttede jeg mig for at skifte det afspillede baggrundsmusik ud med at spille på en guitar. Dette følte jeg gav mig mere kontrol over de musikalske parametre med henblik på arousalregulering, hvilket berører niveau 1 i målpyramiden. Jeg lavede også skiftet med henblik på at give N ideen om, at vi kunne lave noget andet end bare at snakke og høre musik, for roligt at ændre opbygningen af vores sessioner. Jeg arbejder primært i niveau 1 og 2 af målpyramiden ved at bruge musikkommunikation og arousalregulering som metoder.
2. Bemærk i tredje og femte session. Her kan man se, at N til at starte med havde en pædagog og en pude med til musikterapi. Dette stoppede han med, hvilket jeg vurderede som et tegn på, at tilliden blev styrket, og at jeg havde skabt et trygt rum for ham. Dette fortalte mig, at det muligvis var tid til at bevæge sig videre fra niveau 2.
3. N medbragte sin guitar til hver session, på trods af at han aldrig brugte den. For mig tolkede jeg dette som en motivation til at gå i musikterapi og et ønske om at ændre sig selv. I perioder tvivlede jeg på, om N skulle fortsætte i musikterapi, men dette "motivationsobjekt" betryggede mig i, at forløbet skulle fortsætte. Dette var også et muligt arbejds punkt, jeg kunne tage op i niveau 4, nemlig at udforske, hvorfor han fortsat tog guitaren med, selvom han ikke spillede på den.
4. Dette punkt beskriver kulminationen af det andet arbejde. Det var her, det terapeutiske arbejde tog et skift fra at være primært relations-baseret til mere tema-specifikt arbejde, der primært fandt sted i niveau 4. Det var i de sidste fire sessioner

af forløbet, at vi nåede store fremskridt, men det betyder ikke, at de første syv sessioner ikke var essentielle, da de lagde grundlaget for arbejdet.

I dette forløb har jeg startet mit arbejde i niveau 1. Jeg brugte niveau 2 til både at kunne bevæge mig op i niveau 4, men også til at informere, hvad niveau 4 kunne handle om.

Nu vil jeg præsentere tidslinjen fra Case V. Jeg har markeret tre områder på tidslinjen, som jeg nu vil uddybe og forklare, hvordan de kan kobles til målpyramiden.

Figur 16 Tidslinje over forløb med V med fokuspunkter indtegnet

1. Dette forløb starter med fem sessioner, som foregår på den unges præmisser, hvor vi lytter til den musik, han har lyst til, arbejder på de sangtekster, han vil, og øver de instrumenter, han ønsker. Dette er alt sammen en del af relationsdannelsen og med til at give indsigt i V og de problemer, han døjer med. Her arbejder jeg primært i niveau 2 af målpyramiden ved at bruge musikkommunikation og musikundervisning som metoder.
2. Jeg vurderer, at vi er klar til at lave noget andet, men dette er et fejlskridt, og alliancen lider et brist. V udviser frustration over terapien, og jeg trækker mig tilbage. Jeg vurderer, at arbejdet i de første fem sessioner og den tillid, vi havde etableret, var med til at gøre alliancen modstandsdygtig, så den kunne bære dette brist og blive repareret igen.
3. Reparationen af bristen leder til, at vi kan bevæge os op i niveau 4 i målpyramiden og begynde at arbejde på at skabe selvindsigt og udvikling gennem improvisatorisk musikterapi. Den improvisatoriske musikterapi mener jeg, har biproduktet, at det er med til at give V en følelse af mestring over freestyle-rap, og derigennem en følelse af mestring over de emotioner og frustrationer, som han bearbejder.

I dette forløb startede jeg arbejdet i niveau 2 og bevægede mig derefter op til niveau 4. Jeg vil dog argumentere for, at jeg konstant implicit arbejder med arousalregulering i mit terapeutiske arbejde, gennem f.eks. stemmeføring og rammesætning. Derfor bearbejdes niveau 1 også i dette forløb.

5 Diskussion

I følgende afsnit vil jeg lave en kort opsummering af min syntese, og diskutere specialets undersøgelsesdesign. Jeg vil imidlertid redegøre for eventuelle begrænsninger, og hvilke skridt jeg har taget for at imødekomme disse begrænsninger.

Min syntese var en iterativ og diskussionsrig proces, hvor jeg sammenfattede de fragmenteringer, jeg havde lavet i starten af analysen. Produktet af syntesen var min model *målpyramiden* (se figur 14). Jeg identificerede fire niveauer af mål, som er relevante at arbejde med for udsatte unge. Derudover argumenterede jeg for, hvordan forskellige fagligheder kan påvirke og arbejde med forskellige niveauer af pyramiden. Jeg påpegede personlige kvaliteter, som er væsentlige at arbejde med for forandringsagenten. Jeg argumenterede for væsentligheden af relationsdannelse, når man arbejder med målpyramiden. Undervejs beskrev jeg, hvordan musikterapeutiske interventioner kan være relevante og passe ind i arbejdet med målpyramiden. Til sidst i syntesen brugte jeg målpyramiden til at belyse to cases fra mit praktikophold.

5.1 Undersøgelsesdesignet

Som jeg har argumenteret for i kapitel 1, startede dette speciale i foråret 2023 med et andet projekt. Sidenhen har det projekt informeret mit arbejde under praktikken og været grundlaget for den teoretiske forståelsesramme, der har informeret min interviewundersøgelse. Min egen forståelse har konstant informeret mit musikterapeutiske arbejde, min udvælgelse af teori, udvælgelse af informanter, udarbejdelse af analyse og udvikling af målpyramiden. Dette er den hermeneutiske tilgang til forskning, som jeg har valgt at arbejde med i mit speciale. En af faldgruberne opstår, hvis man ikke kan suspendere ens egen forståelse, når man betragter ny viden. Jeg har taget skridt for at klargøre min forforståelse, når det var passende, men det er ikke muligt at eliminere forforståelsen komplet. Derfor er der en mulighed for, at jeg har læst det ud af mine interviews, som stemmer overens med min teoretiske forståelse af fænomenet. Jeg forsøgte at minimere effekten af dette ved at integrere den fænomenologiske metode epoché og bracketing, så specialet fik en hermeneutisk-fænomenologisk tilgang. Metoden er ikke designet til at fjerne forforståelse, men i stedet stille den skarpt for læseren, så han eller hun forstår mit udgangspunkt. Derudover har jeg gjort brug af membercheck for at sikre, at jeg ikke har misfortolket informanternes ytringer. Med det sagt kan der også opstå et problem med selektionsbias i valget af informanter. Jeg kunne muligvis have udvalgt informanter, som jeg vidste havde samme tilgang til fænomenet, som jeg selv. Jeg siger ikke, at dette er sket, men det er en mulighed, der skal overvejes når man læser mine konklusioner og beskuer min nye model. Jeg valgte en hermeneutisk-fænomenologisk tilgang til grounded theory undersøgelse i dette speciale. Dette valg har været gavnligt for analyseprocessen, da metoden har tilladt mig at være nysgerrig og udforske relevante spørgsmål, der opstod undervejs. Problemet, som jeg oprindeligt ville arbejde på, var alliancedannelse med udsatte børn og unge. Med det udgangspunkt identificerede jeg ikke kun relevante informationer i forhold til alliancedannelse, men jeg identificerede også andre væsentlige omdrejningspunkter, som

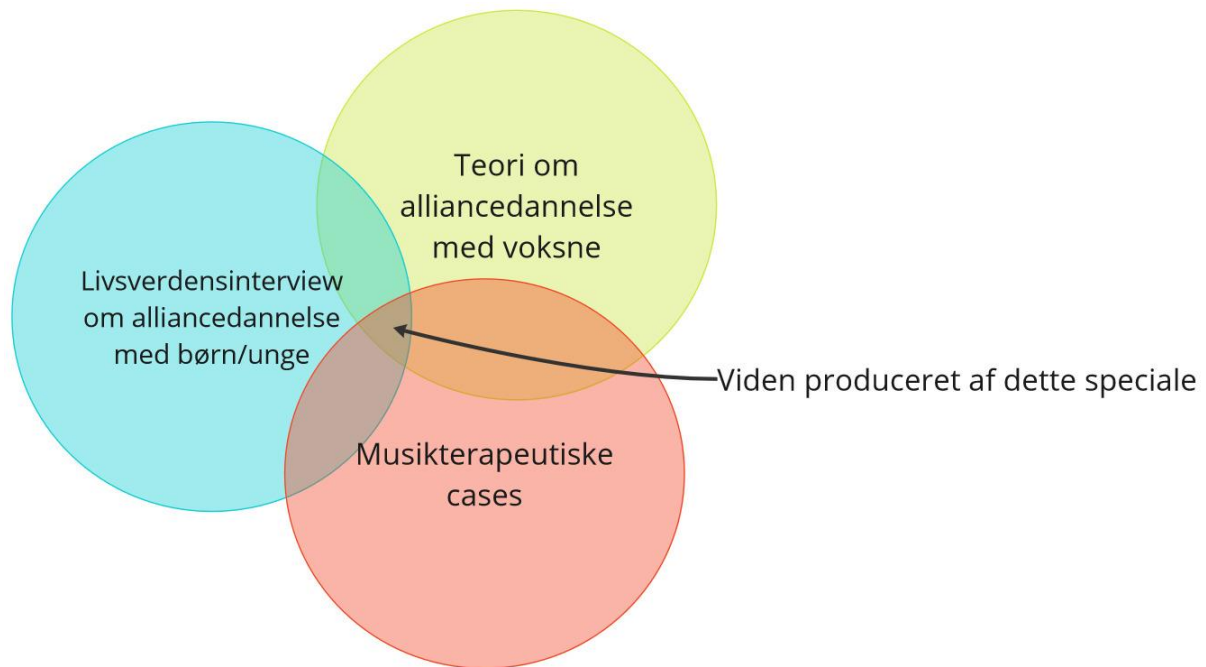
forskellige fagligheders indflydelse på alliancedannelsen og målsætningen. Fleksibiliteten og nysgerrigheden, som mit undersøgelsesdesign har inkluderet, har været givende i produktet, jeg har produceret. Den hermeneutisk-fænomenologiske tilgang har været til gavn for fleksibiliteten, fordi jeg kan suspendere min for forståelse og senere bringe den op og sammenligne den med den nye viden, jeg har tilegnet mig. Denne proces er specielt synlig i syntesen af min analyse, hvor jeg gang på gang beskuer målpymiden på ny og tilføjer nye og relevante dele til figuren. Den iterative proces, jeg udførte i syntesen, lægger sig op ad den cykliske natur af en hermeneutisk cirkel.

En begrænsning kan være i arbejdet med livsverdensinterview og case beskrivelser. Den form for undersøgelser kan producere viden, der er udfoldet i specifikke kontekster og derfor bidrager med viden til netop de kontekster, der matcher case beskrivelserne eller informanternes livsverden. Altså den relativistiske ontologi, produceret af undersøgelsen kan ikke overføres til andet end 1 til 1. Det betyder derfor, at den viden, jeg bidrager med, ikke kan generaliseres. Til gengæld kan den tilbyde en forståelse, som muligvis kan inspirere til forståelse af andre kontekster. Gennem min diskussion har jeg opdateret og tilpasset modellen, så den passer til den specifikke kontekst, som den er produceret i. Til sidst forsøgte jeg dog at lave en model, der kunne benyttes i flere kontekster. Ved at være åben i mit arbejde, om hvor modellen stammer fra, har dette informeret konteksten, den er lavet i. Det er så op til læseren, om modellen kan bruges i den kontekst, som de overvejer at bruge den i. Bent Flyvbjerg (2020) argumenterer for, at casestudiet er en af de bedste metoder til at identificere sorte svaner. Det vil sige, at casestudiet kan bidrage med nuancering og falsifikation⁶ af teorier og hypoteser. Flyvbjerg skriver følgende: "Man kan ofte generalisere på grundlag af en enkelt case, og casestudiet kan bidrage til den videnskabelige udvikling gennem generalisering som supplement eller alternativ til andre metoder" (side 632, Flyvbjerg, 2020). Derfor synes jeg, at den specifikke kontekst af denne undersøgelse skal bruges til at nuancere alliancebegrebet i en musikterapeutisk kontekst med børn og unge. Med produktionen af målpymiden har jeg tilbudt en forståelsesramme for, hvordan mål bør vurderes og bearbejdes med børn og unge. Jeg har derved også givet forslag til, hvordan den kan integreres i en musikterapeutisk kontekst. Jeg har dog et ønske om at denne målpymide kan benyttes generelt i målsætning til børn og unge, og yderligere undersøgelse kan udføres for at undersøge overførligheden til voksne.

Teorien om alliancedannelse er primært baseret på voksne mennesker, som har mere autonomi end de unge på institutionen. Dette rejser et spørgsmål ved overførligheden af teorien. Jeg har dog valgt at inddrage litteraturen, eftersom jeg ikke har kunne finde store mængder af litteratur om alliancedannelse med unge. Den primære informationskilde i specialet har ikke været teorien, men livsverdensinterview og casebeskrivelser, som begge har beskæftiget sig med den relevante population, nemlig unge. I denne afgrænsede undersøgelse har blandingen af informationskilder bidraget til en nuanceret forståelse,

⁶ Falsifikation er en samfundsfaglig metode, hvor en enkelt observation, der ikke stemmer overens med tesen (sort svane), kan resultere i, at tesen ikke betragtes som værende almen gyldig.

alliancebegrebet i den specifikke kontekst af dette speciale. Jeg har forsøgt at illustrere dette møde af informationskilder i figuren herunder.

Figur 17 informationskilderne i specialet

5.2 Analysefund og teori

Målpyramiden er opstillet med henblik på at være en guide til at arbejde med målsætning med udsatte børn og unge. Det primære spørgsmålstegn, man kan sætte stille, er til den hierarkiske struktur af mål. Dette er til dels afspejlet af Bordin, da han mener, at det ikke giver mening at arbejde med selvrealiserende mål, så længe ens overlevelse ikke er sikker. Sikkerheden for overlevelse for de unge er allerede væsentligt højere, så snart de ankommer til institutionen, og de er fjernet fra de potentielt farlige situationer, de kom fra. Derfor kan man sætte spørgsmålstegn ved om niveau 1 egentlig er fundamentet for arbejdet i resten af pyramiden. Frederiksen et. al og Hannibal (2021/2017) beskriver begge væsentligheden af arousalregulering i alliancedannelse, og hvordan musikterapi er en hensigtsmæssig måde at tilgå denne regulering. Det er altså afspejlet i teorien at arbejde med basale behov og fysiologiske problemstillinger kan være hensigtsmæssigt at prioritere. Efter de basale behov er på plads, vil jeg dog mene at arbejde på flere niveauer ad gangen kan være positivt, da det at styrke arbejde med mål på et niveau kan styrke arbejdet med mål på et andet niveau. Dette er afspejlet i artiklen af Tay et. Al (2011), som konkluderede i deres arbejde med opfyldelse af behov, at mennesker kan få gavn af opfyldelse af behov på flere niveauer ad gangen, og at et niveau ikke fungerer som en blokade til at bevæge sig til næste niveau af behov. Spørgsmålet er, om mål og behov kan sammenlignes i denne situation, og det vil jeg mene, de kan, da målene egentlig er opsat til at hjælpe de unge med at opfylde behov, de har, på en hensigtsmæssig og sund måde. Visse typer af behov kan opnås på en optimal måde, f.eks. er

det optimalt at sove om natten. Andre typer behov kan dog opnås på samtlige forskellige måder, som sikkert er højest individuelle. F.eks., behovet om at forstå sine følelser bedre, har ikke en tydeligt optimal løsning. Af den grund er det relevant at drage paralleller til behov, når man arbejder med mål, eftersom et mål ofte er defineret med henblik på at opnå et behov. Det skal dog siges, at målpyramiden skal specificeres til individet man bruger den på. En ung kan have gavn af at starte arbejdet i niveau 1, hvor en anden kan have gavn af at starte arbejdet i niveau 4. Der er individuelt fra person til person.

I figuren lægger jeg stor vægt på væsentligheden af relationsdannelse, og hvordan den har indflydelse på målsætningen. Dette er også reflekteret i teorien flere steder. Først er det relevant eftersom størstedelen af de unge lider af en form for tilknytningsforstyrrelse. Den tilknytningstype, de har, kan have indflydelse på, hvor villige de er til at stole på pædagogerne og psykologen på institutionen. Dette er reflekteret af Bordin, hvor han beskriver *båndet* som en af de tre dele, der opgør en alliance. Båndet består af gensidig tillid og nysgerrighed og er en nødvendighed i en stærk alliance. Til sidst kommer det også til syne i de karakteristika, som kan have indflydelse på alliancen. Her kan kvaliteter som åbenhed, empati, troværdighed og udforskningslyst alle være med til at styrke alliancen. Disse kvaliteter vil jeg også mene, finder sted i en sund relation, og de kan bestemt styrke relationsdannelsen. Jeg vil igen adskille relation og relationsdannelse i min model, hvor relationen er baseret på valence og magnitude og opstår mellem to individer, og relationsdannelse efter min mening er en metode til at opnå tillid og skabe fremdrift i alliancen. Denne adskillelse af relation og alliance er ikke altid tydelig i teorien, og jeg vil mene, at det er fordi, de er så tæt forbundet og påvirker hinanden indbyrdes. Ved at have en god relation kan man lettere skabe et rum for udviklingen, der er trygt, åbnet og uden fordømmelse. Hvis den unge ikke stoler på pædagogerne eller psykologen, kan det skabe udfordringer i forhandlingen af målene, da han eller hun evt. kunne tilbageholde vigtig information i frygt for at blive dømt. Relationen bliver styrket af stærk rapport i dyaden og ærlig nysgerrighed fra forandringsagentens side. Jeg betragter relationen som værende en uomgængelig del af alliancen, og uden en stærk og tryk relation i dyaden vil alliancen være svær at forhandle. Det skal dog siges, at de to påvirker hinanden og kan skabe en positiv tilbagekobling, idet en stærk alliance f.eks. i form af vedligeholdelse af de aftalte mål kan skabe en dybere tillid og bedre relation, som så omvendt styrker alliancen. Dette speciale har primært handlet om alliancedannelse, men jeg vil mene, at relationen kommer først og er vigtigst i arbejdet med de unge. I starten af denne undersøgelse var min overbevisning, at alliancen var vigtigere, men som jeg har læst teori, interviewet informanter og bearbejdet min data, er jeg kommet frem til den konklusion, at begge elementer er vigtige for positiv udvikling med børn og unge, men kun relationen er essentiel for udviklingen. En stærk alliance vil blot kunne fremskynde og effektivisere processen.

5.3 Validitet og reliabilitet

I denne undersøgelse udvalgte jeg med vilje både en psykolog og en pædagog som informanter til at belyse emnet. Dette blev gjort med henblik på at forstå nogle af de forskelle mellem fagligheder i arbejdet med alliancedannelse. Jeg vil mene, at begge informanter var

kvalificerede til at belyse emnet, eftersom de er uddannet indenfor deres fagligheder og arbejder på sammen institution, som jeg var i praktik på. En af måderne, man kan styrke reliabilitet, er ved at standardisere spørgsmålene, så alle informanter får samme spørgsmål. Denne interviewundersøgelse var baseret på et semistruktureret interview, og derfor var samtalerne ikke være helt ens. Interviewguiden, som jeg interviewede ud fra, var dog den samme, og visse spørgsmål blev stillet på samme måde til begge informanter. Forskellen opstår i de relevante tangenter, som jeg valgte at følge som interviewer. Dette er en af styrkerne ved det semistrukturerede interview, og årsagen til, at de kan give nuancerede og personlige udlægninger af informanternes livsverden. En anden ting, som både kunne være fordelagtigt og en ulempe, var den begrebsafklaring, som jeg startede interviewet med. Formålet med begrebsafklaringen var at skærpe fokus og derigennem intern validitet. Jeg ville altså sikre mig, at vi talte om det samme. Med denne fordel kan der også dukke et element af priming op, idet jeg putter en definition af alliancen i deres hoved. Jeg vurderede, at denne begrebsafklaring var vigtig, eftersom jeg arbejdede med forskellige fagligheder. Derudover oplevede jeg ikke, at informanterne forsøgte at tale mig efter munden, hvor pædagogen specifikt også sagde, at han ikke synes, de danner alliancer med de unge. Den eksterne validitet forsøgte jeg at styrke ved at lave et membercheck, hvor informanterne fik en udlægning af mine fund og fik en mulighed for at uddybe eller irrettesætte mine fund. Ingen af informanterne havde nogle yderligere kommentarer til mine fund. Til sidst kan ekstern validitet også styrkes i suspenderingen af forforståelse, hvilket jeg har diskuteret i kapitel 5.1.

5.4 Implikationer og videre forskning

Jeg håber, at denne målpyramide kan have relevans for mit fremtidige kliniske arbejde med børn og unge. Den har givet mig et redskab til bedre at kunne identificere relevante målsætninger, og hvordan målsætningerne kan have indflydelse på hinanden. Som psykodynamisk orienteret musikterapeut er jeg trænet til at arbejde primært med niveauerne 2 – 4 i målpyramiden, men jeg synes det er vigtigt at være klar over, hvordan jeg som musikterapeut også kan påvirke niveau 1, og hvorfor dette kan være væsentligt. Dette behøver ikke kun være væsentligt i arbejdet med udsatte børn og unge, men generelt i arbejdet med målsætningen. At gå i terapi kan være en angstprovokerende og sårbar oplevelse, så arousalregulering specifikt kan være relevant for begyndelse af de fleste forløb. Jeg synes det kunne være spændende at arbejde videre med modellen og vurdere dens brugbarhed på en bredere population, end den jeg har beskæftiget mig med i specialet. Dette speciale kan blot være begyndelsen på en ny teoridannelse om målhierarki og forhandling af mål. Fremtidig forskning kunne fokusere på at undersøge modellens anvendelighed. I dette arbejde ville man kunne tilpasse og nuancere modellen. Man kunne også lave forskellige målpyramider, som var egnet til voksne, unge, børn, psykiatriske patienter, mentalt usunde teenagere osv. Jeg vil mene, at mit arbejde blot er i begyndelsen, og jeg ser flere muligheder for at udvide og uddybe det yderligere.

6 Konklusion

Ud fra specialets problemformulering vil jeg nu lave en konklusion.

Problemformulering:

Med udgangspunkt i grounded theory analyse af to livsverdensinterview, og en diskussion af musikterapeutisk casemateriale:

- A. Hvilken type af målsætning arbejdes der med, med udsatte børn og unge*
- B. Hvordan styrkes relationen med henblik på at forhandle mål med udsatte unge, og hvordan kan musikterapeutiske interventioner styrke alliancedannelsen?*

Jeg lavede en interviewundersøgelse med to livsverdensinterviews med en pædagog og en psykolog. Efterfølgende udførte jeg en grounded theory-analyse af interviewene, hvor jeg producerede en målpyramide med fire forskellige niveauer og kategorier af mål. Målpyramidens niveauer inkluderer: Niveau 1 – basale behov, Niveau 2 – nærhed/relationsdannelse, Niveau 3 – ansvar og Niveau 4 – selvforståelse. De fire niveauer indeholder alle forskellige typer af mål, som er relevante at arbejde indenfor. Ydermere kan jeg konkludere, at der kan være en hensigtsmæssig måde at navigere målpyramiden på, og hvordan arbejdet i et niveau kan styrke arbejdet i et andet niveau.

Ydermere kan jeg konkludere, at specifikt relationsdannelse er vigtigt at bearbejde, eftersom det kan være med til at skabe fremdrift i arbejdet med resten af pyramiden. Relationen som helhed er essentiel for at kunne danne en alliance med de unge, og derfor bør den prioriteres. Relationen kan styrkes ved at snakke på vegne af de unges interesser, være oprigtig nysgerrig og være pålidelig. Et vigtigt element i relationsarbejdet er at skabe tillid og en tryk relation, så de unge er villige til at samarbejde i arbejdet med forskellige målsætninger.

Visse musikterapeutiske interventioner kan være relevante i arbejdet med relationsdannelse og alliancedannelse. F.eks. kan musikkommunikation bruges til at styrke tillid og derigennem relationen til de unge. Denne interventionsform kan også give værdifuld information om de unge, som kan bruges senere i forløbet i arbejdet med temaspecifikt terapeutisk arbejde. Musikundervisning kan også være relevant i relationsdannelsen, eftersom det kan være med til at skabe tillid i relationen og give de unge en følelse af mestring og succes. Ved at pleje deres lyst til at tage ansvar for læring af et instrument, kan det hjælpe med at styrke deres lyst til at tage ansvar for andre dele af deres liv. Til sidst kan interventioner som improvisatorisk musikterapi og receptiv musikterapi hjælpe de unge med at udforske, hvilke målsætninger de synes kunne være relevante at arbejde mod.

Bibliografi

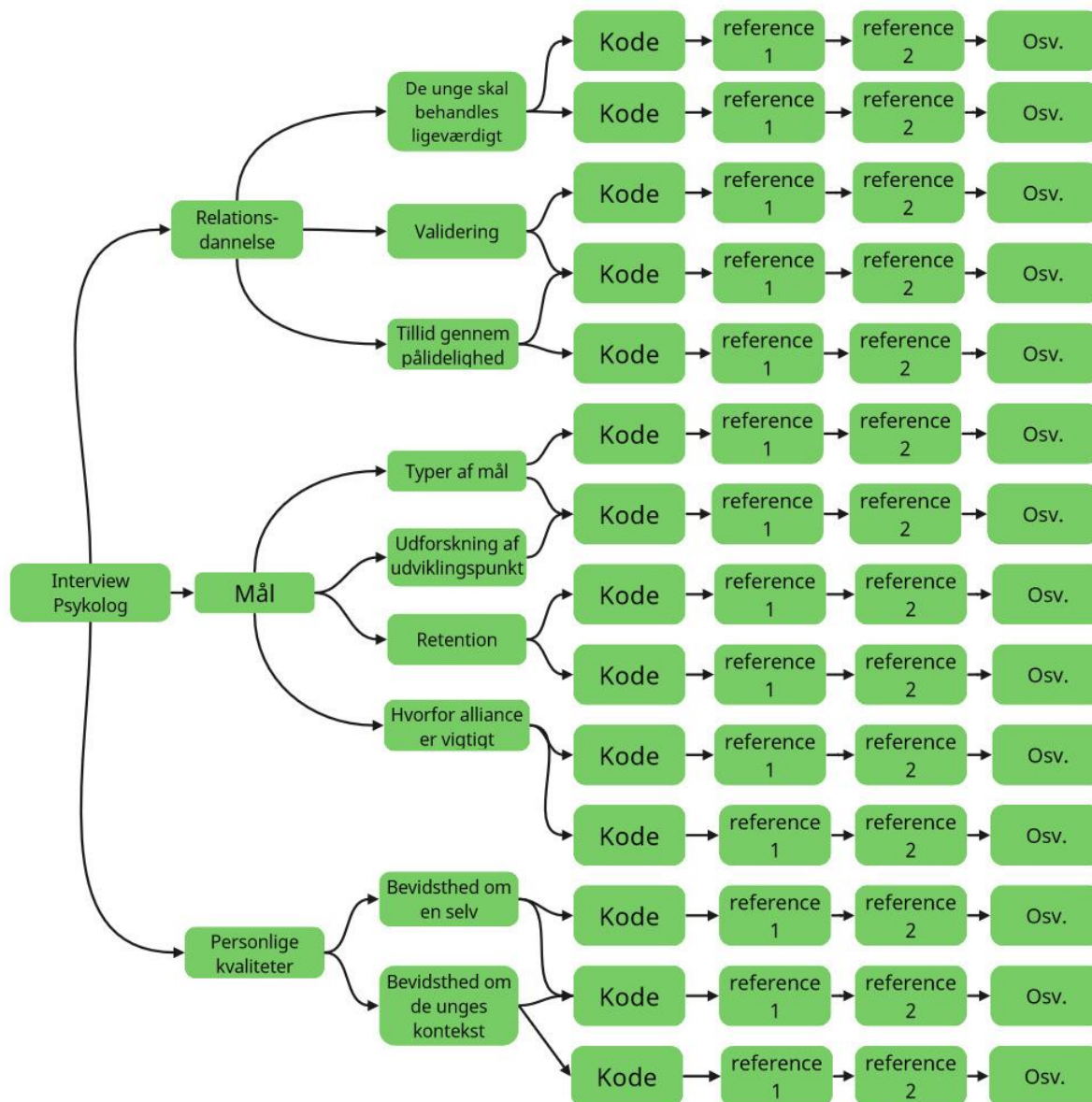
- Ackerman, S. J., & Hilsenroth, M. J. (2001). A review of therapist characteristics and techniques negatively impacting the therapeutic alliance. *Psychotherapy*, 38(2), s. 171-185.
- Ackerman, S. J., & Hilsenroth, M. J. (2003). A review of therapist characteristics and techniques positively impacting the therapeutic alliance. *Clinical psychology review*(23), s. 1-33.
- Ainsworth, M. D., Blehar, M. C., Waters, E., & Wall, S. N. (2015). *Patterns of Attachment: A Psychological Study of the Strange Situation*. Psychology Press. doi:<https://doi-org.zorac.aub.aau.dk/10.4324/9780203758045>
- Ainsworth, M. S. (1979). Infant–mother attachment. *American Psychologist*, Vol. 34(No. 10), s. 932-937. doi:<https://doi-org.zorac.aub.aau.dk/10.1037/0003-066X.34.10.932>
- Bateman, A., Fongay, P., Campell, C., Luyten, P., & Debbané, M. (2023). *Cambridge Guide to Mentalization-Based Treatment (MBT)*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Bordin, E. S. (1979). The generalizability of the psychoanalytic concept of the working alliance. *Psychotherapy (Chicago, Ill.)*, 16(3), s. 252-260 <https://doi.org/10.1037/h0085885>.
- Brinkmann, S., & Tanggaard, L. (2020). *Kvalitative metoder En grundbog* (3 udg.). (S. Brinkmann, & L. Tanggaard, Red.) København: Hans Reitzels Forlag.
- Bruscia, K. E. (2014). *Defining Music Therapy* (3 udg.). Barcelona Publishers.
- Brynjulf, S., Malterud, K., & Midtgarden, T. (05 2011). EPICURE: et dialogisk redskab til evaluering af kvalitativ forskning. *Nordisk sygeplejeforskning*, vol. 1(1), s. 33-56.
- Christensen, R. H., Ebild, T., & Togeby, T. L. (2023). *Terapeutisk alliance i aktiv musikterapi: En integrativ litteraturgennemgang*. Aalborg: Aalborg Universitet.
- Datatilsynet. (u.d.). *De grundlæggende principper*. Hentet April 2024 fra Datatilsynet: <https://www.datatilsynet.dk/hvad-siger-reglerne/grundlaeggende-begreber/hvad-er-dine-forpligtelser/de-grundlaeggende-principper->
- Datatilsynet. (u.d.). *Hvad er dine rettigheder?* Hentet 04 2024 fra Datatilsynet: <https://www.datatilsynet.dk/borger/hvad-er-dine-rettigheder>
- Flückiger, C., Wampold, B. E., Del Re, A. C., Symonds, D., & Horvath, A. O. (2012). How Central is the Alliance in psychotherapy? A multilevel Longitudinal Meta-analysis. *Jorunal of Counseling Psychology*, 59(1), s. 10-17.
- Flyvbjerg, B. (2020). Fem misforståelser om casestudiet. I S. Brinkmann, & L. Tangaard, *Kvalitative metoder: En grundbog* (3. udg., s. 621-656). København: Hans Reitzels.
- Folgueiras-Bertomeu, P., & Sandín-Esteban, M. P. (2023). The research question in Hermeneutic Phenomenology and Grounded Theory Research. *The Qualitative Report*, 28(5), s. 1452-1472. doi:<https://doi.org/10.46743/2160-3715/2023.5715>
- Folmo, E. J., Karterud, S. W., Kongerslev, M. T., Kvarstein, E. H., & Stänicke, E. (September 2019). Battles of the Comfort Zone: Modelling Therapeutic Strategy, Alliance, and Epistemic Trust—

- A Qualitative Study of Mentalization-Based Therapy for Borderline Personality Disorder. *Journal of contemporary psychotherapy*, 49(3), s. 141-151.
- Fonagy, P., Luyten, P., Allison, E., & Campbell, C. (2019). Mentalizing, Epistemic Trust and the Phenomenology of Psychotherapy. *Psychopathology*, 52(2), s. 94-103. <https://doi.org/10.1159/000501526>.
- Frederiksen, B., Ridder, H. O., & Pedersen, L. (2021). Alliance building in music therapy for forensic psychiatric patients with schizophrenia. An exploratory case study research design. *Nordic Journal of Music Therapy*, 30(2), s. 157-178.
- Gelso, C. (2014). A Tripartite model of the therapeutic relationship: Theory, research, and practice. *Psychotherapy research*, 24(2), s. 117-131. doi:<https://doi-org.zorac.aub.aau.dk/10.1080/10503307.2013.845920>
- Hannibal, N. (2008). Gruppemusikterapi med patienter med borderline-personlighedsforstyrrelse i dagbehandlingsregi. *musikterapi i psykiatrien*, 5(1), s. 76-101. Hentet fra <https://tidsskrift.dk/mip/article/view/6123>
- Hannibal, N. (2017). Mentalisering i aktiv musikterapi set i forhold til neuroaffektiv teori. I C. Lindvang, & B. D. Beck, *Musik, krop og følelser Neuroaffektive processer i musikterapi* (s. 269-284). København: Frydelund Academic.
- Hatcher, R. L. (2010). Alliance Theory and Measurement. I J. C. Muran, J. P. Barber, C. J. Muran, & J. P. Barber (Red.), *The Therapeutic Alliance: An evidence-based guide to practice* (s. 7-29). The Guilford Press.
- Hiller, J. (2016). Epistemological Foundations of Objectivist and Interpretivist Research. I B. L. Wheeler, & K. M. Murphy (Red.), *Music Therapy Research* (3. udgave udg., s. 236-269). Barcelona Publishers.
- Horvath, A. O., Flückiger, C., Del Re, A. C., & Symonds, D. (2011). Alliance in Individual Psychotherapy. *Psychotherapy*, 48(1), s. 9-16.
- Hougaard, E. (2019). *Psykoterapi: Teori og forskning* (3. udg.). København: Dansk psykologisk forlag.
- Jackson, N. A. (2016). Phenomenological Inquiry. I B. L. Wheeler, & K. M. Murphy (Red.), *Music Therapy Research* (3. Udgave udg., s. 885-907). Barcelona Publishers.
- Kruuse, E. (2007). *Kvalitative forskningsmetoder - i psykologi og beslægtede fag* (6 udg.). Psykologisk Forlag A/S.
- Kvale, S., & Brinkmann, S. (2015). *Interview : det kvalitative forskningsinterview som håndværk*. (3. udgave). København: Hans Reitzel.
- Loewy, J., & Paulander, A.-S. (2016). Hermeneutic Inquiry. I B. L. Wheeler, & K. M. Murphy (Red.), *Music Therapy Research* (s. 936-953). Barcelona Publishers.
- Main, M., & Solomon, J. (1986). Discovery of an insecure-disorganized/disoriented attachment pattern. I T. B. Brazelton, & M. W. Yogman (Red.), *Affective development in infancy* (s. 95-124). Westport: Ablex Publishing.

- Martin, D. J., Garske, J. P., & Davis, K. (2000). Relation of the Therapeutic Alliance With Outcome and Other Variables: A Meta-Analytic Review. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 68(3), s. 438-450. doi:<https://doi-org.zorac.aub.aau.dk/10.1037/0022-006X.68.3.438>
- Maslow, A. H. (1943). A Theory of human motivation. *Psychological review*, 50(4), s. 370-396.
- McFerran, K., & Grocke, D. (2022). *Receptive Music Therapy, 2.nd edition: echniques, Clinical Applications and New Perspectives*. London: Jessica Kingsley Publishers.
- Messer, S. B., & Wolitzky, D. L. (2010). A Psychodynamic Perspective on the Therapeutic Alliance. I C. J. Muran, & J. P. Barber, *The Therapeutic Alliance: An Evidence-Based Guide to Practice* (s. 77-122). New York: Guildford Publications.
- ordbog, D. d. (u.d.). *alliance*. Hentet Maj 2024 fra Den danske ordbog: <https://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=alliance>
- Pedersen, I. N. (2014). Analytisk Orienteret Musikterapi (AOM). I L. O. Bonde, *Musikterapi: teori, uddannelse, praksis, forskning* (s. 187-193). Klim.
- Pedersen, I. N., Lindvang, C., & Beck, B. D. (2023). *Resonant learning in music tehrapy: a training model to tune the therapist*. London: Jessica Kingsley Publishers.
- Robson, C., & McCartan, K. (2016). *Real World Research (4th ed.)*. John Wiley & Sons Ltd.
- Ruud, E. (2013). *Musikk og identitet (2. udgave)*. Universitetsforlaget.
- Safran, J. D., & Muran, C. J. (2000). *Negotiating the therapeutic alliance: a relational treatment guide* (2. udg.). New York: Guildford Press.
- Schaeffer, J. A. (2007). *Transference and countertransference in non-analytic therapy: Double-edged swords*. Lanham: University press of america.
- Schaffer, H. R. (2006). *Key Concepts in Developmental Psychology*. Sage.
- Stephen, P., & Divine, C. (2015). *An introduction to the therapeutic relationship in counseling and psychotherapy*. Los Angeles: SAGE.
- Tay, L., & Diener, E. (2011). Needs and Subjective Well-Being Around the World. *Journal of personality and socia psychology*, 101(2), s. 354-365.
- universitet, Å. (17. 04 2024). *Intern validitet*. Hentet fra Metodeguide: <https://metodeguiden.au.dk/intern-validitet>
- Williams, M., & Moser, T. (2019). The Art og Coding and Thematic Exploration in Qualitative Research. *Internation Management Review*, 1(15), s. 45-55.

Bilag

Bilag 1 - kodeskema for interview med psykolog

Bilag 1 Kategori skema for interview med Psykolog

Bilag 2 – Interviewguide

Formål med interview:

- Er informanter familiær med begrebet terapeutisk alliance eller professionel alliance
- Begrebsafklar så vi taler om det samme
- Vurderer de alliancen som værende vigtig?
- Hvilke skridt tager de for at styrke alliancen
- Hvordan forhandles alliancen?
- Hvis de oplever brud på alliancen hvad gør de så?

- Hvordan vurderer de relationen ift. Alliancen?

Introduktion: Jeg er i øjeblikket ved at skrive speciale om forhandlingen af den terapeutiske alliance med udsatte unge. Af den grund er jeg nysgerrig på at høre om, hvad du med anden fagprofessionel baggrund end jeg selv, forstår emnet. Sideløbende med specialet vil der blive udarbejdet et manuskript til en videnskabelig artikel med håb på at få den peer-reviewed og udgivet i tidsskriftet dansk musikterapi

Anonymitet: Som det fremgår af samtykkeerklæringen, ønsker du at blive anonymiseret/at indgå ved navn

Optagelse: Interviewet bliver optaget og transskriberet. Ønskes det fremsendes transskriptionen til dig til gennemlæsning

Tid: Interviewet kommer til at tage maks. 1 time

Forskningspørgsmål	Interviewspørgsmål
Begrebsafklaring	Kender du til begrebet terapeutisk/professionel alliance? • Hvad er din forståelse af begrebet?
Hvordan vurderer du relevansen af den terapeutiske alliance i arbejdet med udsatte unge?	Vurderer du, at det er vigtigt at udarbejde en alliance med de unge i dit arbejde? • Hvad gør den vigtig? • Hvad gør den irrelevant?
Hvordan forhandles den terapeutiske alliance med udsatte unge?	Kan du beskrive din rolle her på institutionen? På institutionen ved jeg, at i arbejder med prædefinerede mål for de unge. Kan du beskrive for mig et typisk forløb med en af de unge? • Hvordan starter forløbet? • Hvordan udarbejdes målene for de unge? • Er de unge inddraget i målsætningerne? • Hvis der er uenighed om målene, hvordan afklares det? Har du før oplevet modstand fra de unge ift. målsætninger og dit arbejde?

	• Tror du, at de unge har tillid til du vil dem det bedste? • Som pædagog har du ikke blot en rolle som behandler, men som omsorgsperson og opdrager. Kan dette skabe problemer i alliancen? • Har du før oplevet et brud på alliancen? • Hvad gør du, hvis du oplever sådan et brud? Hvilke skridt tager du for at styrke alliancen?
Hvordan vægtes (den terapeutiske) relation(en) med de unge?	Hvordan ville du beskrive din relation til de unge? • Hvad gør du for at arbejde på den? • Hvad kommer først? Alliancen eller relationen?

Bilag 3 - Forforståelse

I følgende afsnit vil jeg redegøre for min forståelse af begrebet terapeutisk alliance, og hvordan terapeutisk relation påvirker alliancen. Redegørelsen bliver skrevet på baggrund af et litteraturstudie, som jeg skrev på 8. semester i foråret 2023 (Christensen, et al., 2023). Dette vil blive suppleret med de erfaringer jeg har gjort mig selv i løbet af mit praktikophold i efteråret 2023. Først og fremmest vil betragte jeg den terapeutiske alliance som værende essentiel for behandlingsforløbet, og i nogle tilfælde er det det enkelt vigtigste subkategori for at sikre terapeutiske resultater. Uden en stærk alliance vil fokus for terapien være tvetydigt og misforståelser mellem terapeuten og klienten kan opstå. I den terapeutiske dyade er arbejdsfordelingen skæv, og hælder stærkt til klienten, af den grund er det vigtigt, at de forstår hvilket mål de egentlig arbejder mod. Terapeuten vil ikke altid være til stede og kunne regulere og hjælpe med at styre klienten og terapi er jo hjælp til selvhjælp. Det overordnede mål er netop, at klienten på et tidspunkt ikke har brug for terapeuten længere. Klientens autonomi er vigtig at vedligeholde, så de bedst muligt kan styre hvilken retning deres liv bør tage. Terapeuten bør hjælpe klienten med at undersøge de mulige og realistiske mål terapien kan have, så klienten kan tage en informeret beslutning om målet. Dette mål er ikke statisk og ideelt bør man flytte målstolpen genne forløbet indtil klienten når til målet, at de nu kan fungere uden sin terapeut. Autonomi er også gældende for valget af de metoder, der benyttes af terapeuten gennem terapiforløbet. Dette er muligvis mere gældende for musikterapien, hvor der er klare distinktioner mellem de forskellige måder at bruge musikken på. Hvor redskaberne i samtaleterapi kan være mere subtile, ville de fleste kunne genkende forskellen på aktiv og receptiv musikterapi.

